

PRIMĂRIA
MUNICIPIULUI
PLOIEȘTI

CASA DE CULTURĂ
"ION LUCA CARAGIALE"
A MUNICIPIULUI PLOIEȘTI

Atitudini

Grafică: Mihai Băndac

Editorial de Gelu Nicolae Ionescu

DESPRE FESTIVALUL INTERNAȚIONAL DE POEZIE „NICHITA STĂNESCU”, EDIȚIA A XXX-A

Un festival ce-a fost să fie scris pe albul zăpezii mieilor, la care avem onoarea să contribuim, cu toată dragostea, și anul acesta este festivalul de poezie dedicat nemuririi lui Nichita Stănescu. Un eveniment-mulțumire pentru darul său, dar și o melancolică și duioasă amintire și recitare a sa. Căci timpurile nu l-au înjumătățit, iar între cele o mie de cântece pentru care a mărturisit într-un poem că a fost născut este și cântecul admirativ și recunoscător al celor care azi muncesc asupra cuvântului. Îmi voi imagina întrebarea voastră a cititorilor: Ce evenimente va organiza Casa de Cultură I.L. Caragiale a municipiului Ploiești? și am să răspund: o caravană a poeziei, de Ziua Internațională a Poeziei, pe 21 martie, în cadrul căreia membri ai cenaclului Atitudini și ai trupei de teatru Atitudini, dar și alți iubitori de poezie, elevi, studenți, oameni de toate vârstele și ocupațiile vor oferi flori, volume de poezie și reviste culturale trecătorilor prin zona centrală a orașului, vor recita, vor fi trambulânzi... Așa va începe povestea... Tot pe 21 martie a.c. vom deschide târgul de carte și de artă tradițională și contemporană, care va dura până pe 1 aprilie. Ploieștenii și prietenii lor veniți din alte orașe îi vor putea vedea în Parcul N. Stănescu, locul de desfășurare al târgului, pe invitații noștri de anul acesta: acad. Eugen Simion, Nicu Alifantis,

Alex. Ștefănescu, Marian Avramescu, Iulian Anghel, Lucia Postelnicu Pop, Cristina Trandafir și mulți alții, care-și vor prezenta cărți, vor cânta și îl vor evoca pe N. Stănescu. Pe 30 martie vor avea loc la Muzeul Județean de Artă Prahova Ion Ionescu-Quintus Concursul de recitări Sub aripa lui Nichita și serata Atitudini. Liceenii au șansa de a își valorifica talentul actoricesc, de a se bucura de pasiunea pentru teatru și de lirica nichitiană și universală. Ei vor recita un poem la alegere din orice poet al lumii și un poem din lirica nichitiană. În revista Atitudini veți putea găsi pagini dedicate lui N. Stănescu.

Mulțumesc pentru colaborare încă de acum colegilor mei de instituție și colegilor de la Muzeul Județean de Artă Prahova Ion Ionescu-Quintus, Colegiul de Artă Carmen Sylva Ploiești, Teatru Toma Caragiu Ploiești, SGU Ploiești, S.C. Hale și Piețe Ploiești, R.A.S.P. Ploiești. Dacă uit pe cineva, rog a fi urecheat. Cer iertare de pe acum...

Îmi place să visez că ne vom regăsi acolo cu toții, mai buni, seduși de frumos și de artă, trăind clipele cele mai frumoase ale existenței noastre, clipele în care ne dedicăm minunii din noi.

Închei cu darul meu (ne)obișnuit, liric, și vă transcriu cele mai frumoase gânduri. Să aveți o primăvară frumoasă, în care să înfloriți mai ales voi!

Peron aiurea

*O așteptasem atât de nerăbdător și de pasionat
încât totul îl transformasem într-o gară
și ea fusese tot timpul aici
nu plecase nicăieri
nici măcar o clipă
era în chimia văzduhului
în chimia pomilor
în colțurile stelelor
în cupa lunii,
ascunsă celei dintâi priviri
care-i așa de ușor de mințit cu albul nins
Când ghețurile se topiră
am putut-o revedea.
Cu atât drag
încât privirea
s-a făcut leagăn pentru ea.
cum să clipesc
să strivesc înflorita
pepita, miliardara de nuanțe
vălurita
vorbitoarea fluentă de adieri de vară
povestioarea pâraielor ce-au fost
cândva ploii?*

DESPRE NOI:

Publicație editată de: Primăria Municipiului Ploiești și Casa de Cultură „Ion Luca Caragiale” a Municipiului Ploiești

Fondator principal și redactor coordonator: Gelu Nicolae Ionescu

Cofondator: Ion Stratan

Redacția: Constantin Dobrescu, Traian D. Lazăr, Ion Bălu, Gabriela Teodorescu, Mădălina Paula Ștefan, Iulia Dragomir, Ion Șt. Baicu

Adresa: Piața Eroilor nr. 1A, Ploiești

e-mail: gelunionescu@yahoo.com
revistaculturala@casadecultura.ro

tel./fax: 0244/578 148
0725 893 134

ISSN: 1584 - 0832

Layout & DTP: Adriana Nicoleta Zamfir
Responsabilitatea morală și juridică asupra afirmațiilor făcute revine autorilor.

Ilustrație copertă: Nichita Stănescu la Studioul Casandra, la vernisajul Expoziției ANOTIMPURILE - Mihai Bandac, invitat special al Rectorului Octavian Cotescu. 25 noiembrie 1981

Tipărire: Print ATU, Sibiu

Nichita, Securitatea și S.I.R.F.A.

Doi mari prieteni, Nichita Stănescu și Mihai Bandac

"Dacă mă iubiți, lăsați-mă să lucrez".
Aprobat SIRFA".

...În Arhiva de la CNSAS se găsesc și două Rapoarte despre existența **Societății Internaționale Filantropice în vederea Renașterii Femeii prin Artă**, prescurtat, S.I.R.F.A. din care făcea parte și Nichita Stănescu.

Pentru pictorul **Mihai Bandac**, Președintele acestei **Societăți** – un joc intelectual care viza umorul și buna dispoziție, s-a transformat în dramă și tragedie.

Prietenia dintre **Nichita Stănescu** și **Mihai Bandac**, a fost una dintre cele mai cunoscute din veacul din urmă. Cele două personalități ale culturii noastre, aveau afinități comune pentru literatură, arte, mezosul tradițional și mai ales pentru un mod de a fi și de a trăi în lume, cultivând frumosul și grația.

Nichita Stănescu a apreciat creația artistică a lui **Mihai Bandac** și a participat la mai multe manifestări culturale, inițiate de pictorul **Anotimpurilor românești...**

TVR Cultural

De la Tisa până la Nistru, am trăit un veac sinistru

La atelierul din strada Eforiei de la etajul opt al domnului Mihai Bandac, mergeam frecvent, noi studenții de la actorie, mai ales căminiștii. Acolo l-am întâlnit, de multe ori pe Nichita Stănescu. Erau mulți actori, scriitori și artiști. Conclavului inedit și atipic i se spunea codificat, **Plenară S.I.R.F.A.**

La un moment dat, provocat de curiozitatea și indiscreția noastră copilărească – se vorbea mult și discret pe la Institut de această Societate... clandestină și... subversivă – domnul Mihai Bandac mi-a spus: *te văd ficior fain și am văzut cum stau gagicile în jurul tău. Ascultă ce-ți spun, noi am fondat Societatea Internațională Filantropică în vederea Renașterii Femeilor prin Artă. Dragule, ai de grije, ai o misiune. Nimic nu trebuie să se întâmple fără să existe o stare de poezie, de vis. Iubitele noastre trebuie stimulate artistic, cultural. Nu trebuie lăsate lucrurile la voia întâmplării, la nivelul să-i zicem primar, al plăcerii. Trebuie să tindem în permanență către momente înălțătoare, să cultivăm fără ezitare frumosul și grația. Numai așa avem șanse să le mai ajutăm și să mai corectăm imperfecțiunile evidente și regretabile, datorate pe semne acelei coaste afurisite a lui Adam, fisurată la vreo căzătură... La care se referă de mii de ani, atâta literatură, poezie, dramaturgie, ca să nu mai vorbim de folclor, de cântecul popular...*

Și cumva, la ureche, foarte confidențial: *vezi bine ce se întâmplă prin lumea voastră, mă gândesc la Nea Toma, la Nea Tavi etc. De fiecare dată când îl vizitam la atelierul atât de drag și familiar nouă, aveam momentul de poezie, de cântec. Ca să*

nu mai vorbim de slănina, cârnații, ceapa roșie și pălincă de Oaș.

Și spre final, fără excepție și fără premeditare, se impuneau momentele de persiflare, de tachinări, de bancuri și de glume. Pentru că vrând-nevrând am rezistat în **Epoca Clepsidrei** cum îi spunea Nichita, datorită acestui haz de-a necazul, de-a râsu' / plânsu'.

Țin minte, m-a luat Nichita odată, prin 1982, la un Festival, undeva pe la Sighetul Marmăției. Erau mulți, mulți poeți și scriitori, erau vreo două sute cred. Și acolo la leud, ne-am întâlnit cu un cantor de biserică, un munte de om, avea un metru nouăzeci și opt și un metru douăzeci în umeri și care avea o voce incredibilă... Spărgea geamuri cu vocea când cânta. Omul acela probabil, dacă ar fi avut o educație muzicală făcută la modul serios, ar fi bătut ori ce mare solist din lume.

Constantin Chiriac cu gândul la SIRFA, Nichita Stănescu, Mihai Bandac și desigur la tinerețea lui fericită

A mers direct la Nichita și i-a spus: domnule poet, cândva, Domnul Eminescu, a spus: **De la Nistru până la Tisa, tot românul plânsu-mi-sa...** Dumneata ca poet al acestei nații ce te afli, cum spui dumneata azi? Și pe loc, Nichita Stănescu a spus:

De la Tisa până la Nistru, am trăit un veac sinistru.

Constantin Chiriac

Tania Filip la ora de melancolie

O întâmplare de domeniul fantasticului

Domnul Bandac era profesorul nostru la cursul de **Arta machiajului, Istoria portretului și Cultura plastică**. Eram în anul patru, anul de Diplomă și ca atare ne țineam orele la Studioul Casandra.

La un seminar, într-o discuție pe teme generale de estetică, fiind invocat de către unul dintre colegii poetul Nichita Stănescu, domnia sa a reacționat prompt și ne-a spus: *veniți deseară la mine la atelier ca să-l întâlniți pe poet. Am să-l invit special pentru voi.*

Mi s-a părut un lucru de domeniul fantasticului. Cum puteam eu să-l întâlnesc într-un atelier de pictură pe Nichita Stănescu, pentru care, mă rog, aveam o admirație enormă?

Cu mare emoție m-am dus, deși nu credeam că se va întâmpla lucrul aceste. Ne-am dus acolo, toată marea noastră grupă. Și într-adevăr, Nichita era acolo.

Și ce pot să zic acum întorcându-mă la momentul acela, pentru că de fiecare dată când mă uit în bibliotecă, sau când citesc niște versuri ale lui Nichita, îmi zic ce șansă extraordinară am avut să-l întâlnesc și să-l simt așa cum era...

Țin minte doi ochi albaștri enormi, mi s-a părut că n-am mai văzut, că nu mai există doi ochi albaștrii ca cei ai lui Nichita...Și țin minte – că asta a fost senzația mea, că parcă nu vorbea cu vorbe...vorbea cu poezie... Deci nu vorbea... poetiza... dacă pot să spun așa ceva.

Totul era în această cheie și era continuu cumva. Am avut senzația că el creează continuu.

Și domnul Bandac, stătea și se uita cu admirație la prietenul său, care „scrisa în văzduh poezii” iar iubita lui i le așternea pe hârtiile aflate la îndemână în atelier...

Multe dintre ele, cu dedicație, ni le-a dăruit nouă, studenților fericiți ai anului IV, în prag de absolvire și de a pleca în lume, însoțiți și poate protejați de acele minunate versuri...

Nu demult, l-am întâlnit pe domnul Bandac, aici în Cancelaria Universității și i-am spus că trebuie să-i fac o mărturisire: *și acum, după atâția ani, țin minte și este foarte vie în sufletul meu, acea seară din atelierul de pe Eforie...* Mai ales că este asociat acest episod cu tablourile, cu picturile domnului Mihai Bandac, aflate pe șevalet sau pe pereții atelierului și care erau foarte impresioniste și impresionante.

Pentru mine, toate culorile alea pastelate din peisajele pe care le picta, au realizat o ambianță ireală, specială, foarte artistică.

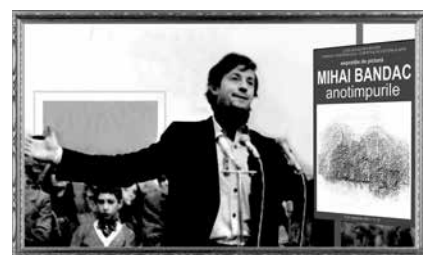
Tania Filip

Zile fericite la Cluj lângă Nichita Stănescu și Mihai Bandac

... Pe Nichita, l-am cunoscut, în direct cum se spune, în Noiembrie 1980, la Expoziția lui Mihai Bandac

de la Cluj, care prin grija și efortul admiratorului său Ion Frunzetti, circula de un an prin Muzeele din țară. A și avut loc o săptămână culturală cu caracter special. Organizată de SIRFA.

Într-una din acele zile minunate și din păcate ireversibile, grupul mare de admiratori bucureșteni ce-l însoțeam pe pictor, a fost invitat la Facultatea de Filologie de la Universitatea Babeș-Bolyai și atunci, Mihai Bandac, cu modestia lui proverbială, a propus ca doar Nichita și cu mine să luăm cuvântul în Amfiteatrul – care la propunerea poetului avea să se numească Lucian Blaga. După amiaza a fost cu totul și cu totul încântătoare, ca de fapt și toate zilele petrecute în Expoziție, în casele generoase ale artiștilor clujeni, la Restaurantul Mongolului sau la Hotelul Napoca.

Ion Caramitru, fericit, la Expoziția Președintelui SIRFA Mihai Bandac. Cluj 15 XI 1980

Precum noi toți, foarte fericit, mi-a declarat o prietenie veșnică, iar spre dimineață, la telefonul din camera de hotel, mi-a comunicat că a scris o piesă care purta chiar numele meu. În fapt un soi de eseu...

Ion Caramitru

SIRFA și Securitatea

Societatea Internațională Filantropică în vederea Renașterii Femeii prin Artă (SIRFA) este mai mult o legendă decât a fost vreodată realitate. O legendă care a dat de lucru Securității.

Era, de fapt, un fel de joacă organizată a unor artiști adulți, o strategie de a înnobila petrecerile și de a da un sens metafizic avântărilor boeme. A fost ideea pictorului Mihai Bandac, îmbrățișată unanim de fluctuanta comunitate.

Miron Manega uimit
de Notele din Dosarele SIRFA

Președinte de onoare și „lider principal” al grupului SIRFA a fost Nichita Stănescu. SIRFA era organizată pe secții cu denumiri care mai de care mai suprarealist-dadaiste: Adultere, Metafore, Clepsidre, Trafic de influență, Șantaje, Pleonasmе, Codoșlăc, Matrapazlăcuri, Animosități de toamnă, Urmașilor mei sirfioți, Deflorări, Adultere de provincie, Delațiuni, Perversiuni, Voirisme, Perversiuni modeste, Înhumări, Crematoriu, Torturi medievale, Reeducarea prin munca de jos, Virtute, Gândirisme, Militantism, Agatârși, Nihil sine SIRFA, Trotuarul și Bordura, etc.

Pictorul Mihai Bandac a definit **SIRFA** ca fiind „o invenție, o metaforă sublimă. N-a fost nimic de fapt, a fost un joc de cuvinte, o societate filantropică, «internațională», bineînțeles, «în vederea renașterii femeii prin artă»”.

Plasticianul Mircea Dumitrescu o cataloghează drept o glumă la petreceri, la Bandaciade. „Puteam să-i spunem foarte bine **SPDS - Societatea Petrecăreților de Dimineața până Seara**. Pentru început s-a pus problema renașterii fecioa-

relor prin artă. S-a renunțat la acest elan tineresc, din motive obiective. Știa acest lucru din legendele care circulau, el frecventând sporadic atelierul lui Mihai Bandac. Iar Securitatea s-a implicat în forță încă de la începutul anilor '70-'71”. Se discuta frecvent la Comana, la Gogu Rădulescu.

La fel și la Cabinetul II. Ioan Ursu, consilierul tovarășei, cumnatul său sculptorul și un anume grup de plasticieni erau foarte implicați și interesați. La fel și amanta unuia dintre ei, actriță cunoscută la TNB.

Contextul în care își desfășura SIRFA activitatea era cât se poate de deschis, adică la vedere, dar urmărit permanent de către „o c h i u l și t i m p a n u l” care vegheau necontenit. „În casa lui Nichita (unde a ajuns în vara lui 1975 recomandat de către Mihai Bandac, n.n.) veneau tot felul de oameni – povestește Mircea Dumitrescu – de la miniștri până la oameni de rând. Odată, urma să vină un colonel de securitate.

Toți oaspeții lui Nichita au intrat brusc în panică și au încercat să îl atenționeze pe poet de gravitatea faptului. – Terminați cu prostiile! – le-a spus el. Mai bine să am un colonel în casă decât un informator. Nu vă dați seama? Informatorul nu știi ce părăște sau ce inventează, pe când ăsta aude cu urechile lui și nu mai crede tot ce-i spune informatorul. Avea dreptate și ne-a liniștit pe toți”.

Miron Manega

Amintiri despre SIRFA

„Am avut ocazia să fac parte din această societate renumită, dar n-am făcut față și m-am retras. La această societate condiția de baza o reprezenta, umorul, imaginația, tachinarea, persiflarea, de multe ori ludicul. Chiar suprarealismul. A pornit totul dintr-o întâmplare sentimentală și matrimonială cu

scriitorul Ștefan Stoian. Și desigur o glumă a lui Mihai Bandac, la acea Bandaciadă din toamna lui 1970. Nichita, de față fiind, cu vocația și geniul său, a punctat pe loc, stabilind totul. Definiția – cu neglijența voită gramaticală, strategia, tactica, viitorul. Incredibil ce viziune.

Desigur încurajat de toți cei prezenți și mai ales de gazdă. Adică Mihai Bandac.

Securitatea – se pare bine inflamată și deturnată – a luat în serios toată această pseudomișcare și și-a dat singură de lucru.

Întâlnirile aveau loc la Mihai Bandac, la Nichita Stănescu sau la vreun atelier al Uniunii Artiștilor Plastici. De fapt, SIRFA nici n-a existat. A fost o realitate virtuală creată și întreținută de Securitate din intrigă, din prostie și interes și poate din comoditate”.

Societatea s-a constituit prin 1970, dar a intrat mai abitar în vizorul Securității în 1981, cazul fiind încredințat generalului Aron Bordea și colonelului Gheorghe Dănescu.

Horațiu Mălăieles, studentul în anul IV la clasa de actorie Octavian Cotescu, solicitând timid și plin de respect profesorului său drag Mihai Bandac și Președinte SIRFA, primirea pe post de Cadet în legendara Societate.

Făceau parte din SIRFA, conform unui raport de informator din 1982, următorii: Mihai Bandac, Ruxandra Garofeanu, Marin Tarangul, Tudorel Stănescu, Emanoil Valeriu, Cornel Radu Constantinescu, Eusebiu Ștefănescu, Șerban Ionescu, Mircea Verouiu, Cornel Todea, Fănuș Neagu, Constantin Piliuță, Ion

Băieșu, George Vancu, Gheorghe Tomozei, Ștefan Tăpălagă, George Alexandru, Vaentin F. Mihăescu, Octavian I. Stoica, Magda Carianopol, Ovidiu Iuliu Moldovan, Teodor Păcă, Mariana Păcă, Florin Pucă, Mihai Cîrciog, Dan Claudiu Tănăsescu și Iulian Neacșu. Numărul "sirfioților fondatori" a fost însă mult mai mare. Printre ei se numărau și Toma Caragiu, Octavian Cotescu, Vasile Nițulescu, Gheorghe Ivan, Radu Paladi, Smaranda Jelescu, Mihaela Nacu, Ion Cojar, Nicolae Adam, Ion Caramitru, Mircea Dumitrescu, Gheorghe Pituș, Grigore Arbore, Cornelia Rădulescu, Aurel Mihailopol, Ilie Purcaru, Mihai Pelin, George Radu Chirovici, Mircea Micu, Mihai Ungheanu, Grigore Hagiu, Dumitru Fărcaș, etc., etc.

Concluzia rapoartelor despre implicațiile politice ale SIRFEI a fost mereu ambiguă, oscilând între acuzații grave de acțiuni anti-statale și antiguvernamentale, cu pronunțat caracter militar și identificarea unui anturaj decadent, caracterizat prin devieri de la morala proletară, care – precizau informatorii și ofițerii lor de legătură – „oferă prilejuri nefârșite pentru bancuri, glume, aluzii și comentarii politice necorespunzătoare”.

Unul dintre cei 83 de informatori în cazul SIRFA la ora destăinuirilor.

Personal nu i-am cunoscut decât pe câțiva dintre securiștii care se ocupau îndeaproape de artiști. Mai bine zis, doar pe cei care se arătau adesea prin medii-

le pe care le frecventam. N-aveau nimic deosebit, iar cu ce se îndeletniceau nu știam. Unii au pățit ceea ce era logic să pățească. Au căutat să le fie simpatici artiștilor pe care-i spionau și au căzut într-un complex profesional de admirație. Cred că le era rușine de treaba pe care ajunseseră s-o facă. Ulterior, când am avut acces la dosarele de la CNSAS, l-am citit și eu pe al pictorului Mihai Bandac, minunându-mă cât de tâmpiți puteau fi mulți dintre ofițerii care îl monitorizau.

Prin anii '75 -'76 ne adunam aproape seară de seară în atelierul lui Bandac din Strada Eforie, vreo zece pictori, sticlari, medici, actori, ceramiști și gazetari. Întâlnirile urmau în esență la fel: partea întâi cu toți combatanții treji, partea a doua cu toții afumați, iar unii biruiți bine de pălincă. Într-una din seri, la jumătatea distanței dintre luciditate și frenezie bahică, s-a decis în unanimitate și la modul cel mai natural, reluarea activității SIRFEI, o societate discretă, pentru renașterea prin artă a femeilor indelung neglijate de bărbații lor. Era bine înțeles, o distracție, un delir de artiști cu imaginație, hai să-i spunem și o bagatelă de boema artistică, marcată de erotisme imaginare, pe care numai niste dobitoci de securiști puteau s-o ia în grav.

Dosarul **SIRFA** de la **CNSAS**, „a€”, așa ar fi urmat să se cheme, **Societatea a€** e în întregime lucrarea unor mărginiți care făceau din țânțar armasar, spre a le dovedi șefilor lor, coloneii și generalii, cât de vigilenți, de devotați, de harnici și de mari spioni erau.

În grupul de artiști, vreo doi erau turnători. Pe unul din ei îl știam toți că-i scriitor vopsit, pe celălalt nu l-am ghicit nici atunci, nici citind dosarul. În ce mă privește, m-a salvat de grija Securității fap-

tu ca nu țin la petrecere prelungită și la băutura.

Tudor Octavian, ca deobicei prob, sensibil și nuanțat

Când ședințele tip **SIRFA** (mai ales la atelierul lui Țumpi sau Virgil Mihăescu) intrau în faza a doua și, cu votca în nas, începea licitația masculină pentru recuperarea spirituală a unor iubite de cunoscuți, sau artiste apatice și caste, eu plecam.... Tare mi-ar fi plăcut să particip măcar cu ideea la acele extrem de elaborate și nobile, din punct de vedere erotic, operațiuni de renaștere a distinselor. Numai că nu suport oamenii magnetizați. Pe artiștii din grup îi iubeam cât timp erau nemagnetizați. Apoi plecam preferând să-i știu doar în condiția lor de creatori de mâna întâi.

Tudor Octavian

SIRFA și Securitatea

Ce scria Securitatea despre mari artiști, actori și scriitori români: „Frecventau o serie de femei cu statut social ambiguu, cu care întrețineau periodic raporturi neprincipiale!”

Mai mulți mari scriitori și actori au fost suspectați de Securitate că erau protagoniștii unor petreceri deochiate. „Cartea albă a Securității” este un volum apărut în 1996, în care apar diverse note întocmite de Securitate în perioada 1969-1989, majoritatea aces-

tora referindu-se la lumea literar-artistică. În vizorul secureștilor au fost toți marii actori, artiști și scriitori ai epocii.

Într-una dintre note, datată 30 mai 1982, se face referire la societatea fictivă creată de pictorul Mihai Bandac, în anii '70, din care făceau parte nume mari ale vieții culturale. Întâlnirile aveau loc, de cele mai multe ori, în atelierul pictorului, iar Securitatea relatează că atmosfera era întreținută de mai multe femei „*cu statut social ambiguu*”. Este vorba despre așa-numita *Societate Internațională Filantropică în vederea Renașterii Femeii prin Artă (S.I.R.F.A.)*, iar Securitatea a explicat că titulatura desemnează „*relațiile – de regulă imorale – cu diverse femei din anturaj*”. În nota se relatează rolul pictorului Mihai Bandac. „*Cel în cauză este căutat și invitat la diverse petreceri, în anturaje cu compoziție eterogenă (artiști, medici, ingineri, profesori, redactori)*”.

În anecdotele sale, pictorul Mihai Bandac mizează mult pe aspectele licențioase: a inventat o așa-zisă „*secție de violuri și una de deflorări*” și o „*secție de relații speciale*”, ambele cu caracter fictiv”, se arată în documentele Securității. Apoi, acestea fac referire la scriitorii, poeții și actorii care participau la aceste întâlniri.

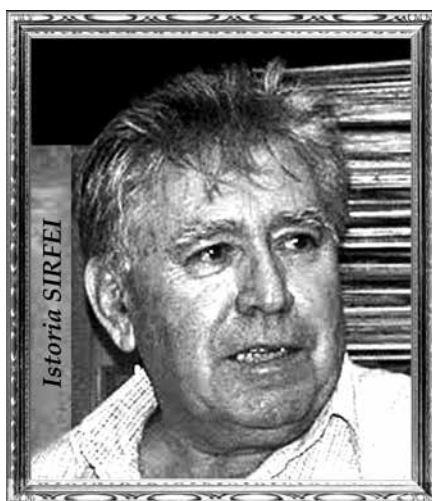
„*Un timp, președinte de onoare al pretinsei societăți fusese ales Toma Caragiu. În S.I.R.F.A. au fost cooptați scriitorii Nichita Stănescu, Ștefan Stoian (fondatori), Iulian Neacșu și Octavian Stoica, actorii Octavian Cotescu, Ion Cojar, Vasile Nițulescu, Ion Caramitru, Ovidiu Iuliu Moldovan și Dumitru Rucareanu... Ceea ce rezultă cu certitudine este faptul că atelierul lui Mihai Bandac e frecventat de o serie de femei cu statut social ambiguu, cu care atât el, cât și prietenii săi întrețin frecvent raporturi neprincipiale*”, se mai scrie în documente.

Matei Vaihan

Într-o notă către *Securitate* se vorbește despre prietenia lui Adam Puslojić cu Anghel Dumbrăveanu, cu Petre Stoica, Mircea Tomuș și Nichita Stănescu. Prin telefon, Adam Puslojić i-a cerut să se întâlnească cu toții în București și să se consfătuiască împreună pe teme de... creație?

Vatraveche.supliment.nichita
Darie Ducan 31 mar. 2017

Filajul, cu ochii pe SIRFA

Ion Mărgeanu, încă uimit
de Fenomenul SIRFA

În legătură cu SIRFA vreau să adaug că am luat cunoștință de bizara alcătuire în atelierul lui Mihai Bandac, din Drumul Taberei, la parterul blocului de garsoniere T9, unde locuia. Oricum într-un bloc la dracul în praznic. Pictorul, pe care abia îl cunoscusem, fiind în faza când frecventam mai mult pictorii și atelierelor lor decât scriitorii și bodegile lor literare, avea un foarte pronunțat simț al umorului și o „maliție” specifică, deloc „miticistă”. Dar încetul cu încetul vizitele la atelierul lui s-au rărit, deși mi se pare că am fost și la noul lui atelier de pe Eforie. Îmi aduc aminte una dintre farsele sirfiote, făcute de Bandac unui

coleg mult mai tânăr și destul de credul, Ion Pomponiu. Când a auzit la ușă soneria, Mihai Bandac ne-a spus tuturor să ne așezăm în cerc și să stingem lumina; el a ieșit în micuțul hol și i-a spus junelui să se dezbrace „*dar de tot*”, pentru că înăuntru era „una” la fel, adică nudă, și „gata pregătită”. Să o dibuiască, pe întuneric, desigur în joacă. Chiar la intrare, în dreapta, dezbrăcat, aștepta Sorin D. un admirator tenace al lui Mihai Bandac, student la pictură, la clasa lui Corneliu Baba. Pomponiu intră în costumul lui Adam, începând să bâjbâie în întuneric. Mai șocant fiind că își păstrase cravata la gât – din prudență genială, și pe acest fond „*regizorul Bandac*” porunci: „*Lumina!*” Vă dați seama ce a urmat. Ce spectacol oferit celor două frumoase profesoare de desen din Transilvania, venite la un curs de specializare și, atenție, îmbrăcate foarte cuviincios. Una dintre activitățile „*practice*” ale SIRFEI.

Dar am ascultat ulterior și niște înregistrări „fierbinți” cu Bandac, pe care și le punea în atelierul lui pictorul Ilie Cioartă, la Zapan, în speranța că va amușina infidelitățile soției sale, călugărită până la urmă (am aflat); era de tot hazul să-l auzi pe pictorul Mihai Bandac de pe acele casete „*emancipând artistic coconetul Epocii de aur*”, fără a se putea desluși ceva, (o farsă SIRFA) în situații de acest gen coloanele sonore nu diferă prea mult. Chiar Ilie se lăsă păgubaș până la urmă și renunță la activitățile lui detectivistice de gelos cronic...

Nichita devenise de pe – atunci „președintele de onoare” al celebrei SIRFA, și așa cum am spus și cu alte prilejuri, am fost dintre prietenii care nu i-au spart ușa, căci îl admiram sincer, iar când ne întâl-

neam schimbam totdeauna câteva fraze deloc convenționale... Erau acele întâlniri de legendă și de basm, pe care le-am tot povestit și prin unele reviste, dar mai ales în cartea de "dialoguri epistolare" cu Ion Lazu: "HIMERA LITERATURII". Unde am mai povestit și strania premoniție din noaptea în care potetul murea iar eu scriind un poem cu titlu: O METODĂ A VIULUI, la un moment dat am scăpat condeiuul din mână. Acum, citind mai jos, cum l-a rugat Nichita pe preotul care oficiase căsătoria de la Turnu-Severin să mai spună odată rugăciunea TATĂL NOSTRU "numai pentru el", lucrurile devin și mai clare: îngerul care veghea lângă dânsul îi și dăduse vestea: sunt atâtea moduri de a ne fi anunțată chemarea la Domnul, iar Nichita nu era un oarecare ins trăitor pe pământ. Amănuntul mirific cu TATĂL NOSTRU rostit de preot la cererea poetului "numai pentru el" este încă o filă de biografie a unui poet născut iar nu făcut, și al unui ales de cuvinte să slujească CUVÂNTULUI REVELAT. Fii binecuvântat, Nichita, oriunde te-ai afla; uneori mai vii în visele mele și cât mă bucur...

Ion Murgeanu

Generalul Velicu Mihale, omul de casă al Elenei din Primăverii, Comandantul Batalionului DSS de anihilare totală a SIRFEI și mai ales a Președintelui acesteia, Mihai Bandac

Plenară SIRFA de urgență. Nichita Stănescu, frumoasele Ioana Bulcă și Ivonne Pop și desigur Mihai Bandac, Președintele pe viață.

Nichita a murit cu zile – declara pictorul Mihai Bandac în 1987.

În vara anului 1983, Alexandru Condeescu s-a căsătorit cu Ofelia Rotaru (la scurt timp devenită doamna Creția). Cununia civilă a avut loc în București. Naș le-a fost Nichita Stănescu, așa cum le promisese. Proaspăt căsătorii au hotărât să mai facă însă o nuntă cu dar, la Drobeta Tr. Severin, de unde era mireasa. Desigur, din rațiuni pur economice. Nichita nu mai voia să meargă. Era obosit și bolnav. Foarte răcit. Cu greu, s-a lăsat convins. Cununia religioasă a fost oficiată la Severin de protopopul Crăciun Pufan. După ce s-a terminat slujba, Nichita s-a apropiat de preot și l-a rugat: "Părinte, mai spune o dată, te rog, Tatăl Nostru. Doar pentru mine". Tulburat, părintele Pufan i-a respectat dorința... A urmat nunta, care a avut loc în sala înghețată a unei case de cultură. S-a dat și darul, care a fost conform așteptărilor, căci prezența nașului ridicase mulțumitor cota. La un moment dat, lui Nichita i s-a făcut foarte frig. A mers până în casa preotului, să se mai încălzească. A revenit, dar pe la miezul nopții și-a dat seama că nu mai rezistă. A mers acasă la Ofelia și s-a culcat imediat. A zăcut toată duminica, iar luni dimineața de-abia a plecat precipitat spre București. În tren, Nichita nu s-a mai simțit bine..."

Scriitorul Victor Rusu, directorul Bibliotecii Județene Mehedintzi, o consideră pe Ofelia autorul moral al morții lui Nichita. Au fost și alții, mulți, care afirmau (dar numai confidențial!) același lucru.

Iar pictorul Mihai Bandac, în "Nichita Stănescu, atât cât mai știm noi" (1987), declara:

"Nichita nu trebuia să facă acel drum din 8, 9, 10, 11 decembrie 1983. Se simțea epuizat și, fiind răcit, era îngrijorat. Nunta aia cu dar se putea ține și fără el, mai ales că era în reluarea sătească, după ediția orășenească. SIRFA s-a opus categoric, el a fost de acord, dar cei interesați de mizerabila, chiar criminala acțiune cu Darul de nuntă, au fost mai puternici.

Afirm și cu această ocazie, și o să afirm mereu, de câte ori o să pot, că Nichita a murit cu zile".

Jurnalul Național / 26/05/2008

DOSARUL S.I.R.F.A.

Emil Berdeli, distins și neobosit căutător de adevăr prin Arhivele Epocii Clepsidrei

„O poziție politică necorespunzătoare“

Mulți artiști și actori erau caracterizați de către seful Direcției I al Securității drept unii care se situează „pe o poziție politică necorespunzătoare“. Și asta, mai ales datorită Dosarului „S.I.R.F.A.“ pe care poliția politică îl întocmise din prea mult

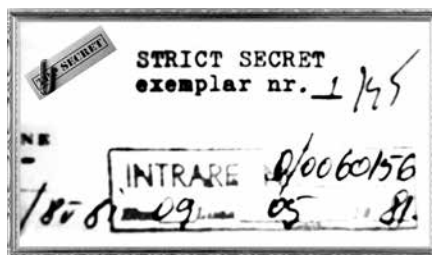
zel, dar și pentru că îi lipsea simțul umorului cu desăvârșire. Începutul anilor '80 era o perioadă în care chiar și glumele sau farsele erau monitorizate cu sârguință de către brațul înarmat al regimului comunist, pentru că „*dușmanul de clasă*” putea fi oriunde, chiar și printre artiști. Sau mai ales.

Într-o notă din anul 1982, catalogată „*Strict secret*”, este consemnată o operațiune a Securității legată de monitorizarea unei societăți care avea ca scop declarat: „*renașterea femeii prin arta*”. Conform documentului, ideea înființării **Societății Internaționale Filantropice în vederea Renașterii Femeii prin Artă (S.I.R.F.A.)** se născuse în urmă cu 12 ani, în atelierul pictorului Mihai Bandac. În acea perioadă, pictorul era vizitat de către scriitorul Ștefan Stoian, pe care Securitatea îl caracteriza drept un „*veleitar*”. Pentru ca vizitele scriitorului să aibă cât mai multă „*substanta*”, acesta aducea întotdeauna la atelier o sticlă de vodcă și o cutie de suc de ananas, *sofra*, motiv pentru care soția scriitorului era scoasă din sărite.

Tot auzind de răbufnirile consoartei lui Stoian legate de sticla de vodcă, Mihai Bandac l-a sfătuit pe oaspetele său să încerce să o convingă pe femeie de utilitatea acesteia, mai ales când e băută în amestec cu deja celebrul suc „*sofra*”. De la acest cuvânt i-a venit inspirația lui Nichita Stănescu, aflat și el de față și a „*înființat*” **S.I.R.F.A.** Desigur printr-un Decret, rămas celebru pentru eternitate.

În opinia ofițerului care întocmise nota, „*renașterea prin artă*” a femeii, ar fi însemnat, de fapt, întreținerea de relații, mai mult sau mai puțin „*principiale*”(?) – ca să ne situăm în limbajul epocii – ale pictorului și prietenilor săi cu diverse doamne și domnișoare viștoare, disponibile și doritoare

să renască de grabă sărind etapele, prin intermediul Artei și desigur al artiștilor. Azi, este aproape incredibil că Securitatea făcea o asemenea investigație, înșa așa-i adevărul.

O mică predică în calea uitării – Fragment din Dosarele SIRFA

Nota, care se găsește în Arhivele SRI, Fond D, dosar nr. 10.966, vol. 2, fila 399-400, stă mărturie.

Emil Berdeli

Toma Caragiu „președinte de onoare” SIRFA

S.I.R.F.A. a inflammat atât de mult Securitatea, încât investigațiile au fost lărgite. Numai că s-a ajuns la concluzia că Mihai Bandac este unul care se ține de farse, pe care le numea „*sirfiote*”.

Într-un final, unii dintre ofițerii care monitorizau „*oenge-ul*” cu pricina s-au prins – adevărat, cu greu – că, de exemplu, secțiile de „*violuri*” sau „*deflorări*” din cadrul S.I.R.F.A., precum și cele de „*animozități de toamnă*”, „*pleonasm*” sau „*adultere*” sunt doar pure invenții. Înșă Dosarul nu a fost închis, investigațiile ulterioare scoțând la iveală de exemplu faptul că printre președinții de onoare ai societății s-ar fi aflat chiar marele actor Toma Caragiu (mort la cutremurul din '77 n.n.), iar printre membrii acesteia, nume de rezonanță.

Toma Caragiu și Ileana Dăscălescu, doi ploieșteni de referință, la un ceas de taină cu Mihai Bandac, pe tema eternei SIRFA

Era vorba despre actorii Vasile Nițulescu, Octavian Cotescu, Ion Caramitru, Ovidiu Iuliu Moldovan Dumitru Rucăreanu, dar și criticul Ion Frunzeti, poetul Nichita Stănescu (fondator de drept), ziaristii Ilie Purcaru sau George Radu Chirovici.

Conform Securității, în „*societatea internațională filantropică în vederea renașterii femeii prin artă*” se puteau întâlni uneori și criticul Mihai Ungheanu, ori regizorul Stere Gulea, prieteni buni de altfel, colaborând strâns la inițiativa lui Mihai Bandac, în vederea realizării filmului *Moromeții*, dar și alți artiști plastici, actori sau scriitori. Aici era problema Securității, mai ales că povestea fusese deja cunoscută la nivel înalt – pe cine să nu calce pe picioare. De pildă, Eugen Florescu, adjunctul secției de presă a CC al PCR, știa de toată tărașenia, dar nu părea îngrijorat. Ca și Constantin Stănescu, șeful secției culturale a „*Scânteii*”, și ceva mai jos, Ion Budescu, redactor principal la TVR. Cel din urmă chiar afirmase în mai multe rânduri că farsele „*sirfiote*” ar trebui înregistrate, ca să nu se piardă.

Pană la urmă, Securitatea a ajuns la o concluzie, consemnată în nota despre care vorbeam, în ideea că „*atelierul pictorului Bandac e frecventat de o serie de femei cu statut social ambiguu, cu care atât el, cât și prietenii săi întrețin raporturi neprincipiale*”(?).

Nu trebuie înțeles că toți „membrii societății” veneau cumva în atelierul lui Bandac pentru a se întâlni cu femeile ușoare. Ne gândim de exemplu, în primul rând, la Toma Caragiu Președintele de onoare al S.I.R.F.A. atras categoric, pe lângă pictura acestuia, de atmosfera și farsele „sirfiote”.

De altfel, mulți dintre cei pe care Securitatea îi credea cooptați în respectiva Societate habar nu aveau de existența unor activități *necorespunzătoare cu morala proletară*“.

Toma Caragiu și Liviu Ciulei, încercând să explice organelor vigilente, că Mihai Bandac, Președintele SIRFA, doar pictează și aceasta atât cât poate... restul este fabulație, intrigă, cancan, etc. Expoziție ANOTIMPURILE, Teatrul Grădina Icoanei, 25 Aprilie 1975.

Șeful Direcției I-a a Securității propunea „informarea tovarășului prim-secretar al Comitetului PCR al Municipiului București cu aspectele stabilite pentru a dispune măsuri: continuarea supravegherii persoanelor din anturaj, care fac obiectul muncii de securitate”

Așadar, chiar dacă S.I.R.F.A. nu părea a fi decât un joc, o farsă culturală de dimensiuni inimaginabile, ea rămânea în atenta supraveghere a Securității. În ce privește „poziția politică necorespunzătoare” a unor „elemente”, asta putea să însemne, în limbajul de lemn al Securității și că ele, elementele, se situează de cealaltă parte a baricadei.

O adevărată problemă a Statului și Partidului. Și o adevărată piatră de moară la Dosarul lor...

(ASRI, fond D, dosar 10.966, vol. 4, f. 286 -287).

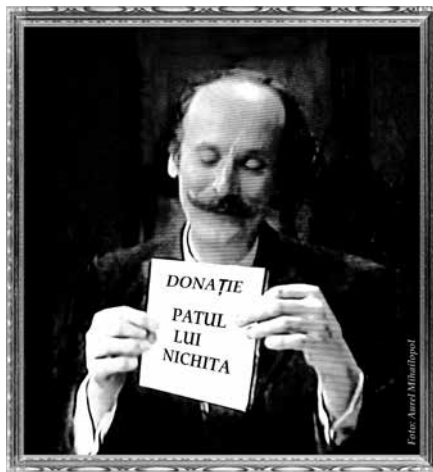
S.I.R.F.A

Lista de posibili participanți la Plenarele **S.I.R.F.A.** – respectiv

BANDACIADE – este practic nelimitată și imposibil de reconstituit.

Scriitori, actori, ziariști, cinești, filozofi, sociologi, rapsozi populari, muzicieni, artiști lirici, cântăreți de operă, operetă și liduri, medici, ingineri, diplomați români și străini, profesori universitari și de liceu, activiști de stat și de partid, români din diaspora, foști deținuți politici dar și de drept comun, cantonieri și acari CFR, eroi ai muncii socialiste, ofițeri MAPN și MAI, acoperiți sau nu, pictori profesioniști sau amatori, studenți și studente la pictură, teatru sau film, redactori de radio și televiziune, ciobani din Maramureș, Apuseni, Banat sau Făgăraș, zona Argeș, cabanieri, comandanți și medici de penitenciare, rude de gradul II, III și IV, membri ai Fondului literar dar și ai Fondului plastic, compozitori, dirijori de orchestre de cameră, simfonice sau de muzică populară, medici chirurgi, internști sau stomatologi, asistente medicale, tineri dezabizați, iubite părăsite sau antitre, neveste bănuitoare, etc.

DONAȚIE

Îndrăgitul actor Ovidiu Schumacher, citind actul de Donație, al pătuțului său, de casă nouă, pentru Nichita Stănescu. 5 Octombrie 1974 – Congres SIRFA –Bandaciadă.

Subsemnatul Ovidiu Schumacher, actor, adică artist dramatic, de bună voie și nesilit de nimeni dăruiesc de casă nouă, poetului drag tuturor, Nichita Stănescu, pătuțul adolescenței și studenției mele. În*

dimensiune de 190/60, este evident de o singură persoană și aceea destul de suplă și nu poate fi destinat decât somnului și lecturii. Atât.

Pătuțul lui Șumi, aproape la fel de mic ca cel al lui Procust, donat, de casă nouă, minunatului și irepetabilului Nichita.

Poartă cu el desigur visurile elevului și deopotrivă studentului sărac, dar fericit, care am fost, dar și clipele de entuziasm temperat, datorate lecturilor nocturne din cărțile de căpătâi ale liceenilor, având ca autori pe al de Drumeș, Pitigrili sau Bocacio, cu al său Decameronul, cartea de căpătâi a SIRFEI.

Sunt deja fericit la gândul că în timp, pe acest pătuț modest făcut din scânduri de brad negeluite, pe lângă minunate, distinse, ferme-cătoare și gălăgioase domnișoare, se vor așeza și ființe de tip special, care în timp vor deveni mari figuri ale literaturii, artei și culturii de pe aici din Est, sau din Vest.

Iar cândva, după Evenimentele – care cum am înțeles sunt programate într-un Decembrie viitor să poată deveni piesă de Muzeu, cu istoria sa deosebită, vizitatorii aflând de la ghidă și cui a aparținut. Adică lui Ovidiu Schumacher, actor talentat, foarte distribuit și foarte îndrăggit, inconfundabil și irepetabil.

Se vor bucura cu toții, căci în filmele ce vor fi difuzate la data respectivă pe posturile de televiziune, voi fi, cum se spune, omniprezent. Prin voința Destinului și desigur a Zeului modern și absolut al Artei – Raytingul.

Cu sinceritate și bunăcredință

*Al dv. Ovidiu Schumacher
5 Octombrie 1974 – de Bandaciadă
De la Tribuna Congresului SIRFA*

* Sugestia de a-i dăruii poetului câte ceva de casă nouă, a venit, cum era și firesc, de la Președintele Executiv al S.I.R.F.E.I. Mihai Bandac.

EVOLUȚIA VIEȚII STATALE ÎN SPAȚIUL CARPATO-DANUBIANO-PONTIC (XII)

Centenarul Marii Uniri

ROMÂNII ȘI DEBUTUL LOR ÎN MIȘCAREA PENTRU DEȘTEPTAREA NAȚIONALĂ ÎN SECOLUL XVIII (II)

de Ion Ștefan Baicu

Epoca fanariotă nu trebuie, însă, socotită ca o vreme de decădere în toate domeniile vieții românești, căci ea a însemnat, totuși, și realizarea unor progrese în urma unor măsuri cu caracter reformator – nota istoricul **Petre P. PANAITESCU** în manualul său din 1942 *Istoria Românilor*. În adevăr, domnitorii fanarioți își datorau afirmarea calităților lor de traducători, de traducători și de diplomați, adică dispuneau de priceperea de a menține legăturile turcilor cu apusul european; în context, unii dintre ei au contribuit, realmente, la introducerea, în lumea românească, a influenței culturii occidentale, în special a celei franceze. În secolul XVIII, limba franceză devenise principala limbă folosită în mediul politico-diplomatic; de asemenea, în epocă, preceptorii și profesorii din țara *cocoșului galic* preferau să acorde lecții în familiile înstărite din Muntenia și din Moldova. Simultan, în mintea unor domnitori fanarioți se născu benefica idee a reformelor: de pildă, unul dintre cei dintâi, *Constantin Mavrocordat*, considerat o persoană luminată, a inițiat adoptarea unor acte botezate *Mari Hrisoave*. Prin intermediul *Adunărilor Obștești* de la București și Iași, el va adopta reglementarea relațiilor agrare în anii 1746 și, respectiv, 1749: era, astfel, desființată ȘERBIA, reprezentată, până atunci, de către țărani numiți *rumâni* și *vecini*, măsură pozitivă în general, dar săvârșită cu scopul de a se asigura creșterea numărului de contribuabili la dările către STAT – vezi detalii în *O istorie sinceră a poporului român*, în 2002, de acad. **Florin Constantiniu**, inclusiv lucrarea lui din 1972 cu titlul *Relațiile agrare în secolul XVIII în Țara Românească și Moldova*, distinsă cu premiul academic *Nicolae Bălcescu*.

Să atragem atenția și asupra elaborării unor *Legi Juridice Scrise*, precum următoarele, care atestă preocupările reformiste ale unor domnitori fanarioți. Mai întâi *Pravilniceasca Condică* din 1780, pusă în vigoare în vremea domnitorului *Alexandru IPSILANTI*; ea a fost alcătuită în conformitate cu principiile dreptului roman. În anul 1817 a apărut *Codul Calimachi* cu influențe austriece, iar în anul 1818 și-a făcut loc *Legiuirea*

Caragea după un model francez – toate măsurile fiind un aport la procesul de modernizare a justiției moldo-valahe. Se va aprecia în legătură cu reforma socială: ea era, în fapt, incompletă, întrucât *Constantin Mavrocordat liberase pe țărani, dar nu-i împroprietărise*, căci ei au continuat să lucreze pe moșiile boierilor, care le-au impus un număr de zile de muncă gratuită în schimbul permisiunii de a ședea pe moșiile stăpânilor; în fond, în locul șerbilor au apărut țărani clăcași – va nota, în op. cit., istoricul **Petre P. Panaitescu**; de asemenea, deciziile luate în plan juridic se încadrau, desigur, în eforturile europene de modernizare a societății umane – vezi *Ionuț Costea* în op. cit. de sub coordonarea acad. **Ioan Aurel POP**.

Întregul sistem turco-fanariot avea să provoace o autentică *redeșteptare națională* în Țara Românească și în Moldova. În adevăr, reacțiile românești se vor justifica din plin, căci o mare parte a resurselor natural-financiare ale celor două țări era acaparată, îndeosebi, de către Poarta Otomană și de către clanurile greco-fanariote. De aceea, în respectivele condiții împovăraătoare, elemente din rândul boierimii și orășenimii pământene au recurs nu numai la simple proteste, dar și la întocmirea unor memorii și petiții, prezentate marilor puteri vecine – Rusia și Austria – care, adesea, se găseau în conflicte politico-războinice cu Imperiul Otoman. În istoriografie deja s-a semnalat că, în lupta de emancipare națională românească, în veacul XVI-II, aveau să se afirme trei generații de cărturari: prima a fost o grupare omogenă, provenită din lumea marilor boieri și clerici, precum *Mihai Cantacuzino*, *Ienăchiță Văcărescu*, *Gavriil Calimachi*; va urma secunda generație formată din oameni din rândul boierimii mici și mijlocii, inclusiv din categoria socială nouă a burgheziei ca: *Dinicu Goleșcu*, *Alexandru Beldiman*, *Veniamin Costache*, *Iordache Rosetti-Rosnoveanu*; în fine, cea de a treia generație – și ea omogenă – în care apar nume mai cunoscute: *Mihail Sturdza*, *Barbu Știrbei*, *Ionică Tăutu*, *Alexandru Villara*, *Manolache Drăghici*, *Gheorghe Asachi*. În context, *Programul Politic General*

se va axa pe ideile ILUMINISMULUI din epocă, insistându-se asupra spiritului critic și a raționalismului și utilizându-se, ca arme politice, trecutul istoric și faptele prezentului; în asemenea ambianță se va impune un nou angajament conceptual în privința noțiunilor de patrie și de patriotism, care vor deveni un sentiment concret, atotcuprinzător, generator de drepturi și responsabilități în mod clar definite – notează, în 1972, **Vlad Georgescu**, în *Ideile politice și iluminismul în Principatele Române. 1750-1830*. Vezi și op. cit. de **Constantin și Dinu C. Giurescu**.

Pe întreaga durată a secolului XVIII și la începutul celui următor, acțiunile și manifestările de împotrivi și de solicitări de revendicări politico-culturale s-au ținut lanț în lupta antifanariotă și antiotomană. La tratativele de pace ruso-austro-otomane de la *Focșani* și *București*, anii 1772-1773, delegațiile boierilor moldo-munteni au solicitat respectarea CAPITULAȚIILOR, adică a vechilor acorduri încheiate de domnitorii români cu Imperiul Constantinopolitan, care prevedeau respectarea autonomiei Țării Românești și a Moldovei. Prin tratatul de pace din anul 1774 de la *Kuciuk-Kainargi*, sultanul din acea vreme a scutit de haraci timp de doi ani țările române și a primit înlăturarea monopolului propriu asupra unor produse nord dunărene: era prima breșă realizată în domeniu al comerțului. Cu prilejul tratatelor de pace din 1791 de la *Șiștov*, divanul muntean adresează delegației ruso-austriece un MEMORIU: în text se cereau autonomia și neutralitatea țării, alegerea domnitorului dintre membrii stărilor sociale, desființarea raialelor și altele. Nemulțumirile, petițiile și protestele se vor multiplica în primele decenii ale veacului XIX; se anunța, desigur, izbucnirea revoluției române din 1821 de sub bagheta lui *Tudor VLADIMIRESCU* – vezi abordările din op. cit. sub coordonarea acad. **Ioan Aurel POP** și **Florin CONSTANTINIU**; de asemenea *Istoria Românilor*, tratat sub egida *Academiei Române*.

O SUTĂ DE ANI DE LA ISTORICUL EVENIMENT DIN 27 MARTIE 1918 DE LA CHIȘINĂU

de Ion Ștefan Baicu

Încă din start vom atrage atenția că istoricele evenimente legate de eforturile românilor vizând înfăptuirea **UNITĂȚII NAȚIONALE**, așadar a unui singur *stat* independent în spațiul carpato-danubiano-pontic, au parcurs o sumă de **ETAPE** precum: cea din timpul domniei lui *Mihai Viteazul* între 1593 și 1601, cea a înfrățirii principatelor române în 1859, rolul de frunte aparținând lui *Al. Ioan Cuza* și *Mihail Kogălniceanu*, dar și unioniștilor munteni, apoi cea a revenirii *Dobrogei* în 1878 la patria mamă și cea a alipirii *Cadrilaterului*, în 1913, prin decizia *Tratatului de Pace* de la București, un merit important deținându-l premierul **Titu Maiorescu**. În fine, în anul 1918, deci în urmă cu o sută de ani, se va constitui *România Mare*: în componența ei aveau să intre *Basarabia* în martie și *Bucovina* în noiembrie, iar în decembrie, în triumf, se alăturau provinciile: *Transilvania*, *Banatul*, *Crișana* și *Maramureșul*. Prin urmare, referindu-se la secolul naționalităților, savantul **Nicolae Iorga** a apreciat *sistemul faptului împlinit ca un element de originalitate creat de români și politica faptului împlinit a reprezentat reacția factorilor de conducere de la noi la hotărârile, de multe ori nefavorabile pentru cauza românilor, ale puterilor garante, exprimate în cadrul unor congrese și conferințe internaționale*, ținute în EUROPA – cf. *Istoria ilustrată a României și a Republicii Moldova*, vol. 4, în 2017, coordonator acad. **Ioan Aurel POP** și *Istoria Românilor*, vol. X, în 1939, de **Nicolae IORGA**.

UNIREA BASARABIEI CU ROMÂNIA a avut loc în contextul tumultuos al primului război mondial, care a aprofundat criza imperiului ruso-țarist și a declanșat un amplu proces de dezintegrare a sa – notează, în *op. cit.* mai sus, istoricul ieșean **Gheorghe IACOB**. Mișcarea pentru unitate națională a populației basarabene și unirea ei cu românii din vechiul regat cu capitala la București a reprezentat, se știe, o adevărată permanență în preocupările intelectualilor din provincia înstrăinată încă în anul 1812; se poate spune că fenomenul unirii se cere a fi privit într-un cadru impresionant al prefacerilor la nivel european și regional, în care efectul cumulat al războiului mondial, al revoluției ruse, al pretențiilor teritoriale ucrainene față

de *Basarabia* și al pericolului bolșevizării – toate acestea au determinat opțiunea provinciei pentru revenirea la *statul național România* – vezi **ibidem**. Să amintim, mai departe, **momentele** principale ale luptei românilor basarabeni pentru atingerea marelui obiectiv – unirea cu România: întemeierea *Partidului Național Moldovenesc*, în aprilie 1917, sub auspiciile lui *Vasile Stroescu* și *Pantelimon Halippa*, care au editat și ziarul *Cuvânt Moldovenesc*; de asemenea, *Congresul Învățătorilor Moldoveni* din mai 1917, unde poetul *Alexie Mateevici*, autorul celebrului poem *Limba Noastră*, a afirmat: *Da, suntem moldoveni, fii ai vechii Moldove, însă facem parte din marele trup al românismului, așezat prin România, Bucovina și Transilvania* – cf. *O istorie a Basarabiei*, în 2015, **CHIȘINĂU** de **Anatol PETRENCU** și *Basarabia Noastră*, în 1941, de **Pantelimon HALIPPA**.

În continuare, marea mișcare pentru unitate națională se va amplifica, înregistrând noi și semnificative **momente** astfel rămase în istorie: *Congresul Militarilor Moldoveni* din 20-27 octombrie 1917, când s-a decis proclamarea autonomiei teritoriale și politice a spațiului dintre Nistru și Prut; în acest forum a fost adoptată și hotărârea privind întemeierea unui **SFAT al ȚĂRII** în calitate de organism reprezentativ al Basarabiei. Următorul pas a constat în alegerea, ca președinte al său, a profesorului de matematică *Ion Inculeț* cu adjunctul lui viitorul țărănist *Pantelimon Halippa*; de asemenea, la 29 decembrie 1917 a avut loc formarea *Consiliului Directorilor Generali* – un guvern al Basarabiei în cap cu *Pantelimon Erhan* și, apo, cu medicul *Daniel Ciugureanu*. În momentele dificile pentru țară ca urmare a anarhiei provocate de către bolșevicii stimulați prin intervențiile lui *V.I. Lenin* și *Leon Troțchi*, conducerea de la Chișinău a solicitat ajutorul militar al României. În aceste clipe de *grea cumpănă și nestatornicie*, *Sfatul Țării Moldovenești și-a adus aminte de noi și ne-a cerut să trecem Prutul și vă declar, sus și tare, că oastea română nu dorește altceva decât ca, prin rânduiala și liniștea ce aduce, să vă dea puțința să vă statorniciți și să desăvârșiți autonomia și slobozenile voastre precum veți hotărî voi singuri* – se arăta în *manifestul* adresat populației basarabene sub semnătu-

ra generalului **Constantin PREZAN**, șeful *Marelui Cartier General Român*: vezi revista *Magazin Istoric*, nr. 1 pe 2018, inclusiv volumul *Rusia, România și Basarabia. 1812-1940* din anul 1992, autor **Mihail BRUHIS**.

În data de 13 ianuarie 1918, generalul *Ernest Broșteanu*, comandantul *DIVIZIEI XI*, primind ordin, a intrat cu unitatea lui pe teritoriul Basarabiei, fapt ce va conduce nu numai la *pacificarea provinciei, dar și la eliminarea elementelor bolșevice și la înfrățirea moldovenilor cu militarii români*. La 24 ianuarie 1918 a avut loc proclamarea *independenței Republicii Moldovenești*. În context, *reacția* autorităților de la Petrograd se va produce în mod neîntârziat: în ziua de 26 ianuarie 1918, aflând de *pătrunderea* trupelor române pe pământ basarabean, sovietul comisarilor poporului din capitala rusă a decis: *Toate relațiile diplomatice cu România sunt întrerupte, iar Fondul de aur român, care se găsește la Moscova, este declarat intangibil pentru oligarhia românească. Guvernul sovietelor își asumă răspunderea de a conserva acest fond și de a-l remite în mâinile poporului român*. Să reamintim aici: problema *tezaurului* avea să provoace ample discuții ulterioare; ea a rămas nerezolvată până în prezent din cauza, se știe, a numeroaselor și netemeinicilor zise argumente, aduse, în timp, de către guvernele U.R.S.S. și Federației Ruse – vezi amintitul nr. al revistei *Magazin Istoric* și abordările în temă din vechea și noua *istoriografie* din ROMÂNIA.

Revenind, marea *oră astrală* a coincis cu istorica dată de *27 martie 1918*. În adevăr, în sfârșit, la Chișinău s-a decis **UNIREA** Basarabiei cu România în urma votului majoritar din *Sfatul Țării*: 86 de deputați pentru, 26 abțineri, 3 împotrivă și 13 absenți; în minutele următoare, *Alexandru Marghiloman*, premierul român, aflat în capitala basarabeană, a fost invitat în sala de ședințe, unde a declarat: *În numele poporului român și al regelui său, M.S. FERDINAND I, iau act de hotărârea Sfatului Țării și proclam Basarabia unită, de data aceasta pentru totdeauna, cu România, una și nedivizibilă* – cf. lucrării *O istorie sinceră a Poporului Român*, în 2002, de acad. **Florin CONSTANTINIU**. Chiar în a doua zi, 28 martie 1918, regele Ferdinand a trimis

CONSTANTIN STERE: CASTELANUL DE LA BUCOV DE PRAHOVA, MARE LUPTĂTOR PENTRU UNIREA BASARABIEI CU ROMÂNIA

de Ion Ștefan Baicu

I. Printre personalitățile, deosebit de originale și dominate de apetitul enciclopedist, care avea să contribuie esențial la înfăptuirea **Marii Uniri a Românilor** și la dezvoltarea democratică a statului nostru modern, a fost, desigur, și viitorul castelan de la **BUCOVUL de PRAHOVA**; se știe, însă, că întregul său demers politic și cultural viza eliberarea teritoriului dintre Prut și Nistru, urmărind reunirea lui cu patria mamă: *A face elogiul marelui român basarabean Constantin Stere nu e ușor. El a fost un om de știință, a fost un luptător politic, a fost un ideolog, a fost un literat, a fost un orator, a fost un publicist și, mai presus de toate, a fost un om: iată de ce este greu să scrii despre Constantin Stere – remarcă prietenul lui unionist Pantelimon HALIPPA în nr. 1-3 pe 1937 din revista VIAȚA ROMÂNEASCĂ.*

Născut în anul 1865 în satul Horodiștea din comuna Cerepcău, amplasată în județul Soroca, în vecinătatea Nistrului, el era fiul unui bogat proprietar de pământ – în jur de șapte mii de hectare – un reprezentant emblematic al unei vechi familii de macedo-români. Prima experiență școlară, tânărul basarabean a căpătat-o în casa părintească cu un preceptor cultivat și element nihilist, deci un militant narodnic cu idei antițariste. În continuare, el va parcurge un traseu diversificat în plan instructiv-educativ: elev la *pensionul* unui pastor german de religie luterană și, apoi, la *Gimnaziul Nobilimii*

din orașul capitală **CHIȘINĂU**: aici se va dedica cu pasiune învățaturii, devenind o glorie a școlii, iar pentru unele poezii publicate în presa locală va fi botezat, desigur exacerbat, un *Pușkin al Basarabiei*. Între timp, *Constantin Stere* se străduise să scrie și să vorbească românește; el va mărturisii în 1917: *Îmi aduc aminte cu ce greutate am putut dobândi, prin contra-bandă, o gramatică și Nu am să uit niciodată bucuria ce am avut-o salvând din naufragiul unei percheziții un volum de Doine și Lăcrămioare de Vasile Alecsandri; de asemenea, în 1930, va adăuga și cum a procurat și a folosit o conferință de Titu Maiorescu și un curs de istorie de Alexandru D. Xenopol – cf. ziarul LUMINA din 24 septembrie 1917 și volumul său Documente și Lămuriri din anul 1930.*

Încă de la vârsta de 18 ani, *Constantin Stere* va parcurge noi și dramatice momente ale vieții și bogatei activități: arestarea, în anul 1883, cică pentru participarea la acțiuni subversive în cadrul mișcării narodnice și trimiterea în surghiun în sumbra Siberie; de asemenea, căsătoria lui cu *Maliska*, având împreună patru copii și decizia de a se stabili, în anul 1902, în România, unde se va bucura de o caldă primire la *IASI*. *Așadar, la o vârstă când pe alți tineri de seama lui nu-i preocupau decât distracțiile, el a cunoscut închisoarea și exilul, iar în carceră și în pustietatea siberiană și-a efectuat ucenicia vieții, apoi, la această școală a experienței dureroase va învăța el să descifreze problemele grave, pe care le pune viața, să se cunoască pe sine și pe alții, să-și coplească personalitatea prin suferință, prin trudă și prin meditație – va nota, în 1991, eseistul aromân Sterie DIAMANDI în Galeria Oamnelor Politici. Vezi și Profetul*

Nemuririi Noastre în 2004, de **Iurie COLESNIC** din **CHIȘINĂU**.

Să menționăm și alte momente – unele chiar dramatice și controversate – din călătoria pământescă a lui *Constantin Stere*. La Iași, el va deveni student la *Facultatea de Drept* și va colabora activ la gazeta de orientare liberală *Evenimentul Literar*; în anul 1895 a dobândit legal calitatea de cetățean român, iar în anul 1897 a absolvit cursurile universitare, prezentând o lucrare de licență echivalentă, ca valoare, cu o *teză de doctorat*: ea se intitula *Evoluția individualității și noțiunea de persoană de drept*, fiind redactată în timpul unui adevărat *balans* între orașele Iași și Ploiești cu sprijinul prietenului său *Constantin Dobrogeanu-Gherea*. În urmă cu ceva decenii, **Gheorghe Stere**, fiul său și fost membru al prezidiului M.A.N., consemnase: *Prin 1896, tatăl meu s-a stabilit la Ploiești; îl cunoștea pe GHEREA și se înțeleșese cu el să scoată o revistă împreună, fiind primul lui proiect gazetăresc – cf. nr. 3 pe 1975 al revistei MANUSCRIPTUM din București. Nu pot fi excluse prezențele lui STERE la întrunirile și la dezbaterile organizate, în epocă, în locuința gazdei din incinta restaurantului din Gara Ploiești; se pare că aici s-a legat strânsa prietenie a ieșeanului cu frații social-democrați Alexandru și Ioan Radovici, alături de care, apoi, el se va înregistra în Partidul Liberal: de asemenea, de ce nu am admite și atracția cel îl va înfiora sentimental Aneta Radovici – viitoarea lui consoartă la conacul ei de la Bucov din apropiere de PLOIEȘTI – cf. Viața lui Constantin Stere, 1989, de Zigu ORNEA și Din istoria social-democrației în Valea Prahovei, 1996 și 2001, de Ion Șt. BAICU.*

continuare în numărul viitor

lui *Ion Inculeț* o *scrisoare*, în care, între altele, se arată: *Cu adâncă emoțiune și cu inima plină de bucurie am primit știrea despre importantul act, ce s-a săvârșit la Chișinău și Un vis frumos s-a înfăptuit; de asemenea, vă trimit regescul meu salut și aceeași inimă și caldă iubire părintească – cf. Istoria Basarabiei, în 1991, de Ion NISTOR. Vezi Regele Ferdinand, f.a., de Ioan SCURTU și Sfatul Țării, în 1998, de Gh. E. COJOCARU, dar și Basarabia în cadrul României Întregite. 1918-1940, în 1992, de Ion AGRIGOROAIEI.*

În memorialistică a rămas o impresionantă *scenă* cu totul remarcabilă: la un moment dat, la intrarea în *sala festivă*, unde se proclamase *UNIREA* provinciei

basarabene cu patria mamă, premierul român *Alexandru Marghiloman* îl îmbrățișează afectuos pe *Constantin Stere* – proeminentul opozant antițarist și mare luptător pentru săvârșirea istoricului eveniment de la Chișinău – după cum va relata ulterior un martor ocular: generalul român **Mihail SCHINA**. Și încă o precizare în privința prezenței *armatei române* în acea provincie: în opinia regretatului istoric *Florin Constantiniu*, trupele venite din patria mamă au determinat ca fiind *imposibilă acțiunea unei minorități agresive, cea comunistă, care se afla în subordinea bolșevicilor*, dar armata de sub comanda generalului *Ernest Broșteanu* nu a intervenit, nici di-

rect și nici indirect, în *discuțiile și în deciziile din Sfatul Țării*. În data de 9 aprilie 1918, regele *Ferdinand* a semnat decretul de promulgare a actului de unire a Basarabiei cu România, iar în guvernul refugiat la Iași au fost incluși doi reprezentanți ai noii puteri politice basarabene: **Ion INCULEȚ** și **Daniel GIUGUREANU**; se înfăptuise, *așadar*, un pas de evidentă importanță în constituirea *României Mari* – vezi *op. cit.* în coordonarea acad. **Ioan Aurel POP** și *Personalități ale gândirii militare românești*, în 1997, de **Petre OTU**, inclusiv vol. 7, în 2003, al tratatului academic *Istoria Românilor*, sub egida acad. **Gheorghe PLATON**.

Centenarul Marii Uniri

A doua zi, regele a depus o coroană la monumentul luptătorilor din războiul de independență, existent în Bârlad. Apoi, a participat la serviciul religios oficiat în Catedrala ortodoxă din oraș. Era Sf. Nicolae. De la biserică, regele s-a deplasat la Marele Cartier General situat în cazarma Brigăzii 13 Infanterie. Plutoane de la toate unitățile militare cu garnizoane apropiate de Bârlad formau garda/compania de onoare. La sosirea regelui, generalul D. Iliescu a prezentat raportul. La ceremonia învestirii/numirii noului șef al Marelui Stat Major au fost prezenți membri ai Casei Regale, ai guvernului, ai autorităților județene. Șeful Cancelariilor Regale a dat citire Înalțului Decret Regal pentru numirea generalului C. Prezan ca șef al Marelui Stat Major (Marelui Cartier General). Regele Ferdinand a mulțumit generalului D. Iliescu pentru serviciile aduse și a urât succes generalului Prezan în funcția în care fusese numit. La finalul ceremoniei, regele a primit defilarea trupelor/companiei de onoare.

După amiază, în localul prefecturii din Bârlad, sub patronajul regelui Ferdinand s-a sărbătorit onomastica prințului Nicolae, care împlinea 14

REGELE FERDINAND ÎN RĂZBOIUL ÎNTREGIRII NAȚIONALE (1916-1918) - (VIII)

de Traian D. Lazăr

ani. S-a toastat și pentru țarul Nicolae al II-lea al Rusiei.⁴⁸

La cererea lui Prezan sau din proprie inițiativă, regele Ferdinand a emis Înalțul Ordin de Zi din 9 decembrie 1916 prin care întregul teritoriu al statului rămas liber/sub controlul autorităților române era declarat zonă a armatei. Era o practică obișnuită de guvernare, folosită în toate statele ca, în vreme de război, zona în care se desfășurau operațiuni militare și un anumit spațiu în spatele frontului să fie socotită zonă a armatei (de război), iar restul teritoriului statului, zonă interioară. În zona armatei, prevalau autoritățile și legile militare, iar în zona interioară, autoritățile civile și reglementările juridice din vreme de pace (cu excepția celor ținând de asigurarea ordinii interne). Și în România această situație fusese aplicată de la 14 august 1916. În decembrie 1916, restrângerea teritoriului controlat de guvern a dus de fapt la dispariția zonei

interioare și intrarea întregului teritoriu al statului sub autoritatea armatei. Acest fapt a ridicat problema delicată a raportului dintre organele militare și cele civile, întrucât se suprapuneau exercitându-și prerogativele pe același teritoriu. Istoriografia noastră a păstrat imaginea acestui conflict așa cum ne-a prezentat-o I.G. Duca, în cazul neînțelegerii ivite între șeful Marelui Stat Major, generalul Prezan și ministrul Mărzescu.

Generalul Prezan, șeful Marelui Stat Major, manifesta tendințe de independență față de guvern, scrie I. Gh. Duca, socotind această atitudine ca o aliniere a generalului la intrigile antiliberales ale unor cercuri apropiate Palatului regal.

continuare în numărul viitor

Note:

⁴⁸ Gr. Stamate, M. Hodoroagea, op. cit., p. 223 și urm.

FOLCLORUL POETIC DESPRE EVENIMENTELE DE LA 1918 (VII)

de Victor Rusu

Interesant de remarcat că, sub imperiul puternicului șoc emoțional al momentului, memoria afectivă a eroului liric reține o mulțime de amănunte (semnificative, importante în planul sugestiei poetice), cum ar fi culoarea ordinului de concentrare, vorbele pe care le rostește „straja”, data exactă a plecării de acasă, direcția de deplasare etc., fapt ce conferă discursului epic dialogat un plus de concretețe și autenticitate, iar narațiunii, în sine, directețe și ritm susținut, alert, de reportaj de front.

O viziune cu o deschidere mai larg cuprinzătoare în legătură cu datele majore ale evenimentului, cu o miză ideatică mai înaltă și cu o sferă de generalizare de o apreciabilă extindere dovedește autorul anonim al unui „cântec de război”, în care vestea mobilizării este percepută și comentată de un erou liric mai informat și mai inițiat cu privire la războiul ce se va declanșa, are conștiința și intuiția

exactă a realităților și consecințelor sale nefaste: „Frunză verde viorică,/ Într-o sfântă duminică,/ Așa, cam la prânzul mare,/ Auzirăm că-i chemare -/ Și-i, neică, mobilizare -/ Că luni, la trenul de zece,/ Să mergeți ca să vă-mbarce/ Tot în haine de-ale noi,/ Pregătite de război;/ Că acum s-a răsculat/ Împărat peste-mpărat./ Mulți voinici s-or prăpădi,/ Părinții mi s-or jăli,/ Neveste or văduvi,/ Fete mari s-or bătrâni;/ Iar copii plâng pe vatră/ C-or rămâne fără de tată”.

Momentul mobilizării/ concentrării, cu valoarea sa afectivă de puternic șoc emoțional, și, în același timp, și de situație-limită, obligă, în sfârșit, pe „mândre”, „mândruțe”, mai rar, „iubite”, să abandoneze cunoștințele, fermecătoarele gesturi de sfială, de candoare, de discreție, reținere și pudoare în exteriorizarea/ exprimarea sentimentelor, în contextul satului patriarhal, tradițional, marcat

de o acuratețe morală pilduitoare și să își deschidă total inima, să dea frâu liber adevăratelor, mistuitoarelor trăiri, pe care le-au disimulat, pe timp de pace, uzând de candid, feciorelnice scenarii retractile, desfășurate sub semnul unor fermecătoare, genuine, „jocuri de dragoste”, de-a ... „Du-te-n colo, vino-n coace,/ Lasă-mă și nu-mi da pace”...

În atmosfera extrem de tensionată, de coșmar, a mobilizării, însă, nu mai pot avea loc asemenea nevinovate, adolescentine secvențe ludice, și, odată cu dangătul prelung al clopotelor ce vesteau tulburător, după datini păstrate din vârste revolute, mobilizarea a bătut și ora adevărului, a declarațiilor deschise, total angajante, a jurămintelor fierbinți de iubire, credință și statornicie: „Bate vântul, ea-mi șoptește/ Că de doru-mi se topește,/ Când neicuța-i dus departe/ Și n-are de mine parte”... Sau: „Du-te, neică, sănătos/ Și-ți fă serviciul frumos;/ Că și eu din depărtare/ Mă gândesc tot la matale;/ Și eu nu m-oi mărita,/ Până nu te-oi libera”...

continuare în numărul viitor

MONUMENTUL DIN BUȘTENI – SIMBOL AL EROISMULUI OSTAȘULUI ROMÂN DIN PRIMUL RĂZBOI MONDIAL (VI)

Centenarul Marii Uniri

de Constantin Dobrescu

8. "București, 4 octombrie 1927
Scrisoarea sculptorului Dimitriu-Bîrlad către Președintele Comitetului pentru ridicarea Monumentului Eroilor din Bușteni prin care îi arată că a început să toarne în bronz monumental și îi solicit vîrșarea ratei restante de 50.000 lei.

București, 4 octombrie 1927
Stimate Domnule Președinte

De două săptămîni aproape am început lucrarea care se toarnă în bronz.

Pentru aceasta vă rog cînd veniți Dumneavoastră prin București să vedeți mersul lucrării să-mi aduceți sau să-mi trimiteți rata de 50.000.

Cu distinse salutări și mulțumiri
Dimitriu Bîrlad
Parcul Cornescu Str. D. 16
București"

(Arhivele Naționale Prahova, Fond Primăria orașului Bușteni, dosar 13/1919, f. 88)

9. 1927 București

Ofeta sculptorului Spiridon Georgescu din București, mem-

bru al Institutului Regal Superior de Belle-Arte din Roma, adresată Președintelui Comitetului pentru ridicarea Monumentului Eroilor din Bușteni, pentru a face un monument reprezentînd forța biruitoare a românului în mod simbolic printr-un leu. Sculptorul este autorul mai multor monumente ridicate în București și unele județe ale țării.

Original

Distinse Domnule Președinte,
Subsemnatul artist-sculptor de la Institutul Regal Superior de Belle-Arte din Roma (Italia) auzind de lăudabila inițiativă de a ridica un monument în amintirea eroilor morți pentru întregirea neamului, mă ofer a face un monument reprezentînd forța biruitoare a românismului, în mod simbolic, printr-un leu.

Leul turnat în bronz avînd 2 m. lungime costă lei 300.000.

Monumental în întregime, soclu avînd maximum 3 m. costă cu piatră de Albești (Cîmpulung) lei 500.000.

În cazul cînd voiți a-mi încredința mie executarea acestui monument sunt gata a face macheta întregului monument.

Monumentul poate fi executat într-un an de zile.

În speranța că Dvoastră mă veți onora cu executarea acestui monument, primiți cele mai distinse salutări.

Sculptor Spiridon Georgescu
Str. Aquila Nr. 39 București

N.B.: Subsemnatul e autor a mai multe monumente, între care: Monumentul Eroilor din Reg. 21 Infanterie Buc., Monumentul Eroilor din Dorohoi; Monumentul Eroilor din Săiceaua (Tecuci); Monumentul Eroilor din Bobești-Bălăceanca (Ilfov); Zimbrul de la Monumentul Unirii din Cernăuți, obținut prin concurs; Monumentul eroilor din arma geniului obținut tot prin concurs, precum și trei monumente particulare (funerare), nenumărate dusturi după natură și fotografii, statuete de interior cu caracter războinic din care unele sunt în posesia muzeului militar etc."

(Arhivele Naționale Prahova, Fond Primăria orașului Bușteni, dosar 13/1919, f. 80)

continuare în numărul viitor

Unii, de sus, de pe capac, mi-au spus, cînd au văzut desfășurarea ostașilor în cerc: - Domnu maistru, mult soldat, mult polițist! Mă urc pe scară, văd totul și-mi dau seama imediat că ei au început a strînge cordonul. Eu și încă doi neutri luăm capacul la manlocul de sus și ne dăm între bindere, la construcții, punînd iarăși capacul. Cînd vin și controlează, găsesc rezervorul gol, nu se vedea deloc în interior. Au făcut razia aceasta și au găsit vreo 500 de indivizi. Eu am scăpat și alți vreo cîțiva, procedînd fiecare cum am putut. Erau mulți urmăriți de polițiile din țară și de diferite garnizoane. Mulți nu aveau acte la ei, că pe vremea aceea nu erau buletine ale populației (de identitate, n.n.). Nici nu te întrebă nimeni de unde ești sau de unde ai venit, cu o condiție, să fii om cumsecade și liniștit.

CONSTANȚA ÎN 1914 (V)

de Constantin Dobrescu

Atunci l-au ridicat pe Nae Noroc, cum îi ziceam noi, feciorul fostului ministru Mitiță Constantinescu, făptaș pentru crimă și spargere, pe Costică Călugăru, Gheorghe de Lemn, Cap de Ministru, Tănase Mocșu, Anton Deliu, Sandu Șmecheru, Mitică Marița și cine-i putea cunoaște pe toți, o sumă de derbedei. I-au închis la garnizoană pe toți, pentru cercetări și trieri. După patru zile, a evadat un grup însemnat dintre cei mai periculoși dintre ei. După opt zile, s-a făcut o a doua razie, luînd vreo 150 dintre ei.

După asta, am primit și eu o telegramă din Ploiești, în care mă anunța că mi-a venit al treilea ordin

de concentrare și, la cîteva zile, îmi trimite și ordinul în plic închis. I-l arăt inginerului făcîndu-i cunoscut că, pentru sîmbăta ce vine, să mă lichideze complet. A văzut și el că nu se mai putea să stau. Acum, la militărie din nou! Toată dispoziția noastră s-a transformat în neplăceri. - Fetișo, îi spun Gettei mai înainte, pentru sîmbătă, bagajele gata! Vom pleca. Tu te duci acasă la tine și nu te mai gîndi că vom putea fi împreună, deoarece vezi cum se perindă evenimentele și tu rămâi iarăși singură. Eu știu că între noi e o legătură strînsă și sinceră, dar aceste lucruri mă despart de orișicine.

Plecăm cu inimile îndurerate amîndoi, luîndu-ne rămas-bun de la binevoitorii noștri.

PLOIEȘTIUL LA ÎNCEPUTUL RĂZBOIULUI ÎNTREGIRII (IV)

de Constantin Dobrescu

Cu ani în urmă, dr. Constantin Dobrescu a ajuns în posesia unui manuscris de câteva sute de pagini pe care autorul, Theodor Pâslaru, l-a intitulat *Povestiri și istorisiri din trecut*. Manuscrisul relatează, dacă putem compara istoria celor mici cu a celor mari, ceea ce Nicolae Iorga a numit *O viață de om, așa cum a fost*. Theodor Pâslaru s-a născut la 16 aprilie 1888, în familia unui funcționar ceferist din Tecuci. Fiind nepotul unui preot a studiat doi ani la Seminarul din Huși. Theodor Pâslaru a absolvit în anul 1904 Școala de meserii din Bârlad, calificându-se ca lăcătuș construcții. Având calificarea de lăcătuș, apoi cazangiu, a lucrat la fabrica de zahăr Mărășești și în metalurgie la Galați și Ploiești. A trăit și muncit întreaga viață la Ploiești. *Povestirile și istorisirile* sale cuprind interesante și inedite informații privind începuturile industriei și ale mișcării socialiste în Ploiești, evenimentele ce au precedat războiul întregirii, detalii privind desfășurarea războiului trăite direct de memorialist în Transilvania, la Mărăști și Oituz.

Memoriile lui T. Pâslaru sunt în curs de publicare la editura Junimea din Iași. Prezentăm, în avanpremieră, cititorilor noștri un fragment în care autorul relatează fapte privind o misiune în spatele frontului inamic, la Ploiești. Cititorii au prilejul să cunoască, în relatarea unui martor ocular, momentul ocupării Ploieștiului de trupele germane, reacția forțelor armate române și a populației.

La Rafinăria Româno-Americană – 26 noiembrie/9 decembrie 1916

În ziua de 26 noiembrie, mă scol dimineața și mă duc să văd, ce mai este prin Rafinăria Româno-Americană, ce a ars și cine s-a evacuat în Moldova. Voiam să văd dacă-mi pot încasa salariul jumătate, eu fiind mobilizat pe loc la ei, însă trimis pe front din cauza unui inginer maior, cum am descris mai înainte. Găsesc vreo câțiva funcționari la birou. Cel de al doilea casier, tocmai atunci a venit și un inginer, care mă cunoștea, mă întreabă: – Ce-i cu dumneata? – Am venit să-mi încasez salariul jumătate ce am de primit. – Ești trecut pe tablou? mă întreabă ei. – Uitați-vă, le răspund. Mă găsește, eram trecut. – Dar unde ai fost, până acum? – Am fost și sunt în misiune! – Unde-i ordinul și ce număr ai? – Poftim! – Ai dreptate! Ai de primit salariul pe patru luni. – Da, le zic. Scot din casă și-mi dau 700 lei. Semnez de primire și plec. Mă întreabă, când vin? Le răspund: – Cât de curând.

Mă întorc acasă, peste câmp, de la Româno-Americană. Pe drum, îmi vine o idee, ce-o fi o fi, trebuie să plec pe front, în urma nemților. Ce o să-mi facă? Eu sunt civil! Ca să pot trece și cu acte, trebuie să câptușesc vesta cu încă o flanelă în spate, iar între câptușeli să pun vată și pergament și plicul 20x30 cm și să-l înțep cu ață în câteva părți, să nu foșnească. Pe margini, pot coase mai bine. Și îi fac și mâneci. Spatele cu vată și flanelă, le-am pus (cusut, n.n.) eu la vestă, iar

mânecele mi le-a cusut nenea Tudora-che, croitorul de pe strada Bărcănești.

Totul fiind gata, seara am comunicat cele aflate și văzute din ziua aceea. Luptele se dădeau acuma la Albești-Loloiasca, de trei zile. Nemții au fost respinși de mai multe ori cu pierderi mari, deși aveau o artilerie (de calibru, n.n.) mare și numerică (numeroasă, n.n.). Totuși ai noștri au dat înapoi.

În ziua de 27 noiembrie, mă duc pe la nașa mea, Mărioara Petrovici, str. Bărcănești, nr. 9 și-i spun: – Acum plec din nou pe front. Vă las cu bine! – Dar bine finule, așa civil? – Așa, să știți. La revedere!

Merg pe jos până la Valea Călugărească, la un cunoscut. El plecase în Moldova cu fabrica. Acasă, era soția cu trei copii și mama lui. Le-a părut bine de venirea mea, că nemții umpluseră satul. Erau mulți și nu se mai săturau de vinul peste care dăduseră aici. Intrau beți pe front!

Eu ies puțin la șosea, să văd o clipă, ce mișcă. Eram îmbrăcat civil cu demi peste haină, iar peste demi mantaua neagră de ploaie, cum aveau și ceferiștii, cu o șapcă de piele cu margini de lăsat ca apărătoare la urechi. O iau înainte pe șosea. Nemții băteau cu tunurile de calibru mare, 120 și 150 mm, obuziere grele, văzute de mine acum. Ei băteau și pe Valea Urloiuului și pe Valea Nucetului, peste Albești și satul Loloiasca. Erau lupte grele. Trăgeau și ai noștri, dar slab, cu tunuri de 75 mm, de câmp. Cu toate acestea, i-au respins ai noștri de câteva ori, cu pierderi grele pentru

nemți. De trei zile se dădeau lupte și ar mai fi ținut dacă nu ar fi fost un țăran de-ai noștri, din comuna Loloiasca, trădător, Marin Băbuș. Le-a spus nemților că pe vâlceaua Șiabei, mai jos de Văile Urloiuului și Nucetului, în sus de cătunul Munteni, sunt ostași români, ce vă țin pe loc. Atunci, nemții trimit forțe pe deal, rup frontul și pe români îi seceră pe toți, pe la spate, rămânând un batalion morți pe loc. Pe răniți, i-au strâns într-o casă și le-au dat foc de vii!

La Mizil (28, 29 noiembrie). Ocuparea Buzăului (2-4 decembrie). Luptele de la Căndești (5-6 decembrie).

După ce i-au respins pe ai noștri de la Albești și Loloiasca, au venit în ajutorul nemților și trupe turcești, bulgărești și ungurești din direcția satelor Gherghița și altora. S-au dat lupte în câmp deschis, peste linia ferată, pe șosea și între dealuri. Au ocupat Mizilul și trec înainte.

În ziua de 29 noiembrie, am ajuns la Mizil, în urma lor, iar seara îmi fac datoria și comunic și de aici. Le-am comunicat că este nevoie de artilerie la trupele noastre, că nemții sunt demoralizați de atâta mizerie.

Cu toate acestea, inamicii înaintază și în câteva zile ocupă Buzăul. Ai noștri bat în retragere, fără a mai ține piept. Totuși îi atrag în cursă pe valea Buzăului înspre Căndești, unde luptele țin vreo patru-cinci zile, peste apa Buzăului, în această comună.

continuare în numărul viitor

DESTINE COMUNE ÎN RĂZBOIUL DE ÎNTREGIRE (IV)

de Traian D. Lazăr

Tras asupra artileriei, apoi schimbat de două ori obiectivul infanterie și artilerie. Schimbat observatorul, care nu permitea observațiunile destul spre stânga, pe o claie (șiră de paie) mai înainte, de unde se vedea complet câmpul tot de bătaie. (Utilizat scara de observator numai cu două bucăți (4,50 m) numai ca simplă scară de urcat pe șiră).

Tras asupra lanțului de infanterie, ce înainta compact contra infanteriei noastre, prin care începuse panica. În punctele de cădere ale proiectilelor se producea o ruptură a lanțului negru ce înainta încet, dar continuu și imediat se încheia la loc. După începerea tragerii de baraj, care trebuia continuată indispensabil în situația aceluia punct (nu mai aveam alte baterii în acțiune acolo) din ordinul domnului Colonel s-a pus în bătaie, deoarece i se raportase (dumnealui se găsea chiar în baterie) de ofițerii bateriei că s-au isprăvit muniția și inamicul era la 1000 metri. La sosirea antetrenelor, mai găvind 50 proiectile, am mai rămas cu un obuzier și sublocotenentul Mastero pe poziție pentru a trage și această muniție, apoi ne-am retras cu bateria la pas spre cazarma Șeremet. Coloanele de munițiuni nu sosiseră. Cercetând la depozitul cetății am găsit muniție de 105 m(ili) m(etri). Am încărcat toate chesoanele în grabă și cu încă patru chesoane de coloană, pe care le-am luat tot la trenul de luptă și din ordinul Domnului general Drăgotescu am luat poziție în fața cazarmilor la încrucișarea șoselelor Daidir –Antimovo și apoi am schimbat din ordin, fără a trage, încă de 2 ori poziția, la 2 k(ilo)m(etri) spre Antimovo, unde la ora 2 p.m. am reînceput tragerea, dreapta șoselei Antimovo având observatorul în vârful unui stâlp de telegraf.

Din această poziție, am tras până la ora 6 p.m., când isprăvind muniția toată (și cea de la chesoanele de coloană, care le luasem) și când prinși de focuri de infanterie și artilerie de 3 părți, am văzut că rămăsesem singuri, ne-am retras în bătaie. Infanteria inamică ajunsese, pe o aripă, la 7-800 m., ne bătea de amfiladă, odată

cu artileria din față. Am oprit bateria într-o livadă de lângă Cazarmă alături de șoseaua ce ducea la debarcader, pentru a-mi putea aduna și chesoanele trenului de luptă, ce fuseseră luate de curentul trăsurilor de tot felul, care se repezeau spre debarcader.

Parvenind a aduna toată bateria, am intrat pe înnoptat în cazarmă. Agenții trimiși pentru a primi ordine nu se întorseseră. Bateria rămasă singură pe poziție, fără alte ordine, în momentul retragerii nu a mai găsit nimic în spate, așa că se rupsesse de restul regimentului.

În curtea cazarmei s-a găsit și o semi-coloană sosită sub comanda căpitanului de rezervă cavalerie Magheru, de unde bateria și-a completat ½ din chesoane cu muniție.

S-au adăpat și hrănit caii. În acest timp a sosit și domnul comandant al regimentului, care a ordonat reocuparea aceluiași poziții pentru a doua zi.

Ofițerii bateriei au dormit, câte 3 ore, lângă o claie de fân de lângă baterie.

Relatarea faptelor zilei, pe care ne-o oferă un militar activ, Traian Grigorescu, implicat în luptă, poate fi comparată și completată cu cea oferită de militarul în rezervă, civilul mobilizat și poet pe deasupra, George Topîrceanu, aflat la marginea câmpului de luptă.

Traian Grigorescu și C. Zagoriț relatează fapte petrecute pe direcția principală de atac a inamicului, dinspre Daidir spre Turtucaia, asupra sectorului II al apărării. Lovitura era coroborată cu un atac dinspre satul Antimovo, asupra sectorului III. Aflat la dreapta acestei direcții secundare de acțiune a inamicului (în centrul 15), George Topîrceanu descrie faptele cu acuratețe și sensibilitate/ grijă pentru estetica și exactitatea exprimării.

Ca și în zilele anterioare, inamicul a folosit un balon pentru dirijarea tragerilor artileriei: „Soarele de-abia s-a ridicat și balonul de ieri apare din nou, mai aproape, deasupra zării. Tunurile încep să bată. Din vuietul lor crescând înțelegem că, în această

zi strălucitoare de toamnă, se va da asaltul hotărâtor. Dar la noi iarăși nimic. Eram sortiți să stăm și de astă dată numai la pândă?. ... O baterie de-a noastră încearcă să atingă balonul. Dar tunurile nu bat până acolo”.¹

Topîrceanu asistă, de la distanță, la pregătirea de artilerie prin care inamicul urmărește să distrugă fortificațiile apărătorilor, să le diminueze numărul și forța morală de a se opune atacatorilor. Poetul filozofează asupra specificului războiului modern și redă cu fidelitate efectul distructiv al bombardamentului artileriei asupra infanteriei române. „Războiul modern! Stai în tranșee cu brațele încrucișate și cu spatele încovoiat, cât timp durează pregătirea, și aștepti, fără nici o putere, să plesnească deasupra ta o mașină, azvârlită de altă mașină! Oamenii se bat cu mașinile – e o concurență de răbdare. Pânda vicleană, nervii tari și calculul rece înlocuiesc avântul de odinioară și stropul de poezie al luptelor deschise, în care era cel puțin o superbă dezlănțuire de energie tinerească, o măsurare cavaleriească de putere fizică și de curaj. Dar războiul modern trebuia să fie așa – prozaic, senil și mohorât, ca și cea mai mare parte a scopurilor materialiste pentru care se urmează în depărtatul Apus: comerț, debușuri, parale ...

Acum o grindină de obuze aruncă în aer bulgări de pământ și sporesc fumul care se înalță încet, ca un zid mișcător, sfâșiat întruna de licăriri repezi și roșiaticice. Proiectilele artileriei dușmane, îndreptate de observatorul din balon, cad cu precizie asupra tranșeelor noastre. Încerc să deosebesc și focuri de pușcă. Dar îmi dau repede seama că infanteria nu poate trage acum, iar vuietul tunurilor, haotic și neîntrerupt, ca o vibrație de coardă groasă, învăluie orice alt zgomot venit dintr-acolo. Și cu cât mă apropiu, cu atât detunăturile, ca într-o rupere de nouri, se amestecă și se precipită.

continuare în numărul viitor

Note:

¹ G. Topîrceanu, op cit, pp.33,34.

ISTOGRAFIA PLOIEȘTEANĂ ȘI CENTENARUL UNIRII

de Ion C. Petrescu

Centenarul războiului de întregire și apropierea Centenarului Unirii a înviorat în cursul anului 2017 istoriografia ploieșteană care și-a orientat cercetările și a dat publicității numeroase articole, studii și volume abordând tematica evenimentului.

În revista *Atitudini*, redacția condusă de fondatorul publicației, Gelu N. Ionescu, a făcut din tema Centenarului axă centrală a problematicii colaboratorilor, care au venit cu articole reflectând ideile și faptele ce preocupau societatea românească din urmă cu un secol.

Unii colaboratori și-au concentrat cercetările asupra aspectelor generale ale evenimentelor sărbătorite. Prof. univ. Ion Șt. Baicu a început publicarea unui consistent și lung serial intitulat "Evoluția vieții statale în spațiul carpato-danubiano-pontic". Începând din februarie 2017, au fost publicate următoarele episoade: "Uniunile de triburi – formațiuni politice prestatale în Dacia"; "Statul geto-dac sub conducerea regelui Burebista"; "Statul geto-dac sub conducerea regelui Decebal"; "O nouă formă de stat, cea română în Dacia Felix"; "Romaniile populare și rolul lor în asigurarea vieții organizate a daco-romanilor"; "Cnezatele și voievodatele romanesti"; "Creștinismul și viața statală română și post-română la nordul Dunării și în Dobrogea: secole II – VII"; "Ana Comnena despre vlahi și formațiunile politice prestatale la Dunărea de Jos: în Alexandria"; "Statul Asăneștilor – primul stat creat de romanitatea răsăriteană și legăturile sale cu frații de la nordul Dunării"; "Formarea ca stat a Țării Românești și rolul lui Basarab I Întemeietorul"; "Formarea statului Moldova – o nouă libertate românească în viziunea lui Nicolae Iorga"; "De la Mircea cel Bătrân la Mihai Viteazul".

Alți colaboratori au cuprins în aria lor hermeneutică aspecte punctuale, mai mult sau mai puțin ample, din problematica Centenarului. Prof. Traian D. Lazăr a redactat, într-o viziune inedită și cu o bogată documentare arhivistică, articole: "Regele Ferdinand în războiul întregirii naționale" și "Destine comune în războiul de întregire". Dr. Constantin Dobrescu a publicat: "România în amintirile unui ofițer francez din Armata de Dunăre"; "Monumentul de la Bușteni, simbol al eroismului ostașului român

din primul război mondial"; "Prahovenii și cinstirea eroilor (luptei?) pentru unitatea națională"; "Monumentele (războiului?) reîntregirii – monumental eroilor slăniceni – Prahova". V. Rusu în *Folclorul poetic* despre evenimentele de la 1918, ne înfățișează în viziune istorico-literară Unirea.

Colegiul de redacție al revistei *Prahova eroică* (director col (rtr) Constantin Chiper, redactor șef col (r) Puiu Cujbă) a inclus în ultimul număr al revistei, material consacrate Centenarului, precum: "Societatea ploieșteană în ajunul înfăptuirii Marii uniri a tuturor românilor" (I.Șt. Baicu); "Campania militară din 1916 – Grupul Tabla Butii" (Traian Tr. Cepoiu); "Traian Grigorescu" – Însemnări din război" (Raluca Andreescu); "Jurnal de război – Ștefan Popescu-Filuta" (Traian D. Lazăr); "Ploieștenii și prahovenii la începutul războiului reîntregirii" (Ion C. Petrescu); "Cenotaful eroului telegean Stoian Oprea" (Gh. Bilga); "Regimentul 32 "Mircea" în Campania anului 1917"; "pe urmele eroilor prahoveni la Mărășești" (Polin Zorilă); "Bușteni, monumentul eroilor"; "Pe plaiurile sacrificiului supreme" (Virgiliu Z. Teodorescu).

Resursele hermeneutice ale istoricilor ploieșteni au aflat câmp de manifestare și în publicațiile din alte centre culturale, unele de anvergură națională. Prof. Dorin Stănescu a publicat în revistele *Historia* și *Historia special* precum: "România Marelui Război văzută prin ochii memorialiștilor franchezi; Viața în tranșee"

Prof. Traian D. Lazăr a publicat, începând cu ianuarie până în august 2017, în paginile revistei *Magazin Istoric* "Jurnale de front" inedite ale unor militari participanți la campania din Transilvania – 1916, la retragerea în Moldova și la bătăliile de la Mărășești și Oituz. Colaborator al revistelor ieșene *Convorbiri Literare* și *Cronică Veche*, pro. Traian D. Lazăr a publicat și acolo, în afara unor articole de istorie sau critică literară, comentarii și documente inedite din războiul de întregire (1916-1918).

În paginile revistei *Prosaeculum* din *Focșani*, au fost publicate, de către prof. univ. dr. Ion Șt. Baicu, două episoade (urmează încă două) ale studiului "Să nu uităm odiseea Transilvaniei și

istoricul tratat de la Trianon". Domnul I. St. Baicu a publicat în suplimentul *Zigurat* al revistei *Expres cultural* din Iași un amplu studiu consacrat ploieșteanului "Take Ionescu". În revista *Expres Cultural* a fost publicat și articolul "Iașii pătimirii noastre", de către Ion C. Petrescu.

Sub îngrijirea prof. Traian D. Lazăr și a dr. Constantin Dobrescu a fost editat la *Junimea* din Iași și prezentat la *Târgul de carte Gaudeamus*, volumul Theodor Pâslaru "Povestiri și istorisiri din trecut (1909-1917)". Volumul conține amintirile unui luptător pentru Marea Unire al cărui credo era: "În acest război era în joc soarta neamului nostru, ori trăim și învingem pe inamic, ori ne pierdem pentru totdeauna ca români liberi și stăpâni în țara noastră. Care au fost buni și adevărați români au stat la datorie, sacrificând tot pentru Țară și Neam".

Cu susținerea financiară a comunității locale, se estimează că, în cursul anului 2018, și alte volume, rezultat al muncii de cercetare și redactare a istoricilor ploieșteni vor fi tipărite și difuzate. Se au în vedere următoarele volume: Ion Șt. Baicu – "Evoluția vieții statale de la Regatul condus de Burebista la România Mare"; Ion C. Petrescu – "Temeiurile istorice ale Marii Uniri"; Traian D. Lazăr – "Regele Ferdinand. Acțiunea militară (1916-1918)"; Constantin Dobrescu, Ion Balu.

Efortului hermeneutic al istoricilor ploieșteni i se alătură contribuția oamenilor de cultură de alte specialități. Domnilor I. Balu și V. Rusu i se adaugă proiectul domnului conf. univ. Al Popa de a reedita amintirile din război ale lui Vasile Dragoșescu, fiul lui Bazil Dragoșescu, învățătorul lui I.L. Caragiale.

Așteptăm cu interes informații concrete privind proiectele istoricului Ion Bocioaca, filologului Jenica Tabacu, romancierului Serghie Bucur, poetului Florin Dochia, filozofului Cristian Crăciun și ale tuturor aceluia ale căror realizări și proiecte, din neștiință, nu le-am inclus în acest text.

GALERIA MARILOR EPIGRAMIȘTI

de Constantin Tudorache

Istorie Literară

GHEORGHE BELEI

(28 martie 1911 – 18 martie 1984)

Născut în localitatea Beciu, comuna Balta-Tocila, județul Buzău.

A absolvit Liceul de Băieți „Al. Hasdeu” din Buzău și Facultatea de Științe a Universității București (1937), licențiat în fizico-chimice. A fost la început profesor secundar la Câmpulung, apoi la București. A lucrat ca inginer la Hunedoara, la „Uzinele 23 August București” și la S.M.A.S Medgidia. A mai lucrat ca cercetător principal la Institutul de Cercetări al Ministerului Industrii și Construcțiilor de Mașini. A fost cadru didactic universitar la București. O perioadă a fost coleg de profesorat, la un liceu din București, cu George Călinescu. La clubul „Cincinat Pavelescu” ne povestea că în momentele de confesiuni și amintiri, între profesorii care se aflau în cancelarie, marele critic nu gusta niciodată glumele spuse de alții. Marele critic era, așa cu îl descrie istoria „plin de frustrări, de capricii și complexe”. După cum spunea el însuși în „Note mizantropice”, George Călinescu avea tendința de a clasifica oamenii „după capacitatea lor de a participa independent la căutarea adevărului”. Mai redau o mărturisire relevantă făcută de Călinescu însuși, tot în „Note mizantropice”, prin anul 1944: „Petrec adesea cu cunoscuții mei supunând evenimentele vieții unui examen logic atent, ferit de orice prejudecată. Propriu zis, încerc a-i face să raționeze, fiindcă sânt departe de a crede judecata mea infailibilă. Perseverez în acest joc, fiindcă majoritatea indivizilor are oroare de raționament și acceptă propoziții făcute”. Gheorghe Belei se mândrea cu faptul că a avut aceeași poziție socială, de profesor, și că a fost coleg cu George Călinescu. Gheorghe Belei a scris epigrame, schițe, cronici rimate, semnând și cu pseudonimul Ovidiu Zgâia. Membru al cenaclului „Geometria Pasiunii”, apoi la cenaclul „Polivalențe” din Institutul Politehnic București. A fost membru fondator al Clubului Epigramiștilor „Cincinat Pavelescu”. Avea un har special de a recita epigramele la clubul „Cincinat Pavelescu”. La o ședință de cenaclu, îmi amintesc următoarea „Reflexie” pe

care a spus-o cu talentul unui mare actor: „Avem un teatru mic/ Și unul foarte mic,/ Ne îndreptăm urgent/ Spre cel inexistent”. Apariții editoriale: A tipărit un singur volum, intitulat „Epigrame” (1975). Gheorghe Belei a decedat la București în data de 18.03.1984. Este inclus în peste 25 de volume colective de epigramă. Am selecționat, din creația lui Gheorghe Belei, următorul grupaj de epigrame pentru cititorii revistei „Atitudini”.

Salt calitativ

I-am dat pe impostori în gât!

Literatura perimată

Nu mai apare, văd, decât

Sub semnătură consacrată!

Unui poet epigramist

Dorea măicuța sa vârtos

Bogat ca doctoru-Angelescu

Și talentat ca Eminescu

Să fie! Și-a ieșit pe dos!

La un duel epigramatic

Nu moare nimeni, e firesc,

Nu curge sânge, doar cerneală.

Doar martorii ce-i urmăresc

Cad toți răpuși de plictiseală.

Carte poștală ilustrată

Mi-a trimis-o... nu știu cine,

Ca să știu pe unde-a fost;

Nu se simte dânsul bine,

Dacă nu mă simt eu prost!

Unui poet

Amicu-și duce-ncet, încet,

Un trai de treburi frământat:

În timpul liber e poet!

(Păcat că-i veșnic ocupat!)

Casnică

Ea îi spunea, cu glasul monoton,

Că i s-a rupt frânghia din balcon,

Și, zice dumnealui, trezit din vis:

– De ce nu-ncerci cu „Verde de Paris?”

Între soți

La stop, ia seama la lumină,

Că de te calcă vreo mașină

Nu am să-mi iert întreaga viață

Că nu am fost și eu de față!

Unui poet foarte ermetic

Când opera i-au cercetat,

Trei critici mari au sucombat.

Desigur, arta lui nu-mi place,

Dar recunosc: e eficace.

Controversă literară

Discutai trei ore pline

C-un confrate tinere;

Eu rămas-am gol de mine,

El se duse plin de el!

Barzii contemporani

Cu un catren, subtil, distins,

Să-i critic poate-aș fi ajuns.

Dar unii sunt de neatins,

Iar alții sunt de nepătruns.

Materia poantei

Cu ea e o poveste

Ilogică, bizară:

Cu cât mai densă este

Cu-atâta e mai rară.

Unui moralist

Cinste, etică, frăție,

Echitate, modestie...

Pentru cei mulți, îndreptar,

Pentru el, vocabular.

După divorț

... Era proastă și vulgară

Și-o durea de mine-n cot;

De-aia am și dat-o-afară

Cu apartament cu tot!

Sculptură modernă

Brâncuși, cu arta lui firească,

Făcut-a piatra să vorbească;

Prudenți, ciracii noii ere

Au readus-o la tăcere.

Pentru un bust

O, marmură, solemnă tare,
Tu nu ai noimă nici un pic,
Căci reprezinți pe unul care
Nu a reprezentat nimic.

*

**Despre momentul înmânării
bacșifului**

Jalnicul moment când vine
Inima ne bate tare;
Mie-mi bate de rușine
Lui... de nerăbdare.

*

La un Institut

Pe hol, în salt printre probleme,
Se întâlnesc neîncetat
Acei ce pleacă mai devreme
Cu cei ce au întârziat.

*

Femeia și diavolul

Colaborară mii de ani
Cu maximă eficiență:
Ea dobândi putere, bani,
Iar diavolul, experiență!

*

Unuia părăsit de soție

În disperare și tăcere
Mulțimi de gânduri negre toarce;
Atât i-a mai rămas: Să spere
Că poate... nu se mai întoarce!

*

L-a luat gura pe dinainte

M-am întâlnit din întâmplare
Cu soața ta pe Strada Mare
Și mi-a zis una apăsător
C-am râs până-am căzut din pat!

*

Unuia (1)

De-o idee curioasă
Urmărit e ca de-o boală,
Când e singur într-o casă
I se pare casa goală.

*

Unuia (2)

Modest să fie, sigur, nu m-aștept
Și uite-așa-mi pierd vremea fără rost:
Eu îi tot spun întruna că-i deștept
Și el nici vorbă să se simtă prost.

*

**Unuia care declară că nu știe
ce-nseamnă „sus” și „jos” în Galaxie**

Rea credință dovedește
Când se face că nu știe:
„Sus” e unde-ar vrea să fie,
„Jos” e unde se găsește.

*

**Unui pisălog care mi-a promis
că mă va vizita**

Nu deranjează, pasă-mi-te,
Că e un tip care „promite”,
Păcatul lui pe-acest pământ
E că se ține de cuvânt.

*

Unui șef

Să n-ai idei, că foc se face,
Ți-astupă gura la moment!
Nici adevărul nu îi place
(Și-ăla-i un impertinent).

*

Unui bărbat

Răutatea lumii toată
A învins-o și pe asta.
Astăzi poate să-l mai bată
Numai vântul și... nevasta.

*

Un anunț la ziar

Căutăm slujbaş, bun întrepid,
Abonamentele să strângă.
E preferabil invalid,
... de mâna stângă!

*

Unui cleptoman

Nu-s prezumții anodine,
Ci vă spun: e om cu rost,
Vede-un lucru că-i pus prost,
Iute-l ia și-l pune bine.

*

Unui invidios

Nimic pe lumea asta nu-l desparte
De cuvenita-i rație de miere.
Și totuși, partea lui devine fiere
Numai la gândul c-au și alții parte.

*

Unui rătăcitor

Din bar în bar, mereu haihui
Colindă, vremea să mai treacă,
Cum colindau strămoșii lui
Din cracă-n cracă.

*

Unui citadin

Stă în Crângași, pe-o ulicioară
(Îi ciocănește rața-n geam),
Da-i orășean din neam în neam
Și nu-i plac ăia de la... țară.

*

„Fluturașul”

În zbor acum s-a lepădat
De toate crezurile ferme
Ce le clama inversunat,
Când se târa prin faza vierme.

*

**Unuia care se laudă cu excursi-
ile făcute**

N-ar putea respinge nici Seneca
Adevărul strict și lapidar:
Un măgar chiar dac-a fost la Mecca,
După ce s-a-ntors... e tot măgar!

*

Rubrica deceselor

Coloana-nșiră cu temeii
Tot finaliști, după destine;
În ea îi cauți pe acei
Care te caută pe tine.

*

Unui cuplu literar

Lucrează bine
Și-telepțește:
Unul te ține
Și-altu-ți citește!

*

Actorilor N. Gărdescu și I. Dacian

Ei contribuie la fala
Artei, căreia-i duc trena:
N. Gărdescu umple scena,
Dacian golește sala!

*

**Sergiu Celibidache și Cornel
Trăilescu**

Își dispută dur ștacheta
După ce-au preluat bagheta
Unul, de la Toscanini,
Altul, de la Iosefini.

*

Artistului Niculescu-Basu

Zvon din Operă răzbate,
Că îl boicotăm pe Basu`
Dar nu-l boicotăm noi, frate,
Ci îl boicotează glasu`.

*

Unui epigramist

Pe-naintași, discret i-a plagiat
Iar poanta, precaut, a inversat,
Cum și aceștia procedau la fel
El seamănă cu Marțial, fidel.

*

Unui scriitor lipsit de har

Fabula făcu, se știe,
Animalul să vorbească.
Dumnezeu să ne păzească!
A-nceput acum să scrie!

*

Unuia care folosește formule tip

Judecând imparțial,
Cazul lui mă depășește:
El se „dăruie total”,
Însă nimeni nu-l primește!

*

**Competiție mitologică
(După Tristan Bernard)**

Posomorât, cu membrele-ncordate,
Satirul zboară-n salturi prin hârtoape,
Iar nimfele aleargăperate:
De data asta nu mai vor să-l scape.

*

Chopin și interpreta

El, deschizând sublima poartă,
Traduse suferința-n artă;
Ea, cu eclectică știință,
Traduce arta-n suferință!

*

La Teatrul de operetă

Apar pe scenă cu umbrele
Trei fete dulci, trei fluturi rari;
Mari cântărețe-s toate trele,
Așa cum sunt și fete mari!

*

**Unui bas care s-a lăsat de canto
și s-a apucat de regie**

Foarte bine! Foarte bine!
Cântul nu era de tine,
Erai ultim-ntre bași!
(La ureche:)
De regie când te lași?

*
Unui vorbăreț în orele de serviciu

Să respiri, nici un moment
Guralivul nu te lasă:
Îți dezvoltă permanent
Tot ce a tăcut acasă.

*
Birocratul

Cu subtilă stăpânire,
Molcom, un fotoliu freacă
Și dă număr de ieșire
Zilelor să treacă.

*
Uneia care poartă cruce

Pe gâtul sugrumat
De pielea stafidită,
Îi fu și crucii dat
Să fie răstignită.

*
**Pe marginea unei epigrame
de Păstorel**

Banalitatea cruntă, peste fire,
Versificată pe șablon fidel,
Fără vreo noimă, fără vreo-nsușire,
E un nimic, dar e de Păstorel!

*
Eroare mitologică

(Lui George Zarafu)

Că-i scoase pe zarafi din Templu,
Eu cred c-a dat un bun exemplu.

Era mai bine o măsură

Să-i scoată din literatură!

*
Referință

E un colțos dintre acei
Ce-și bagă nasu-n tot și-n toate
Și are prostul obicei
De a avea mereu dreptate.

*
Unui pictor

Arta lui proliferază
Într-un cadru colosal;
Un nimic dacă pictează,
E-un nimic monumental.

*
**Unuia care visează castele
în Spania**

Purtat în zbor de avion,
S-ar vrea-n ținutul catalan;
Acolo-n loc de Nea Ion
I se va spune Don Juan.

*
**Unui scriitor care scrie o rubrică
zilnică sub pseudonim**

Tot buchisind la rubrică de zor,
Și tot făcând cu noi pe anonimul,
Ne-arată clar cum poate-un scriitor
Să-și compromită și pseudonimul!

*
Epitaf

S-a încăpățânat un sfert de veac
Să-și afle o soție potrivită
(Vezi Doamne, decât el mai mărginită)...
Așa se face c-a murit burlac.

O RELAȚIE DE PRIETENIE SPIRITUALĂ (XXII)

de Traian D. Lazăr

Scrisori deschise

2) Scrisoare a profesorului Ion Grigore adresată lui Basarab Nicolescu – 23 aprilie 1987

Ploiești, 23 aprilie 1987

Dragă Basarab

Demult mă țin să scriu aceste rânduri, dar am tot amânat și în fine am hotărât s-o fac azi, de Sf(ântul) Gheorghe, căci azi se împlinesc exact doi ani de când ai subdatat autograful în care m-ai onorat pe Nous, la particule et le monde – carte care mi-a parvenit aproape cu viteza luminii, pe 27 IV.

(Tot azi e prima zi a celei de a doua jumătăți a anului 80 al vieții mele, așa că, după regulile calculului aproximativ, mă pot socoti octogenar).

Principalul motiv – deci cu siguranță – este dorința mea ca nici acest an, 1987, să nu rămână necunoscut în firava dar permanenta noastră corespondență, destul de lungă, chiar dacă m-aș referi numai la cea reluată în 1968.

Așa că de rândul acesta eu îți fac felicitările tradiționale nu numai pentru momentul recent adică pentr-un Hristos a-nviat ci și pentru tot anul 1987 pentr-un „la mulți ani” în care includ urările de a urca cât mai sus pe scena selectă a științei universale.

Această elită e, firește, o prea mică parte a intelectualității, nu numai a publicului, așa că îmi pun problema: câți oameni de pe Pământ sunt capabili să înțeleagă această carte științifico-filozofică, căci chiar bogăția de material la zi cu care vii în ajutorul cititorului, comportă o complexă

cunoaștere a atâtor sectoare de știință, filozofie, nu numai din prezent ci și din trecut. Câte ceva am aflat de la unii despre ecoul cărții tale, inclusiv despre o distincție oficială. Tot câte ceva am aflat și despre familia ta.

M-a afectat mult stupidul sfârșit al unchiului tău Manole.

În ce mă privește, în primul rând sper că am scăpat de această iarnă, mai ales că ea a răpit din domeniul primăverii mai mult de jumătate.

Mă mai ocup de epigramă, în care mă mențin în prima linie. Pentru aceasta, pe 7 aprilie, am fost ales „decan de vârstă” al Clubului epigramiștilor din România. (Am subliniat cuvântul, căci, pentru prima dată, epigramiștii, la propunerea premiantului, n-au socotit suficient criteriul vârstei, în care alții erau în avantaj, ci îmbinat cu al realizărilor, al ... valorii. Mai păstrez cel contact cu matematica, în aspecte diferite, de la participarea cu lucrări la „Conferința națională de geometrie”, până la ajutorarea unei eleve de cl(asa) IX-a, din familia de vizavi, care contribuie la supraviețuirea mea în măsură totală.

Închei, exprimându-mi satisfacția că în timpul redactării scrisorii am aflat noutăți despre Lupașcu.

Cu aceeași dragoste

I Grigore

autorul văzut
de Alexandru Clenciu

Să ne-mprietenim cu poetul Nichita Stănescu, în luna lui marte, prin intermediul prietenului meu, profesorul Nelu Stan, cel care a fost *paznicul de far* al Casei și Operei lui Nichita, vreme de 20 de ani. Din poezia lui Nichita scrisă, nu într-o limbă anume, ci într-un suflet anume, din care Nelu Stan recită magistral, am selecționat un buchet de poeme pentru suflete alese.

„Să ne-mprietenim cu poetul/ Sărutându-i versul/ Iar nu slăvindu-l de neînțeles/ Că ceea ce a fost el n-a fost eres,/ Ci sărutare de pământ/ Îi fuse mersul”.(Dintr-un poem dedicat lui Eminescu)

„Cine sunt eu?// Eu m-am născut după ce am murit/ După ce am murit, m-a înfiat cuvântul/ Eu/ Care eu?”

„Eu sunt un cuvânt care se rostește lăsând în urma lui un trup”.

„Eu nu sunt altceva/ Decât o pată de sânge care vorbește”.

„Eu sunt cel care nu s-a putut fără de el/ Eu sunt cel care nu se poate fără de el/ Eu sunt cel care a dat/ Mărturie/ Pentru existența Lui Dumnezeu”.

„Eu nu sunt servitorul nici unui înger/ Și nici aerul de sub aripa lui nu sunt”.

„Eu sunt un cântec/ Eu sunt un cântec pe care singur îl cânt”.

„Cântecul întrerupe cu sinea sa/ Orice altă mișcare/ El face să nu mai fie/ Ceea ce este/ Și să apară în ființă ceea ce încă nu s-a născut/ El leagănă moartea până când răsar din ea cuvinte/ Și împodobește cu lacrimi legile stelelor fixe/ El este numit uneori sufletul/ Dar cel mai exact ar fi să-i spunem totuși, cântecul”.

„Atât de mult eu o iubeam pe ea/ Că însuși cerul se curba/ albastru”.

„A venit îngerul și mi-a zis: de atâta amar de vreme veghez ca să ajungi om de știință și tu până acum n-ai inventat

Să ne-mprietenim cu poetul

nimic! Cum să nu; am inventat; numai că știința pe care am creat-o eu este atât de subtilă, încât uneori se confundă cu firescul. Ea se numește hemografia, adică scrierea cu tine însuși”.

„Pentru o mie de cântece am fost născut/ Nouă sute nouăzeci și nouă sunt răgușite de cântecul, unul, pentru care am fost născut./ Nu mă înjumătățiți, voi timpuri/ S-ar putea înalt cum este/ cântecul, unul,/ să fie la urmă”.

„Nimeni, niciodată, n-o să poată/ Să omoare cântecul meu în născare/ Chiar și atunci când voi muri eu/ Mă voi naște într-un clopot/ De ding, dang de Paște/ Mă voi confunda cu cântecul sublim/ În care leneș mă devin...”.

„Muzica mă apropia de lucruri/ Punea un arc între mine și ele/ Și puteam să cad de departe, din sfere fără să-mi frâng niciun mădular, fără să-mi pierd nimic din putere/ Muzica alegea din mine, ca un magnet,/ sentimentul arămiu, sentimentul violet/ Le ridica în sus ca pe niște fire/ de iarbă-n încoțire/ Și cine veghea putea să zărească/ un câmp arămiu, un câmp violet/ deasupra căroră se desface, încet/ șirul nocturn al stelelor palid-albastre/ sub care, tâmplă lângă tâmplă,/ coastă lângă coastă se-mbrățișară viețile noastre”.

„Numai viața mea va muri/ pentru mine într-adevăr, cândva/ Numai iarba știe gustul pământului/ Numai sângelui meu îi e dor, într-adevăr, de inima mea, când o părăsește/ Aerul e înalt, tu ești înaltă/ tristețea mea e înaltă/ Vine o vreme când mor caii/ Vine o vreme când se-nvechesc mașinile/ Vine o vreme când plouă rece/ și toate femeile poartă capul tău și rochiile tale/ Vine și o pasăre mare, albă”. (Acest poem, intitulat „Trist cântec de dragoste” este poemul cel mai îndrăgît de Adam Puslojić, despre care spunea că figurează în foarte multe manuale școlare din Serbia. Poemul a fost publicat în volumul „Dreptul la timp”).

„De mult negru mă albisem/ De mult soare mă-noptasem/ De mult viu mă mult murisem/ De visare mă aflasem/ Vino tu, cu tine toată/ ca să-ntruchipăm o roată/ Vino tu, fără de tine/ ca să fiu cu mine, mine./ O, răsai, răsai, răsai/ pe infernul meu un rai/ O, rămâi, rămâi, ră-

mâi,/ Palma bate-mi-o în cui/ pe crucea de carne/ când lumea adoarme”.

„Amintiri nu are decât clipa de acum/ Ce-a fost într-adevăr nu se știe/ Morții își schimbă tot timpul între ei/ numele/ numerele unu, doi, trei.../ Există numai ceea ce va fi/ numai întâmplările neîntâmpate/ atârând de ramura unui copac/ nenăscut/ stafie pe jumătate.../ Există numai trupul meu înlemnit,/ ultimul, de bătrân, de piatră./ Tristețea mea aude nenăscuții câini/ Pe nenăscuții oameni cum îi latră/ O, numai ei vor fi într-adevăr!/ Noi, locuitorii acestei secunde/ suntem un vis de noapte, zvelt/ cu o mie de picioare alergând oriunde”.(Poemul face parte din ciclul de poezii, care se intitulează simplu „Cântec”, preferate recitatorului Nelu Stan, precum și de majoritatea participanților la festivalurile Nichita, veniți din Serbia, Moldova ș.a)

„M-a uitat Dumnezeu gândindu-mă,/ Până când gândul/ Mi-a devenit trup/ M-au uitat frunzele,/ Adumbrindu-mă/ Până când nevăzutul/ Mi-a devenit văzut/ Stau ca și cum cineva/ Ar trebui să-și aducă aminte de mine/ Și-ntr-un timp ros de aer și nins,/ Mi se stinge lumina-n oricine”.(„M-a uitat”, face parte din volumul „Necuvintele” și este intitulat „Cântec”).

„Iată-mă rămânând ceea ce sunt,/ Cu steaguri de singurătate, cu scuturi de frig, înapoi spre mine însumi alerg,/ smulgându-mă de pretutindeni,/ smulgându-mă de dinaintea mea,/ dinapoia mea, din dreapta și din stânga mea,/ de deasupra, și de dedesubtul meu,/ plecând de pretutindeni și dăruind pretutindeni/ semne ale aducerii aminte:/ Cerului- stele,/ Pământului- aer,/ Umbrelor- ramuri cu frunze pe ele”.

„Am gândit un mod atâta de dulce/ De a se întâlni două cuvinte/ Încât în jos înfloreau florile/ Iar sus înverzea iarba/ Am gândit un mod atâta de dulce de a se izbi două cuvinte/ De parcă iarba verde ar înflori/ Și florile s-ar ierbi”. („Am gândit” este un poem, intitulat „Nod 33”, considerat de unii critici și istorici literari importanți- poezie Testament. Face parte din volumul „Noduri și semne”).

„Să ne iubim ca florile/ în noi înșine/ Ca litere singure în interiorul cuvântului/ O, tu, cuvântule, sex și matrice/

Din care se naște întreg viitorul/ Să ne iubim ca florile/ în noi înșine,/ În voi înșivă,/ în ei înșiși./ Ca florile, numai ca florile,/ Florile dalbe, flori de măr”.

*

„Cădeau ca merele domnești/ pe gura mea sânnii tăi cerești/ și tocmai cum cad două prune/ sau sar pe cer două lune/ doi ochii tăi/ pusese răvedere verde/ cu gândul de a mă pierde/ cu geana ridicată-n sus/ când stam sedus/ și bleg și blond și-n odihnire/ uitându-mă la tine cu iubire” („Oacheș” – din ciclul „Tu departea, tu departea mea...”).

*

„Eu mă trag dintr-o stea căzătoare/ prăbușită în marea cea neagră și mare/ sărând-o cu sare/ și cu vietăți oarecare/ Să debarcăm spre debarcare/ spre insulele Șerpilor din zare/ spre nisipuri de Dobrogi nemuritoare/ să debarcăm spre încântătoare./ Am zis și am făcut până la Carpați/ debarcare de cochilii/ timpul și netimpul erau frați/ când ceteam din omilii/ După aceea am răposat/ înverzind câmpul cu iarbă verde/ redevenind iarăși și iarăși un împărat/ pe verbul rege-ntre verbe/ M-am adăpostit într-un cuvânt/ și mi s-a făcut foame de pământ/ și de a stelelor puzderime”.

*

Dintre multele autografe primite de recitatorul Nelu San, am selecționat câteva. Iată ce i-a scris criticul Alex. Ștefănescu pe pagina de titlu a cărții *Introducere în opera lui Nichita Stănescu*: „Fermecătorului domn Nelu Stan, body-guard al gloriei lui Nichita Stănescu”-Alex. Ștefănescu, 5.II.1999. Un alt autograf: „Domnului Nelu Stan, sacerdot al unui templu al Poeziei române moderne, „Casa memorială Nichita Stănescu”. Cu multă simpatie și stimă. Al. Condeescu-Ploiești, mai 1986 (Pe pagina de gardă a vol. „Ordinea cuvintelor”). Un autograf de suflet, la care Nelu Stan ține foarte mult: „Paznicului de far, fratelui nostru Nelu Stan acest Nichita care suntem! Aici, Azi. Cu drag. Adam Puslojič. 31.03.2008. (Pe pagina de gardă a cărții „Negleduș”)

*

„Eram pe țărmul mării/ Când a venit Daimonul/ Și m-a întrebat:/ -Ce faci Nichita?/ -Ce să fac, i-am răspuns/ Meditez în greaca veche” („Pastel”)

*

„Îndură-te de mine/ iubita mea visată/ cum timpul se îndură/ de ore altădată/ înțepenește-mi ochiul/ și neclintește-mi-l/ învârte-n juru-ți focul/ cu para de copil/ și lasă-mă-n căldură/ ca pe un animal/ și lasă-mă-n torsură/ ca valul mării, val/ și încrețește-mi pielea/ și părul tău sălbatic/ și lasă-mi în picioare/ un fel de mers apatic/ lunatic/ sub rază/ fără-

ngenunchere/ de argint pieritor/ de orbul dracului ce sunt/ de scumpa vieții mele ce ești” („Sara pe deal”).

*

„Atâta să nu uitați:/ că el a fost viu/ viu/ pipăibil cu mâna./ Atâta să nu uitați:/ că el a băut cu gura lui,-/ că avea pielea/ îmbrăcată în ștofă./ Atât să nu uitați,-/ că ar fi putut să stea/ la masă cu noi,/ la masa cinei celei de taină/ Atât să uitați! Numai atât,-/ că el a trăit,/ înaintea noastră.../ Numai atât,/ în genunchi vă rog, să uitați!” („Eminescu”, de Nichita Stănescu).

*

„Dacă scuturi din mine/ toți strămoșii mei,/ până la urmă,/ până la urmă/ va cădea din mine/ o stea!/ Ce viață, Doamne, se mai înghesuie/ să curgă/ printre doi stâlpi!” („Oase plângând”- se dedică unicului meu Adam de Puslojič).

*

„Dar mărturisesc, acum/ că de îndată ce/ trage-voi un somn bun / și ca lumea,/ trezindu-mă proaspăt,/ nou-nouț voi fi,/ bun pentru alte visuri/ și pentru altă visare” (Finalul poemului „Pana de soare”).

*

„Laud abecedarul pentru că este cea mai cutremurătoare de conștiință carte. Ideea că orice cuvânt e compus din litere mi se pare de natură divină. Litera, calitate absolută, alăturată literei, niciodată nu naște cantitate, ci numai vis, ci numai sens. Unicitatea alăturată unicității naște unicitate. Taurii înțeleșului sunt singurii care împung. Numai calitatea poate fi distrusă pentru că numai ea poate fi trăită. Numai cuvântul are litere fără să aibă posesiune. Partea e o posesiune a întregului. Literă cu literă nu creează un întreg, ci un cuvânt, adică un sens. Detest aritmetica învățată de mine pentru că ea își propune un adevăr. Adevărul adevărat îmi pare a fi de natură calitativă, adică unic, adică pasionant. 1+1 = 2 nu este un adevăr, ci este o posesiune, o gelozie. 1+1 = 1+1 e onestitatea calității. Un steag + un vultur = un steag + un vultur. 1 nu are fericirea tristă a literei. Are calitatea dublată de posesiunea calității, adică de cantitate”. („Lauda abecedarului și detestarea aritmeticii” – din „Fiziologia poeziei”).

*

„Tinerilor, voi suavi lungani,/ existența voastră cea melodioasă/ iscălește farmecul acestor ani,/ pâinea parc-o face mai gustoasă./ Chipeșă, de aceea, fantezia voastră/ are-n ea un nu știu ce tulburător,/ pentru crinul lunii cristalină glaștră/ pusă-i la fereastră-n văzul tuturor” („Tinerilor”).

*

„Orizontu-și bate albele vertebre,/ Se ating cu clinchet iederele frunții,/

Mângâi lins, cu palma, înghețate febre,/ Trec prin paturi albe, mosafir al nupții./ Alungând zăpada cu mișcări piezișe,/ În clepsidra mâinii mi-a-nghetat nisipul/ Și te strig și-aceste reci acoperișe/ Tremură-n ninsoare, înmulțindu-ți chipul” („Orație de nuntă”).

*

„Și-am zis fluier, și-am zis frunză,/ și-am zi femeie lehuza/ și-am zis piatră ce-a născut/ pietrele de la-nceput./ Și-am zis apă care curge/ până când se face sânge,/ până când se face mare/ cu bocet în ea de sare./ Cine vrea să se încece/ să se-nece într-o lege,/ cine vrea să-și deie foc/ încă are mult noroc/ că pădurea are lemn,/ dacă-i face-amnarul semn” („Pastorală”, fragment).

*

„Treaba ta, îmi zise javra/ care ochi deschiși ținea/ deducind în sus otrava/ muzicilor, cea mai rea./ Eu zic „do”, ea zice „re”/ și se iscă tandru sunet,/ nu știu cum, nu știu de ce/ fulgerând se lasă-un tunet./ Iată plouă, vai, cu picuri/ umezind ferestre, oase,/ dulcile din noi, nimicuri/ totdeauna numeroase”. („Treaba ta”).

*

„Mișcam eu deci, lucios, din umeri,/ dar și mai și mișca fantoma./ Eu mă nclinam, ea mult mai amplu,/ dinspre Cartagina spre Roma./ Mișcam eu deci genunchiul soare,/ dar și mai și mișca fantoma./ Dacă treceam, ea, mult mai amplu/ trecea din ploaie în ninsoare./ Inima-n pietre de-mi suna/ mai tare, mult bătea fantoma./ La case, sus, plezneau ferestre,/ se zdrențuia în brazi aroma./ Mișcam eu deci trecutul meu,/ ca să-l ascult în vid cum saltă./ Dar decât el era fantoma/ cu mult mai tristă, mai înaltă” („Fantoma timpului pierdut”).

*

„Rotundă ești ca pâinea/ pe care domnul Tudor/ a ridicat-o-n mână drept steag la București./ Tu patrie a vieții, tu inimă română/ bătând în păsări și în iarbă, tu ce ești!/ Gustoasă ești ca pâinea/ pe care domnul Tudor/ a dat-o de mâncare unui ideal/ intrând în Bucureștii, cei de odinioară/ pe care astăzi ochiul/ îi cântă cu privirea/ și-i laudă cu auzul/ Ilenei Cosânzene din povești”. (România)

*

„M-or plânge limba românească/ În totul de cuvânt al ei/ Nu voi muri de niciodată/ Un Făt Frumos, fără de Tei”.

Clio

ACȚIUNI DE OMAGIERE A LUI EMINESCU ÎN PRAHOVA* (III)

de Constantin Dobrescu

*Această comunicare a fost prezentată în cadrul acțiunilor prilejuite de „Zilele Bibliotecii Județene Prahova Nicolae Iorga” din Ploiești, în perioada 20-26 martie 1989, cu ocazia centenarului Mihai Eminescu

Unele mărturii ale vremii menționează că în perioada interbelică opera și personalitatea poetului au făcut obiectul unor conferințe la Ploiești ținute de intelectualii din localitate sau din capitală, mult apreciate de participanți. Aceștia s-au aplecat cu dragoste asupra operei poetului și au căutat să răspândească în rândul ploieștenilor de diverse profesii și mai ales în rândul tineretului studios semnificațiile generoasei opere eminesciene.

Astfel, la 6 februarie 1927, Universitatea Populară din Ploiești, în colaborare cu Asociația profesorilor secundari din localitate, a organizat în amfiteatrul Liceului „Sfinții Petru și Pavel” un ciclu de conferințe, la care profesorul Papadopol din București îndemna „Spre o cinstită înțelegere a lui Mihai Eminescu”¹⁶ arătând că „cu toate strădaniile și pretențiile noastre suntem la începutul unei înțelegeri adevărate a fenomenului eminescian” și pentru aceasta conferențiarul a făcut „comparație între poezia lui Alecsandri, Coșbuc și Eminescu, conchizând că poezia poporană a avut o mare influență asupra celor trei genii ale literaturii noastre. Și acolo unde această influență se manifestă mai bine este în poezia lui Eminescu, el fiind cel mai bun cântăreț al frumosului.”¹⁷

La 6 martie 1932 avocatul N. Stroescu din Ploiești va conferenția tot la liceul din localitate despre „Genialitatea lui Eminescu”. Astfel, Eminescu „a fost poetul care ne-a dominat spiritualicește și geniul său a sintetizat toate puterile de viață psihică, toate năzuințele inimilor noastre.”

Mai departe, conferențiarul relevă că „generații întregi au trăit în mentalitatea versurilor, în cadența minunată a strofelor ce purtau sufletele la cer.”¹⁸

Scriitorul și profesorul ploieștean I.A. Bassarabescu – mai târziu membru corespondent al Academiei Române – invitat la 6 noiembrie 1920 la acțiunile culturale ale „Academiei Bârlădene”, societate cultural-literară din Bârlad, a conferențiat despre „Locul lui Eminescu în literatura română.”

La 27 ianuarie 1928, în amfiteatrul liceului sus amintit în comunicarea noastră, cu ocazia ciclului de conferințe ținute de Asociația profesorilor secundari din Ploiești în colaborare cu Universitatea Populară din localitate, prof. Radu Cosmin va conferenția despre „Trecutul, prezentul și viitorul cultural al neamului”, unde „într-o limbă aleasă poetică și înflăcărată” se ocupă de aspectele culturale naționale

analizând aportul lui V. Alecsandri, G. Coșbuc, I. Creangă, O. Goga, N. Iorga etc la dezvoltarea culturii, îndemnând tineretul studios să-și însușească opera înaintașilor. Așa cum relatează un participant, autorul „ne-a făcut să ne simțim mândri de a ne fi născut pe bogatul pământ al României din strămoși cu adâncă tradiție culturală.”¹⁹

Un alt prilej deosebit de evocare și omagiere a poetului național este și comemorarea a 50 de ani de la moartea sa. Astfel, la 28 iunie 1939, la Liceul „Sfinții Petru și Pavel” din Ploiești are loc un festival artistic în organizarea Ligii Culturale locale. Cu această ocazie, avocatul Stamate Juravele prezintă biografia poetului, arătând că „s-au împlinit 50 de ani de la moartea sa, relevând ocupațiunile sale din viața socială.”²⁰

La sfârșitul acestei comemorări se prezintă și piesa de teatru jucată de artiștii teatrului Ligii Culturale în colaborare cu cei de la teatrul de diletanți ai Universității Populare din localitate.²¹ Revista „Prahova noastră” din 21 mai 1939 dedică un articol lui Eminescu, intitulat „Eminescu printre noi”, prilejuit și el de „comemorarea a 50 de ani de la moartea marelui poet”, în care se arată că „inima lui a bătut cu patimă pentru toate durerile acestui neam – neam al nevoilor”. Acestui popor deosebit de încercat și pe care l-a iubit nespun „Eminescu i-a adus prinos cele mai adânci cântări și cele mai dramatice fraze din scrisorile sale politice.”²²

Cu toate acestea „abia în timpurile noastre Eminescu începe a fi prețuit la dreapta lui valoare. și încă nici astăzi n-avem îndrăzneala să afirmăm că Eminescu se bucură de totală înțelegere și prețuire.”²³

Pentru ziarul ploieștean „Semnalul”, Mihai Eminescu „a ridicat arta românească până la acel nivel de universalitate, care singur este vrednic de a impune în ochii străinătății prestigiul unui popor, ale cărui puteri de creație spirituală își cer drepturile la recunoaștere”²⁴

În anul 1931, s-a înființat de către intelectualii din comuna Sângeru o societate culturală care va purta numele marelui poet și care a desfășurat o bogată activitate pe linia culturalizării locuitorilor din această comună, precum și pe linia popularizării operei poetului. Astfel, cu ocazia zilei de 1 martie 1931, când a avut loc prima șezătoare a acestei societăți, studentul Jean G. Breslașu

a vorbit sătenilor despre Eminescu explicând: „Cine a fost acest mare om al cărui nume l-a dat societății înființate.”²⁵

În perioada interbelică a funcționat în orașul Ploiești un liceu particular care a purtat numele marelui poet. Acest liceu a funcționat până în anul 1948, fiind condus de un apreciat cărturar local, prof. C.M. Râpeanu.

Deoarece nu putem separa nici prin aceste rânduri pe M. Eminescu de prietenul său Ion Creangă, menționăm că autorul „Amintirilor din copilărie” a fost și el comemorat la Ploiești. Astfel, revizorul școlar al județului Prahova a hotărât că în martie 1937 să se sărbătorească centenarul nașterii lui Ion Creangă „cu toată cinstirea și măreția pe acel care s-a înscris în cartea de aur a literaturii române.”²⁶

Astfel, aniversarea nașterii lui Ion Creangă s-a făcut odată cu comemorarea a 25 de ani de la moartea marelui dramaturg I.L. Caragiale nu numai prieten și admirator al lui Eminescu, dar și un ilustru fiu al Ploieștiului. Printre problemele dezbatute sub îndrumarea profesorilor de membrii Societății de lectură „I.L. Caragiale” a elevilor de la Liceul „Sfinții Petru și Pavel” din Ploiești figurau pe lângă „teatrul lui Caragiale, lirismul poeziei lui V. Alecsandri și filosofia lui Eminescu”²⁷.

Apelând la unele documente inedite ale vremii am dorit să relevăm unele aspecte asupra modului cum s-a repercutat în conștiința prahovenilor opera și personalitatea marelui poet național, acțiunile întreprinse pentru răspândirea în mase a semnificației operei acestuia.

Note:

¹⁶ „Libertatea”(Ploiești) din 20 februarie 1928

¹⁷ „Propășirea”(Ploiești) din 13 februarie 1927

¹⁸ „Vremea nouă” din 21 martie 1932

¹⁹ „Ploieștii” din 17 februarie 1928

²⁰ Arh. Naț Prahova, fond 265, dosar 30/1939, f.267

²¹ Ibidem

²² „Prahova noastră” din 21 mai 1939

²³ „Neamul Românesc” din 17 iunie 1937

²⁴ „Propășirea” din 16-31 martie 1931

²⁵ „Semnalul” din 18 iunie 1939

²⁶ „Universul” din 13 martie 1937

²⁷ Anuarul Liceului „Sfinții Petru și Pavel” Ploiești, 1935-1936, p.25

PERENITATEA FILONULUI LIRIC TRADIȚIONALIST

de Victor Rusu

Cronică

Poet, prozator, eseist și publicist de real talent și, mai ales, cu o întinsă marjă de evoluție, **Costel Avrănescu** este, în același timp, și un creator deosebit de prodigios, scriind și tipărind într-un ritm susținut, vivace, volum după volum, deocamdată, de versuri.

Scriitorul severinean a debutat cu o poezie de factură imagistică, confesivă și nostalgică, de extracție autobiografică, în care, dincolo de unele accente declarative, se poate remarca sinceritatea și autenticitatea trăirilor generate de fluxul învăluitoare, intens, al memoriei afective încorporate unui discurs liric caligrafiat în paradigma stilistică a prozodiei clasice, fapt ce-i conferă rostirii poetice o muzicalitate aparte, virtuți incantatorii seducătoare.

Cu fiecare nou volum de versuri apărut după această primă etapă a scrisului său, autorul apelează, tot mai evident, pentru un demers poetic, cu predilecție, subliniat reflexiv, sapiențial, meditativ, pe motive tematice de natură existențială, cu mize și implicații majore. Cel mai recent volum al său „Numărătoare inversă” ne-a dat puternica impresie că autorul a decis cu totală convingere să cultive, cel puțin pentru o bună perioadă, această formulă poetică, după opinia noastră, foarte adecvată disponibilităților sale de creație, structurii sufletești și formației sale intelectuale.

În mod surprinzător, dar cu numeroase realizări notabile, în noul volum de versuri „**Pecetea rădăcinilor**”, aflat sub tipar, poetul descoperă cu aplomb și aplicație generosul filon tematic al poeziei tradiționaliste, cultivată cu strălucire de mari poeți interbelici de talia lui Ion Pillat sau Vasile Voiculescu, dar și de numeroși alți poeți postbelici și chiar ai zilelor noastre.

Uimitoarea perenitate și vigoare a lirismului de factură tradiționalistă se manifestă, desigur, în poezia contemporană mai mult la nivelul tematicii abordate, decât în plan expresiv,

sensibil marcat de bogatul și rafinatul arsenal al mijloacelor de expresie proprii poeziei moderniste, interbelice, și neomoderniste, postbelice, șazeciste și șaptezeciste, reprezentată la noi de poeți de talie europeană, de o excepțională înzestrare și cultură poetică.

Fascinanta mitologie românească, inestimabilul nostru folclor, fabulosul, inepuizabilul fond de tradiții, credințe, datini, obiceiuri, simplitatea expresivă și originalitatea artei populare, realitățile mirifice ale satului tradițional se constituie într-o sferă tematică de incommensurabile amplitudini, care oferă poezilor de orientare tradiționalistă o bogăție de elemente asociative, pe care eul poetic al lui Costel Avrănescu le încorporează fondului său de referințe, primenindu-și și extinzându-și continuu imaginarul demersului său de creație.

De subliniat că toate elementele asociative preluate din sferele etnologiei, antropologiei, ale culturii și civilizației populare, în general, au dobândit, prin secole de întemeiere și teaurizare, valoare de simboluri și metafore polivalente de o rară frumusețe expresivă. Așa se și explică, între altele, uluitoarea perenitate și fecunditate a filonului tematic tradiționalist.

Din acest fabulos filon tematic și din imaginarul adiacent, au migrat sensibil, substanțial, numeroase cuvinte în limbajul poetic al volumului recenzat, cuvinte-cheie, cuvinte-simbol sau metaforă, de genul: icoană, candelă, troiță, biserică, strănă, clopot, crâng, izvor, albie, ciutură, răscruce, rădăcini, pecete ș.a.m.d. la care se adaugă tradiționala galerie a personajelor emblematice din universul familial, dominat, ca-n poezia lui Grigore Vieru sau Serghei Esenin, să zicem, de ființa cea mai dragă inimii poetului, mama, a cărei imagine luminoasă este ridicată la rang de sfântă icoană și simbol al iubirii și dăruirii totale, mistuitoare, pentru copiii săi, pentru toți

ai casei, ca-n poezia „Fotografia-icoană”: „*Toată viața mea,/ Cu sfințenie, voi purta/ Fotografia-icoană a ta.../ Din ea, mă privești/ Cu pleoapele lăsat-te;/ Din buze nemișcate,/ Cu dragoste, mi șoptești...*” sau: „*În brațele tale, mă simt legănat/ De duhul pădurii tainic plutind,/ Iar cântul de leagăn blând murmurat/ Îmi părea un cor de îngeri cântând...*” („Copilăria adu-mi-o iară”).

Un spațiu privilegiat, intens luminat de razele blândeții și iubirii lor, reaprinse mereu de accentele evocatoare ale multor poeme scrise de nepotul iubitor, le este rezervat, în această galerie a înfioratelor, nostalgicilor amintiri, imaginilor bunicilor, surprinse fie în momente aparte din ritualul cotidian al treburilor gospodărești, fie în scenariul tradițional, mirific, al sfințelor sărbători creștine: „*Mijloc de primăvară/ mirosind a iarbă crudă,/ vântul dimineții își face rondul;/ o cotigă,/ un plug de lemn/ și doi boi cu ținte ruginii în frunte;/ broboane de sudoare pe coarnele plugului – / pământul și bunicul brăzdându-și reciproc fața.../ Bunicul țesală un mânz/ cu picioare neobișnuit de lungi și ochii calzi./ Pescuns, trage cu coada ochiului spre mine...*” („Culoarea amintirilor”).

Iar imaginea bunicii, „*Cu fruntea scaldată-n sudori,/ o candelă a credinței și iubirii,/ bunica, născută odată cu mine/ aceeași zi, aceeași lună/ stârnind mireasma pâinii din cuptor...*” („Culoarea amintirilor”), îi stăruie veșnic în amintiri ca personaj de prim-plan în noapte înaltă și sfântă a Învierii, când „*...Ușurați de povară, ne-ntorceam cu paște și lumină;/ Bunicuța ne-aștepta cu mielul sfârâind în cuptor/ Și coșuri cu ouă îmbăiate-n suferință pe masa plină,/ Drapată cu încercatul și însuflețitul nostru tricolor...*” (Calea Luminii).

În noul său volum de versuri „Pecetea rădăcinilor”, poetul Costel Avrănescu izbutește exact ce și-a propus în versul: „*Ecoul amintirilor reverberează-n suflet și-ncerc să-l înfrunzesc în cuvânt*”.

Cronică

LAZĂR AVRAM, FAȚĂ ÎN FAȚĂ CU LUMEA ȘI PROPRIA-I EXISTENȚĂ (II)

de Ion Bălu

Astăzi, pentru omul matur, copilăria rămâne vârsta mirifică a existenței umane, perioadă temporală în care făptura „poate atinge curcubeul”. Numeroase aforisme și secvențe narative se strâng în jurul părinților. Recreată cu neascunsă căldură, „mângâierea mâinilor mamei, încinse cu căldură” ard cu aceeași intensitate peste ani. Tatăl, „la cei aproape 90 de ani! Așa cum stă cu capul plecat peste genunchi, parcă vrea să cuprindă veșnicia în palme...” Lor li se adaugă înțelepciunea bunicilor. În toate, percepe „sensul ascuns al întâlnirilor viitoare.”

Intoarcerea constantă a vocii narative spre „rădăcina părinților” are un, tâlc. „Rădăcinile” acelea sunt „vremurile de pornire” în lume, re-memorare în secvența *intre cuib și izvor*. Întreg Maierul, „cuibul viselor”, cum îl numea Liviu Rebreanu, trăiește învăluit în dorul fără margini al meleagurilor natale.

Stropi de iubire ordonează gândurile unui bărbat despre atracția interpersonală, însoțite de distincția dintre componentele afective și trăi-

rile cognitive. Receptate ca o „povară”: acest „cântec de seară la dunga porții iubitei pe care n-am deschis-o niciodată” seamănă „cu chinul trecerii gândului meu din osul creației în coasta poemului.”

Studiile psihologice accentuează deosebirea dintre dragoste și iubire. Cea dintâi, provocată de atracția fizică, de proximitate sau relații de familiaritate este temporară. Dar rămâne tainic încrustată în memorie. Dincolo de timp, memoria afectivă reține „fata aceea cu șold legănat ca de salcie! Fata aceea cu privire de primăvară înflorită! Fata aceea împodobită cu floare albastră de suflet...” G. Ibrăileanu, în *Privind viața*, stanța, în trecerea timpului o secvență similară: fata „pe care ai iubit-o la optsprezece ani și n-ai mai văzut-o de atunci o iubești toată viața.”

În schimb, iubirea este profundă. În viață, făptura umană iubește cu adevărat „numai una” – cum se exprima G. Coșbuc. O iubire de par-teneriat, dominată de pasiune: „Sărutul tău, iubito, la fel de tandru ca sărutul începutului de primăvară!”

– și de intimitate: „Iubito, soarele dă spre asfințit... Noi continuăm să ne îmbrățișăm mistuitor... Parcă ne încăpățânăm să cuprindem noi un rest din lumina apusului.”

Penultima secțiune strânge pagini de jurnal, referitoare la activitatea profesională și rememorează călătorii de studii în străinătate. Dar și numeroase referiri la actualitatea autohtonă. Atributul substantival „singurătate”, din numeroase structuri sintactice este frecvent folosit cu sensul de izolare morală. România nu este cum ni s-a promis, după căderea comunismului, și cum ne așteptam. Trăim într-o țară bogată, dar „bântuită și sărăcită de tâlhari.” Și un portret al politicianului român contemporan, construit pe o rețea de epitete negative. Nu mai puțin expresiv rămâne aforismul 1026, dedicat președintelui Iohannis. În ciuda numeroaselor aspecte negative, „România mea” afirmă vocea naratorului – „rămâne o ie fabuloasă, crescută pe sân de fecioară!”

continuare în numărul viitor

Cte

ZÂMBETUL DOCUMENTELOR DE PRESĂ (II)

de Constantin Dobrescu

3

„Decalogul bunului parlamentar

– Profesiunea de credință a parlamentarilor optanți –

1. Condica de prezență trebuie mai presus de orice respectată și semnată. Deci iscălește-o și pleacă!

2. Să nu vorbești în ședință! Bunul parlamentar vorbește la Dacia, la răspântiile străzilor, la club sau la Capșa. În parlament tace!

3. Datorită deputatului, care este un senator tânăr, fiind aceea de a tăcea, datoria senatorului, care este deputat bătrân, e aceea de a dormi. Bunul senator trebuie să doarmă cu vise și visul senatorului trebuie să fie în legătură cu activitatea senatului și anume:

Legea financiară de se discută, despre societatea barometrică, va fi visul.

Despre nevoile și grijile țării de va fi vorba, apă va visa.

Despre călătoria ministrului de finanțe de se va vorbi, șuviță de păr va visa.

Despre căderea guvernului discuție de va fi, pâine neagră va visa.

4. Parlamentarul trebuie să ia diurnă. Diurna este de două feluri: zilnică și lunară.

Diurna zilnică este aceea care se mărește zilnic, iar diurna lunară este aceea care se plătește săptămânal.

Luna parlamentarului are 8 săptămâni, săptămâna 15 zile, ziua are 3 ședințe, iar ședința are 2 minute. În timpul vacanței parlamentarul are o diurnă lunară. Vacanța are 12 luni pe an.

5. Parlamentarul trebuie să muncească să-și sporească diurna. Această muncă fără preget îl obligă să voteze contra măririi pensiilor văduvelor și orfanilor de război.

6. Parlamentarul trebuie să voteze. Votarea se face în două feluri: prin ridicarea de mână (pe care o lași apoi să cadă pe un reprezentant al opoziției) și cu bile. Parlamentarul majoritar amintindu-și cu neplăcere de bilele negre pe care le-a obținut în timpul studiilor universitare nu votează decât cu bile albe.

Pentru orice proiect de lege al guvernului, parlamentarul va pune în urnă 2 bile albe, pentru o lege a șefului guvernului va pune 5 bile iar când e vorba de sporirea diurnei va pune în urnă 10 bile albe.

7. Parlamentarul trebuie să scoată anumite sunete. Când vorbește un

reprezentant al opoziției trebuie să tușească și să târșăie din picioare, când vorbește un majoritar trebuie să aplaudă pe obrajii opoziționiștilor.

8. Parlamentarul trebuie să se ducă la bufet.

Când se va discuta situația funcționarilor va consuma țări, când se va discuta soluționarea crizei financiare, va consuma icre negre, când va discuta problema scumpirii lemnului, va consuma ceai cu coniac Martel, când se va discuta tariful vamal, parlamentarul va examina tariful bufetului.

9. Parlamentarul trebuie să satisfacă cererile alegătorilor săi. El va lua toate petițiile ce i se vor da și le va arunca la coș. Ori de câte ori va fi solicitat să intervină telefonic pe lângă cineva, va vorbi la telefon având mai întâi grijă să scoată priza din contact. În cazul când cererea alegătorului poate fi satisfăcută fără nicio intervenție, parlamentarul va cere 100.000 lei pentru cheltuieli de trăsură.

10. În timpul vacanței, parlamentarul va pleca să se odihnească în străinătate.

CONCURSUL NAȚIONAL DE POEZIE „IULIA HASDEU” (EDIȚIA A XV-A)

Din pana egreței

În perioada septembrie-noiembrie 2017, Casa de Cultură I.L. Caragiale a Municipiului Ploiești a organizat CONCURSUL NAȚIONAL DE POEZIE „IULIA HASDEU”, ediția a XV-a. Juriul compus din: Gelu Nicolae Ionescu (poet, prof., referent, red. coord revista Atitudini), Mădălina Paula Ștefan (poetă, prof.), Iulia Dragomir (poetă, prof.), Gabriela Teodorescu (prof., publicist, eseist, critic) a acordat următoarele premii: Marele Premiu: Stoica Patricia Elena, C.N. "I.L. Caragiale" Ploiești, Premiul I: Iacob Iulia Daria, Lic. T. "M. Eminescu" Cluj-Napoca, Premiul II: Ana Zett, C.N. "Mihai Viteazul" Ploiești, Premiul III: Bianca Alexandra Cojocaru, C.N. "I.L. Caragiale" Ploiești, Mențiuni – 1) Ioana Redinciuc, C.N. „Petru Rareș” Suceava, 2) Teodora Vlădianu, C.N. „Petru Rareș” Suceava, 3) Alexandra Ioana Constantinescu, C.N. "Mihai Viteazul" Ploiești.

Alexandra Constantinescu

- Elevă la Colegiul Național „Mihai Viteazul”, Ploiești
- 16 ani
- Premii:
 - ✓ Locul I la „Olimpiada de limbă engleză” etapa județeană, clasa a-VIII-a
 - ✓ Locul II la „Concursul de limba română” Ploiești clasa a-VIII-a
 - ✓ Locul III la „Olimpiada de geografie” etapa județeană, clasa a-VIII-a
 - ✓ Mențiune la „Concursul adresat elevilor de clasa a-VIII-a din Municipiul Ploiești”-2016

DACĂ ȚI-AȘ PRINDE SĂRUTUL ÎNTR-O COLIVIE

*Dacă ți-aș prinde sărutul într-o colivie,
L-aș închide pentru totdeauna.*

L-aș hrăni cu câte o privire aruncată discret

*Așa ca să nu moară de dor,
De dorul ochilor ce l-au părăsit
Aruncat într-o cușcă, la destinația finală.*

*Dacă ți-aș prinde sărutul într-o colivie,
Nu m-aș mai apropia de el,
De teama că o să-mi atingă buzele
Și o să mă facă să uit de realitate,
Să mă topecsc în lumea lui,
Unde totul este doar o iluzie.*

*Dacă ți-aș prinde sărutul într-o colivie,
L-aș transforma într-un porumbel mesager
Și i-aș ceda un mesaj încredințat de inimă.
Apoi i-aș da drumul și l-aș lăsa să zboare*

*Să se întorcă la omul ce orb l-a dăruit,
Unei fete ca pe o rază de soare.*

*Of, dar pe cine păcălesc,
Dacă ți-aș prinde sărutul într-o colivie,
M-aș ghemui înăuntru, împreună cu el,
Aș închide lacătul și aș arunca cheia
Ca să rămânem doar noi doi în himera noastră,*

*Departa de răceala lumii,
Ce și-a închis inima într-o colivie*

*Și a lăsat-o să devină
Ecou al unor săruturi pierdute.*

ECLIPSĂ TOTALĂ DE INIMĂ

*Orbitam în jurul aceluiaș soare
Când am văzut un punct mort în spațiu
Un loc absent, o existență greșită
Ce te-a făcut curioasă să ieși din orbită
Ca să pui o pată de culoare.*

*Ți-a dispărut lumina
Și am așteptat, crezând, că nu ai plecat departe*

*Că poate te-ai oprit să culegi stele
Pe care să-ți le pui în părul alb
Dar ființa ta a fost înghițită de întuneric.*

*Am plecat să te caut pe alte planete
Am ajuns pe Mercur și am călătorit împreună
88 de zile în jurul Soarelui
Dar tot ce am găsit a fost doar o umbră
A prezenței tale în amintirea mea.*

*Am sărit pe Venus și am început să privesc
Dar am amețit și m-am întins pe spate
Mergeam invers față de celelate planete
Nici o urmă a frumosului tău surâs
Așa că am mers mai departe.*

*M-am găsit stând deasupra Pământului
Și m-a cuprins un sentiment straniu de dor
Am început să ascult sunetul lacrimilor
În timp ce mă cuprindea panica
De a fi rămas singur în univers.*

*Neputând să-ți simt parfumul
Am zburat pe Marte
Culoarea asteia mi-a amintit de obrajii tăi
Și am încercat să-ți văd chipul
Dar eram pierdut într-un deșert al inimii.*

*Am înotat prin spațiu către Jupiter
Și am sperat că te vei afla pe acest gigant
Am început să-ți tânjesc privirea
Uitându-mă în jur după doi ochi timizi
Obișnuindu-mă să-ți găsesc absența.*

*Am alergat până la Saturn
Și parcă te-am văzut dansând pe inele
Dar nu era decât o iluzie a memoriei
O imagine a picioarelor tale goale
Mișcându-se în spatele minții mele.*

*Am găfâit până la Uranus
Și am început să mă topecsc de frig
Sperând că o să-ți aud glasul
Ca să pot să-mi dez-amorțesc inima
Ce a paralizat în urma căutării tale.*

*M-am târât până la Neptun
Începând să-mi uit speranța
Mi-am dorit să fii ajuns la zeul mării
Dar, steaua mea, o, nu erai acolo!
Așa că m-am întors acasă.*

*Am ajuns răvășit în fața mărețului Soare
Dar era acoperit de o pată de cerneală
M-am dat înapoi și m-am așezat
Pentru că nimeni nu mă poate auzi visând
Într-o eclipsă totală de inimă.*

TEAMĂ DE DRAGOSTE

*Simt cum mă îndrăgostesc de tine
Cum vocea ta îmi alină existența
Și mă face să mă simt în siguranță
Cum încep să mă pierd la vederea ta
Cum îți cedez ochilor molatici
Ce mă încălzesc cu o singură privire
Și mă topecsc...*

*Și zâmbetul tău, o! Singurul lucru veritabil
Care există pentru mine într-o zi
Unicul motiv pentru care mă bucur să mă trezesc.*

*Ard de nerăbdare să te văd, să te aud
Și să nu am curajul să-ți spun
Cât de dor mi-a fost de tine
De teama că ai putea să mă judeci.*

*Simt cum încep să te doresc,
Cum vreau să-ți fur privirea și sărutul
Să devin un hoț de iubire
Numai pentru a te putea avea.
Dar acum mă îngrozesc
Și încep să tremur
Pentru că-mi este frică.
Mi-e frică să nu mă înec
Când valul de iubire mă acoperă
Mi-e teamă să mă las pradă
Iubirii absolute.*

*Și așa încep să mă pierd
Într-un labirint de emotii
Până când ajung să mă ascund
În spatele neașteptatei
Impusă de nevoia de a mă detașa.
Încep să refuz iubirea pentru tine
Să o acopăr cu zâmbete mecanice
În timp ce înăuntrul meu, inima-mi explodează.*

*Vreau să țip, să-mi urlu sentimentele,
Dar nu pot.*

*Și, deși m-am săturat să-mi fie frică
Am ales să te iubesc în tăcere
Și să aștept cu impacieneză până a doua zi
Ca să pot să-mi satisfac nevoia
De a mă afla lângă tine.*

AVANGARDA SAU RADICALIZAREA CONȘTIINȚEI DE SINE A MODERNITĂȚII

de Mădălina Paula Ștefan

Starea interioară a avangardei e generată de mișcarea conștiinței prezentului (unele curente se numesc prezentism, simultaneism), concomitent cu vizionarismul fulgurant „Gândul trebuie să depășească însăși viteza” proclama imperativ manifestul revistei „Integral”. De altfel, în ciuda aparențelor avangarda nu e în dezacord doar cu trec, ci și cu prezentul, proclamându-ți teribilist inactualitatea.

Se adaugă spiritul ofensiv, agresivitatea exaltată, împinsă până la fanatism, ca fenomen spiritual. Obiectul ofensivei este tot ceea ce ține de un model construit în canon, față de care avangarda proclamă ruptura plină de dezgust. Turbulența ea demască întreaga realitate ca fiind scandaloasă și își creează cu voluptate pretexte de scandal. „Greața definește starea de spirit originară a avangardei, o greață invincibilă și totală, o repulsie cvasi-viscerală pentru întreaga condiție umană și culturală.” Unul dintre manifestările lui Tristan Tzara cuprinde o pagină grafiată cu același cuvânt: „hurle”. Și totuși, urlatul însuși e negat în esența tragismului său, căci, în final, cel care urlă „socotește că este încă foarte simpatic.”

Discontinuitatea fusese proclamată de către romantici, care, despărțindu-se de dogmele clasice, alegeau individualismul creator, deci originalitatea, și libertatea fantazării. Dar avangarda acutizează cu voință simptomatologia incompatibilității și radicalizează soluțiile. Ea nu e doar subversivă ci de-a dreptul teroristă, exacerbând imperativul rupturii până la a o cultiva gratuit, demonstrativ, abstract-teoretic. Mitul insurecției totale, afirmat cu o frenezie nemaîntâlnită, induce atât de pregnantul caracter nihilist al avangardei. Psihologia fenomenului a fost rezumată de Andre Breton într-o celebră formulă „nonconformism absolut” sau descrisă anarhic absurd în termenii în termenii unei rebeliuni morale absolute: „Actul suprarealist cel mai simplu constă în a ieși cu revolverul în stradă și a trage în mulțime, la întâmplare.” Desigur, această imensă furie interioară se consumă printr-un fel de paroxism literar în „gesticulația verbală a revoltei”. (Adrian Marino) Iconoclastă, avangarda asaltează virulent nu numai ideea de artă, ci și ideile de familie, patrie, religie, etc., răstoarnă ierarhiile de valori constituite în secole de civilizație și își extinde universul viziunea agonică. Ea împinge negația până la capăt sub pretextul că revalorizează esența și permanența, pentru

a reuși regenerarea, reîmprospătarea, ieșirea din istorie, recuperarea ingenuității primordiale și incoruptibile. Ea tinde către declanșarea marelui incendiu iconoclast prin care aspirăm să determine renașterea lumii culturale. Titulaturile pe care diferite subcurente și le-au proclamat (suprematism, ultraism) sunt expresia radicalizării absolute. „Noi trăim deja în absolut”, declară manifestul futurist.

Împinsă la aceste limite avangardei nu i se deschid decât două perspective: mistica și „sinuciderea”. Cea dintâi duce la contemplativitate, spiritualizare, iraționalism total. A doua la autodesființare. Autonegația se manifestă ca o fatalitate a curentului, căci avangarda trebuie să nege mereu și mereu din alt unghi pentru a nu permite instalarea unui conformism al anticonformismului.

Dadaismul a înțeles deplin această logică interioară atunci când declara: „Adevărații dada sunt contra Dada”, „Dada este contra viitorului. Dada este moartă” sau „În realitate, adevărații dada s-au separat totdeauna de Dada.” Iar Tristan Tzara, într-o „Conference sur Dada” din 1922, că o caracteristică a mișcării „este separarea continuă de prietenii noștri. Ne separăm, demisionăm. Primul care și-a dat demisia din mișcare Dada am fost eu.” „Sinuciderea” revistei „unu” e anunțată în termeni identici: „Unu e la ușa anului șase. Și pentru sa să rămână tânăr îl asasinăm azi. Înainte ca să înceapă școala primară.”

Acuzată nu fără motiv, de a fi o manifestare patologică scăpată de sub control, o expresie a alienației grave, avangarda se dovedește, din perspectiva timpului scurs ulterior, mai curând simptomul unei alienări existențiale profunde. Disperarea metafizică, literaturizată în forme comunicabile, estetizată începând cu romanticii, este acum țipată cu o imensă furie, o dată cu anatemia întreții istorii umane care a produs-o. Scopul suprem este eliberarea totală de tabuuri și prejudecăți de rigori și constrângeri de orice natură – morală, culturală, estetică- pentru a regăsi esența pură a umanității. Adrian Marino subliniază tocmai acest aspect atunci când afirmă „Ca simbol al avangardei putem recunoaște focul purificator, sacrificiul care salvează... S-a apăsât prea mult asupra aspectelor insolite și violente ale avangardei și prea puțin asupra sensului activist și regenerativ. Căci întreaga agresivitate și rebeliune avan-

gardistă are ca obiect final eliberarea și transformare întregii existențe, introducerea unui nou sens și stil de viață (...) mai pur, mai inocent, mai vișător, mai poetic, radical opus alienărilor, oprimărilor și corupțiilor de orice speță. Visul furios al avangardei este, de fapt, neînchipuit de idilic, noua Arcadie a secolului XX.”

De altfel, desfășurarea mișcării înseși, ciclul ei interior par să ilustreze involuntar dramaticul prizonierat al omului. Căci paradoxurile avangardei sunt la fel de stridente ca și discursurile ei. De pildă, ea absolutizează ideea de noutate literară, împingând conceptul până la limitele cele mai vagi cu putință, dar prin chiar fobia inventivității se autodevoretă continuu, își subminează identitatea, fiind constrânsă de autonegarea perpetuă, până la dispariție. Fenomenul este surprins de Adrian Marino „Ca să se instituie avangarda trebuie neapărat să rupă nu o structură, ci toate structurile existente, pentru a regăsi ineditul, originalul, increatul, strivit de totalitatea convențiilor literare anterioare, de presiunea tradițiilor superpușe. De unde nevoia radicală de noutate, de a reîncepe, a reinventa, a recrea, a recristaliza în perpetuitate. Iar această regenerare de substanță nu este cu putință fără un enorm efort de distrugere și ruptură, de repulsie și respingere, de critică și dinamitere. Adevărata noutate nu poate fi decât insolentă și agresivă. Valoarea sa pozitivă va fi deci esențial și obligatoriu... negativă.” Pe de altă parte, după anunțarea dramatică a rupturii și afișarea propagandistică a nihilismului total, avangarda tinde, din instinct de conservare, spre stabilizare într-o formulă. Or, întreaga sa condiție „revoluționară” refuză tocmai această imobilizare, sinonimă cu stagnare și cu repetarea unui singur tip de negație.

Avangarda rămâne mișcarea celor mai imprevizibile și brutale experimente, ce au scandalizat în primă instanță mai ales din punct de vedere al formelor neconvenționale, de unde acuzația vehementă de formalism. Tendința de eliberare a formei, expresiei și compoziției, e sugestiv conținută în sintagma „cuvintelor în libertate”. Apar procedee cu totul nemaîntâlnite – dicteul automat, montajul, tehnica reportajului, asocierea liberă de idei, etc.

FOCȘANII LA 1909-1912 (XII) de Constantin Dobrescu

Colinda prin orașul monoton și sărăcăcios, doar va găsi vreo ocupație, ca o mică funcționară sau chelneriță, ca să-și câștige existența cinstită și să nu se depărteze prea mult, nici de fructul dragostei ei, nici de Petrișor al ei. Cele două ființe îi erau prea scumpe inimii! Dar lucrurile nu au decurs așa! Ajunsesese să nu mai aibă nici ce mânca! Sta gânditoare pe o bancă, într-o grădină publică. Viața cu chin și mizerie sau moarte! Acest gând funest îl avea, când, iată că lângă ea se așează o doamnă tânără și frumoasă, elegantă și parfumată. Au făcut cunoștință. Din vorbă în vorbă, ea și-a destăinuit viața și planul diabolic ce-și pusese în gând! Doamna îi spune: -Drăguțo, dacă faci așa, cu viața nu te mai găsești! Și ce-ai folosit? Păcat de frumusețea dumitale, ești tânără și trebuie să trăiești. Eu te ajut. Am cu ce, numai să mă ascuți pe mine! Vei fi fericită! Încântată de bunăvoința frumoasei doamne, a crezut totul și au plecat împreună la casa aceleia. Căzuse însă ca musca în plasa deasă a unui păianjen. Deși vie, nu putea să se mai descurce și să mai iasă. Îi dădea tot, mâncare, băutură, dar nu și libertate. A sechestrat-o în casă, nu mai putea ieși! Noaptea, doamna devenea bărbat!

Dându-și seama în ce cursă a căzut, Lența nu vedea nici o scăpare. Nu

putea vorbi cu nimeni, spre a-i cere ajutor. Doamna-bărbat era un pungaș internațional de fel din Focșani, dezertor din armată, de la Regimentul 10 Putna. Era băiat deștept, cu șase clase de liceu, de familie bunișoară. A colindat câteva țări europene, cunoștea câteva limbi. Era urmărit de câteva servicii de siguranță europene. Se ocupa, acum, cu comerțul de carne vie și cu diferite pungășii în trenuri internaționale și hoteluri. Era și fahir, avea puterea de a hipnotiza pentru moment pe oricine.

După ce-și bate joc de ea timp de opt zile, o întrebă. -Ești a mea acum, unde vrei să te duc, la Galați, Brăila, sau Constanța? Dacă vrei te duc și la Istanbul! Ea s-a rugat de el să o ducă la Focșani. A dus-o la Focșani, la patroana stabilimentului cu nr. 3.

Când sosea câte o prospătură, la orice local, atunci se dădea câte o masă bogată și băutură pe rupe și petrecere! S-a întâmplat ca, în noaptea aceea, eu cu inspecția mea să vin pe la ora două noaptea. Când vin în local, dau de mai mulți șmecheri, fraieri și clienți de-ai fetelor. Petrecerea era în toi! Chem o fată și o întreb: -Ce-i asta la voi? Ea îmi răspunde: -Ne-a mai sosit o trufanda! Vine și tante a lor și mă invită să văd și eu marfa. Văd toate, stau puțin, gust două pahare cu vin și plec la comenduire.

A doua zi, i-a făcut și ei formele, luându-i și consimțământul că de bună voie se prostituează, vizită la doctor, la poliție, mă rog, toate formalitățile. Clienții, ca la început, erau prea mulți, unul intra, altul ieșea! Vai de mama ei, de batjocora trupeză a ființei! Pungașul care o adusesse își luase darul său bogat, pe măsura mărfii aduse și dispăruse.

Lența se obișnuise cu așa viață, dar dintre toate era cea mai cuminte. Când nu avea clienți, citea la o masă romane de aventuri de pe acea vreme, era anul 1912, Sherlock Holmes, Apașii din Londra și altele. Mă duc pe lângă ea, văd ce citește și îi spun: -Domnișoară, te văd dintre toate mai retrasă și mai deosebită la caracter. Nu faci atâtea năzbâtii deșănțate, cum fac celelalte din local. De ce citești cărți de acestea? Ea îmi răspunde: -Nu am altele și nu am ce să fac, să-mi treacă timpul, până într-o zi, când voi termina cu toate! Eu am înțeles totul. I-am promis: -Măine îți voi aduce o carte. A doua zi i-am adus *Mama* de Maxim Gorki. I-a plăcut! După câteva zile, vine în local un tovarăș și îi spune: -După ce-ai citit-o și ți-ai imaginat-o bine în minte, eu o să-ți dau alta, mai amuzantă, *Viața minerilor englezi* sau *Inchizițiile spaniole*. Fata le-a citit pe toate. (...)

continuare în numărul viitor

În ziua de 20 mai 1939, a avut loc la sala Teatrului "Odeon" din Ploiești "o frumoasă serbare străjerească organizată de stalurile școlilor secundare de fete cohort Ploiești sub conducerea profesoarei Lucreția Neagră comandanta legiunii și d-na Dascălu comandanta cohortei", după cum menționează ziarul "Timpul" din 22 mai 1939.

În ziua de 26 mai 1941, la sala "Odeon" artiștii teatrului municipal "I.L. Caragiale" din București au prezentat comedia în patru acte "Negustorul de iluzii", după cum menționează ziarul "Timpul" din 27 mai 1941.

În ziua de 24 ianuarie, organizația de Prahova a FND a sărbătorit Ziua Unirii Principatelor la sala "Odeon" printr-un "foarte reușit festival".

În ziua de 18 octombrie 1943, la Teatrul "Odeon" din Ploiești s-a jucat piesa "Ginerele lui Hagi Petcu", sub auspiciile Ministerului Propagandei. Se menționa că "nu sunt admise în sală Doamnele cu Pălărie."

În ziua de 8 august 1942, sub egida Inspectoratului "Muncă și Lumină" s-a prezentat la sala Teatrului "Odeon" pentru prima oară la Ploiești piesa "S-a stins candela" de C. Manolache. Piesa a fost jucată de artiștii muncitori ai

SĂLI DE SPECTACOLE PLOIEȘTENE (X)

 de Constantin Dobrescu

societăților Columbia, Creditul Minier, IRDP și Electrica din Moreni, după cum menționează ziarul ploieștean "Tribuna" din 9 august 1942.

Opera Română din București face un turne de propagandă națională și cultural la Ploiești cu care ocazie în luna mai 1943 se va prezenta la "Odeon" opera "Carmen" de Bizet.

Elevii școlilor secundare din Ploiești au primit aprobarea conducătorilor școlilor respective ca în luna iulie 1943 să vizioneze la Cinema "Odeon" filmele "Raiul roșu" și "Ororile de la Kotyn", puse la dispoziție de secția de propagandă a Marelui Stat Major al Armatei Române.

În anul 1944 Teatrul-Cinema "Odeon" situate în str. Dr. Popoviciu nr.14 era proprietatea lui Cristache N. Dumitrescu. Acesta comunica prin adresa 1978 din 22 iunie 1944 Camerei de Comerț și Industrie Ploiești

că "sus-numitul Teatrul Cinema Odeon a fost distrus complet împreună cu tot mobilierul și accesoriile de către bombardamentul aviației inamice din ziua de 18 mai 1944."

În ziua de 10 iunie 1948 a avut loc în sala "Odeon" din Ploiești în cadrul organizației județene PMR și al Sindicatelor "o ședință restrânsă studiindu-se și punându-se în mod amănunțit întreaga operație de trecere în patrimonial Statului a tuturor întreprinderilor particulare din Municipiul Ploiești."

În ianuarie 1937, "în cadrul unui spectacol de gală care a avut loc la sala teatrului Scala în care s-a reprezentat piesa Institutului, ploieștenii au sărbătorit pe maestrul scenei românești dl. N. Soreanu de la Teatrul Național din București, cu prilejul jubileului de 40 de ani închinăți teatrului."

Cu acest prilej "a rostit o frumoasă cuvântare d. prof. I.A. Bassarabescu, scriitor, membru al Academiei Române în numele Ploieștenilor, căruia i-a răspuns sărbătoritul", după cum menționează ziarul "Curentul Prahovei" din ianuarie 1937.

continuare în numărul viitor

Clio

DOMNITORUL ALEXANDRU IOAN CUZA ÎN DRUM SPRE CAPITALA ȚĂRII (III)

de Constantin Dobrescu

În aceeași zi, sosește vestea de la subocârmuirea plaiului Teleajen că nu se găsesc păstrăvi nici măcar în vama "Țării Ungurești", unde au fost trimiși pescari speciali.¹⁹

În schimb, trimite în ziua următoare o căprioară pe care a vânat-o departe în Carpați căprarul de vătășei Ioniță Păsăroiu.²⁰

În aceeași zi de 4 februarie, după ce se întreabă logofătul Cornescu despre "numărul persoanelor ce compun suita spre a putea destina cartiruirile necesare, se dau dispoziții subadministrațiilor de Cricov, Târgșor și Câmpu, să dea la fiecare stație de poștă câte 28 de cai sătești cu surugii și hamuri bune, necesari pentru a împlini numărul trebuincios alaiului domnesc, deoarece poșta nu putea asigura decât 80 de cai".²¹

La 7 februarie, domnitorul Alexandru Ioan Cuza, însoțit de suita sa, intră pe teritoriul județului Prahova. La marginea districtului a fost întâmpinat de oficialitățile acestuia, de un escadron de dorobanți și de o mulțime de țărani veniți din satele din apropiere.

Prezentându-i în semn de bun-venit tradiționala pâine cu sare, administratorul districtului a adresat domnitorului un cuvânt de salut, spunând: "cu fericita ocazie a trecerii înălțimii voastre prin județul încredințat subsemnatului, am onoarea a vă supune la cunoștința înălțimii voastre că toți locuitorii se socotesc fericiți ca să vă primească între dânșii, cu singura speranță că înălțimea voastră le veți îndulci soarta prin noile instituții pe care le veți crea în sprijinul poporului".²²

În prezența oficialităților, dar și a miilor de locuitori, a avut loc la biserica Sfinții Împărați un tedium. A fost invitat să participe starețul Mănăstirii Ghighiu și protopopul orașului Ploiești²⁴ (lipsă nota 23!)

Administrația districtului invită poporul "să pună la cale pregătirea cuviincioasă, ordonând totodată ca fiecare biserică din oraș să tragă clopotul atunci când va suna cel de la biserica Sf. Ioan".²⁵

În timpul șederii înaltului oaspete în orașul Ploiești, ploieștenii și-au exprimat întreaga lor bucurie prin cântece și urale, care au durat până în zorii zilei. Entuziasmul mulțimii întrecea așteptările, toți cei prezenți

cântau Hora Unirii, dansau și ovaționau, toate lăsau să se înțeleagă măreția evenimentului pe care ploieștenii îl prețuiau în mod deosebit.

Mai târziu, Ministerul Dinlăuntru, cu depeșa nr. 5259, din 29 septembrie, cerea municipalității un amplu jurnal cu primirea lui Alexandru Ioan Cuza, care să justifice "considerabila sumă" în valoare de 22.473 lei și 28 parale²⁶. La 4 aprilie 1859, Ministerul Dinlăuntru aproba plata sumei de 2.345 lei și 2 parale, cheltuită de municipalitate cu ocazia deschiderii Adunării Elective și alegerii domnitorului²⁷.

Domnitorul și suita sa au petrecut o noapte întreagă la Ploiești, în casele Nedelcovici din Piața Păsărilor, mai târziu Piața Cuza Vodă, azi zona Omnia (28). Aici, Nicolae Colobuneanu, "directorul școlii nr. 1" și "superiorul" școlilor din oraș și județ îi prezentară domnitorului un amplu raport asupra stării învățământului local.²⁹

Duminică, 8 februarie, la ora 9, domnitorul, condus de aceleași onoruri și o imensă manifestare de dragoste, părăsește Ploieștiul, fiind însoțit până la Bărcănești, în afară de oficialități și armată. De o mulțime numeroasă și de copii de școală. Valorosul nostru scriitor și dramaturg I.L. Caragiale, care pe atunci era elev, ne spune următoarele: "A doua zi l-am dus la pas până la pas de Bărcănești la câțiva km în afară de oraș. Acolo s-a oprit trăsura domnitorului, iar el ridicându-se în picioare a strigat: *Vă mulțumesc de buna voastră primire, acum duceți-vă acasă, că nu pot toți merge cu mine la București și eu am treabă mâine acolo... Rămâneți sănătoși și să ne vedem sănătoși.* Așa entuziasm n-am mai văzut altul de atunci și cred că numai o dată în viață s-ar mai putea vedea, dar acea dată sunt prea bătrân ca s-o mai pot apuca".³⁰

La intrarea în București, domnitorul a fost întâmpinat de o mare de oameni și de delegații tuturor districtelor din țară printre care și clăcașul prahovean Ene Cojocaru.³¹

Delegații participanți la solemnitățile desfășurate în capital au prezentat felicitări domnitorului în numele locuitorilor care i-au trimis, exprimându-și încrederea nețărmurită că Măria Sa, Alexandru Ioan Cuza va da curs dorinței lor de libertate.

Alexandru Ioan Cuza a mai trecut prin districtul Prahova, fie în drum spre Iași, fie spre Tabăra de la Florești. cu acest prilej, prahovenii "își manifestă bucuria pentru alegerea lui Alexandru Ioan I-ul ca domn și pentru venirea sa în districtul Prahova".³²

Toate aceste pregătiri ca și primirea fastuoasă ce i s-a făcut sunt o dovadă în plus a dragostei și simpatiei de care se bucura Alexandru Ioan Cuza în mijlocul poporului.

Epoca ce a urmat a rămas în memoria poporului ca "vremea lui Cuza". Ea a fost o epocă de progres social.

Ploieștenii și prahovenii în general au fost alături de domnitorul Alexandru Ioan Cuza și de marea cauză a desăvârșirii unității naționale.

Vestea cu privire la recunoașterea Unirii de către Poartă și unele Puteri europene, transmisă prin Proclamația lui Cuza la 11 decembrie 1861, generează puternice manifestări de bucurie și entuziasm din partea locuitorilor. Sunt trimise telegrame apreciind reformele îndeplinite, pe care le considerau "mărețe acte așteptate de națiunea română".³³

Când Alexandru Ioan Cuza a fost obligat să abdice, din Ploiești se transmite că "unii cetățeni deplâng abdicarea, orașul având un aspect de doliu, iar niciun edificiu public nu poartă semen naționale, ci tot orașul se vede silit a se abține".³⁴

continuare în numărul viitor

Note:

¹⁹ Ibidem, f.58

²⁰ Ibidem, f.59

²¹ Ibidem, f.63

²² Ibidem, f.58

²³ Ibidem, f.103-104

²⁴ Ibidem, f.49

²⁵ Ibidem

²⁶ Ibidem, f.117-118

²⁷ Ibidem, 7/ 1859, f.59

²⁸ "Apărătorii patriei", 1920

²⁹ Ibidem

³⁰ Mihai Apostol și Florica Dumitrică, art.cit.

³¹ Arh. Naț. Prahova, fond Prefectura Prahova, dosar 11/ 1859, f.41

³² Mihai Apostol și Florica Dumitrică, art.cit

³³ C. Dobrescu, "Aspecte ale stării de spirit a populației din județul Prahova în timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza", în "Anuarul Muzeului de Istorie și Arheologie Prahova", Studii și cercetări I, Ploiești 1984, p.150 verso.

³⁴ Ibidem art.cit.

ADEVĂRATUL DESCOPERITOR AL CELUI DE-AL 93-LEA ELEMENT DIN TABELUL LUI MENDELEEV – ACADEMICIANUL HORIA HULUBEI (II)

Clio

de Constantin Dobrescu

Se implică în organizarea pavilionului francez la Expoziția Mondială din 1936 de la Paris, muncă pentru care va fi recompensat cu Medalia de Aur a Expoziției și Medalia „Henri Jouvenel”.

În același an, savantul devine membru corespondent al Academiei Române, pentru ca în anul 1939 să revină definitiv în țară, unde este numit profesor la Universitatea București, al cărui rector va fi în perioada 1941-1944.

Paralel cu activitatea didactică, prof. univ. Horia Hulubei desfășoară o bogată activitate de cercetare. Astfel, a descoperit în deceniul al treilea al veacului trecut, al 93-lea element din tabelul lui Mendeleev, pe care l-a numit Moldaviu.

Moldaviu face parte din seria celor 15 elemente numite „pământuri rare”, precum ytriu, europiu, gadoliu, yterbiu, disprosiu, holmiu, erbiu, thuliu, ceriu, lantanu, somoriu, neodim și praseodim.

Savantul român a descoperit al 93-lea element bazându-se pe însușirile analogelor atomice ale pământurilor rare, clasate după ponderea lor, în tabelul lui Mendeleev, realizat în 1873.

Descoperirea Moldaviului reprezintă o strălucită continuare și încheierea operei lui Mendeleev, făcută, iată, de un compatriot al nostru.

În anul 1873, când Mendeleev a dat prima clasificare periodică a elementelor, se cunoșteau doar 48 de elemente. De aceea, ilustrul chimist rus a rezervat în tabelul său numeroase căsuțe goale pentru elementele ce aveau să fie descoperite ulterior. Numărul total de elemente a fost stabilit de către acesta la 92.

Mendeleev a așezat elementele după ordinea lor atomică crescândă la intervale aproape regulate, primul fiind hidrogenul, care era un element unic, iar al 92-lea fiind Uraniu.

Tabelul savantului rus a fost înlocuit în secolul XX cu o clasificare complexă de către Niels Bohr, profesor de fizică la Universitatea din Copenhaga, laureat al premiului Nobel, care a formulat concepția modernă a atomului.

Important este că descoperirea lui Horia Hulubei se regăsește și în tabela lui Bohr, ceea ce reprezintă un succes strălucit al științei românești. La acea epocă, Moldaviu era ultimul element descoperit în chimie, iar acesta se găsește foarte rar pe pământ, probabil regăsindu-se în spațiul cosmic.

Obținerea spectrului noului element a fost socotită o dovadă insuficientă, fiind necesar să se precizeze proprietățile fizico-chimice ale noului element. Pentru aceasta erau necesare aproximativ 10-15

kg de minereu, cantitate de care Horia Hulubei nu dispunea, astfel încât nu a putut finaliza cercetările.

Acest lucru a făcut ca în anul 1939 cercetătoarea franceză Marguerite Perey, care a dat elementului numărul 87 numele de Franciu, de la Franța, denumire sub care figurează și astăzi în tabelul lui Mendeleev.

S-a întâmplat și în cazul lui Horia Hulubei ceea ce s-a întâmplat în cazul savantului Nicolae Paulescu (1869-1931), descoperitorul, de fapt, al insulinei. Acesta reușise să înscrie insulina cu brevetul nr. 6255 din 10 aprilie 1922, emis de Ministerul Industriei și Comerțului. Meritele strălucite ale lui Nicolae Paulescu nu au fost recunoscute, din cauza vederilor sale politice antisemite și antimozzaice. Premiul Nobel pentru descoperirea insulinei l-au primit doi cercetători canadieni: Gh. Best și Fr. Bonting, în 1923.

În încheiere, precizăm că până în prezent savantul Horia Hulubei nu are o monografie academică și în puținele lucrări privitoare la activitatea acestuia nu am regăsit informații despre descoperirea Moldaviului. Singurul loc în care am regăsit această informație este un „Almanah” din anul 1943 și intitulat „Timpul”.

O SCRISOARE A LUI A. UBICINI COMUNICATĂ LUI A.D. XENOPOL (II)

de Constantin Dobrescu

Cum oare, după mai bine de șaisprezece ani, România redată sie înseși, nu s-a gândit să transforme acest banchet tradițional într-o sărbătoare națională, destinată a perpetua memoria acestei mari zile?

Mare, cel puțin prin prisma rezultatelor sale! Toate libertățile, toate instituțiile libere de care România se mândrește cu legitim orgoliu, reformele adoptate, ameliorările introduse începând de atunci. Să recitim Proclamația de pe câmpia de la Islaz; nu există niciun singur progres realizat, după 29 de ani, care să nu fie conținut de aceasta, măcar ca germene. Magnificul program care constituie ceea ce am putea numi principiile lui 1789 al României nu a fost dat guvernului provizoriu, nici locotenenței princiare să îl realizeze. Mar s-a impus ca o necesitate guvernanților care au venit după ei, și

care, grâu sau neghină, au trebuit să-l înfăptuiască, fiindcă aceasta este legea fatală a progresului, pentru că ideea lansată nu se oprește și, mai devreme sau mai târziu, verbul se face trup.

Iată progresul intern. În exterior, schimbarea e și mai strălucitoare; și această schimbare așa de fericită, atât de nesperată, - aștept unirea cu rezultatele sale și cu urmările sale imediate - ce a produs-o, dacă nu mișcarea patriotică de la 1848?

Oamenii pe care i-am desemnat nu au făcut decât să treacă prin funcție. Trei luni, zi de zi, după abdicarea ultimului hospadar, turcii intrau în București, împinși și urmați îndeaproape de ruși. Guvernul național a fost dat jos. Membrii săi au fost împrăștiați, închiși, exilați. Rolul lor s-a terminat? Nu! Rolul lor a început!

La comandamentul din 1849, cei mai mulți dintre proscriși, după peripeții, destine diverse, s-au regăsit la Paris. Vechea locotenentă princiară, cu excepția lui M. Tell, rămas în Turcia, guvernul provizoriu era complet. Primul său act a fost o adresă transmisă la cabinetul celor patru puteri prin care a protestat, în numele autonomiei românești, împotriva intrării trupelor ruso-turce în Valahia și contra loviturii de stat care i-a succedat. La acest protest era atașat un memoriu justificativ conținând istoricul revoluției, cum o definea caracterul și scopul. Acestea, dar și o copie a răspunsului locotenenței princiare la manifestul împăratului Rusiei, în data de 19 (31) iulie, care făceau tabula rasa din capitulări, fundamentul dreptului vostru istoric, declara că Valahia nu a existat politic decât în virtutea tratatelor dintre Rusia și Poarta Otomană.

continuare în numărul viitor

PLEDOARIE PENTRU LECTURĂ (II)

de Irimescu Alina

Au apărut atâtea mijloace prin care să se pună în acord pasiunea pentru lectură și viața alertă a timpurilor noastre! Scriitorul «pururi tânăr» s-a «înfășurat în pixeli» și a pornit să cucerească iar lumea. Este un paradox că se citește și se cumpără carte azi tot mai puțin deși niciodată ea nu a avut o promovare mai serioasă și făcută în mod profesionist. Au apărut cărți audio, scriitorii își citesc operele. Au fost oferite biblioteci online.

S-au deschis în toate orașele mari biblioteci-cafenea, librării cafenea, locuri paradisiace în care se poate avea acces la mii de volume. Sunt spații imense amenajate în mod inteligent încât să creeze condiții de neimaginat altădată pentru lectură.

Conceptul „terapie prin lectură” este aplicat frecvent în cazul bolnavilor, în special al copiilor suferind de boli în fază terminală sau boli incurabile. Ea a pătruns practic peste tot.

Lectura este un indicator sensibil al stării unei societăți la un moment dat. Este surprinzătoare ideea că în Statele Unite ale Americii se utilizează indicatorii despre alfabetizare în predicțiile privind criminalitatea și numărul de locuri necesare

în viitor în închisori. Aceasta este așadar un semn al sănătății morale și spirituale a popoarelor.

Dacă tot mai mulți oameni vor căuta să se salveze prin cultură, atunci cultura și lectura au cu certitudine o șansă. Sever Voinescu vorbea în *Dilema Veche* despre așa-numita soluție Paleologu la criza educației.

El remarca faptul că în București au apărut mici școli private, „de familie”, pentru care scopul este cunoașterea pur și simplu. „Înregistrăm, astfel, o foarte sănătoasă întoarcere la origini – când a apărut, școala nu era legată de nici o diplomă și de nici o carieră, ci era doar spațiul unde cineva mai învățat transmitea celorlalți cunoștințele sale. Era, așadar, un spațiu al generozității, înainte de orice. La București, această tradiție antică reînvie. Poate că cea dintâi dintre aceste inițiative sau, în fine, cea pe care o cunosc cel mai bine este școala pe care Toader Paleologu o organizează în casa familiei lui, din str. Armenească”.

Această școală, ca și altele apărute mai ales în București, este dedicată celor care sunt convinși de necesitatea unei educații permanente, oferă lectori avizați, școliți

în Europa, pasionați de domeniile lor. Se țin cursuri cu teme diverse în funcție de interesul elevilor, acestea se adaptează pe parcurs, de la cele despre lectura Noului Testament și despre Bizanț, Nietzsche sau Wagner până la prelegeri, despre Homer, Platon, Seneca, Cicero. Ele sunt exclusiv private, funcționând cu ajutorul taxelor colectate de la cursanți.

Un alt asemenea exemplu îl constituie existența fundațiilor sau a asociațiilor. De pildă, *Fundația Calea Victoriei* și altele ca aceasta susțin pentru public cursuri cum ar fi cel de *Scriere creativă* pentru adulți dar și pentru copii, cursuri de istoria religiilor, de inițiere în arta parfumeriei, memorie și concentrare prin tehnici teatrale sau istoria artei dar și arta de a trăi conștient. Toate acestea sunt adresate din ce în ce mai mult chiar copiilor, cum ar fi atelierele de scriere și de lectură creativă, care îi pot obișnui pe copii să gândească, să scrie sau să citească în mod creativ, să spună povești, să scrie știri, reportaje sau interviuri, să înțeleagă ce este un scriitor și cum este să fii unul.

continuare în numărul viitor

MODERNISMUL LITERAR ȘI REVOLUȚIONAREA LIMBAJULUI POETIC (II)

de Angela Cârlan, Mihaela Răducea

Dorința faustică a căutării și a potențării semnelor ascunse ale lumii, frenezia descoperirii obârșiiilor, punerea omului în relație cu infinitul, toate exprimate într-un limbaj figurat și metaforic, fac din Blaga un poet al ființei, la fel ca Eminescu.

Lexicul evidențiază originalitatea stilului lui Lucian Blaga prin selecția atentă a cuvintelor care, potrivit viziunii expresioniste, pot exprima tentația absolutului, sunt încărcate cu „sarcină mitică” (Blaga, 1982, pp. 376 –377) Vocabularul folosit este unul obișnuit, dar poetul reușește să exploreze valențele lui semantice, printr-o modificare a semnificanțelor, pentru a genera un limbaj expresiv, sugestiv, caracteristic unui lirism de substanță. Frecvența unor cuvinte devenite astfel motive literare: „lumină”, „pământ”, „cer”, „stea”, „apă”, „mână”, „noapte”, „vânt”, „lume”, trimite evident către o cosmogonie, prin menționarea celor patru elemente primordiale, pământ, cer, apă și foc, și concentrează ideea de mister, ancorând în plină estetică expresionistă.

Neologismele sunt rare și se găsesc, de cele mai multe ori, în vecinătatea unor cuvinte sau expresii populare. Utilizarea unor cuvinte arhaice, a cuvintelor din registrul regional sau a cuvintelor populare, precum și preferința pentru sinonimele mai vechi ale unor cuvinte sau arhaizarea intenționată a formelor verbale pun în valoare preferința pentru tradiție a poetului. Aspect arhaic au și formele cuvintelor derivate cu afixe: „a dezmi-ra” (cu înțelesul de mirare excesivă), „a desmărgini” (exprimă îndemnul de a ieși din limitele obișnuite). Cuvintele derivate „ceriște”, „ducăuș”, „sorin” sunt creație proprie.

Valențele mitice ale poemelor și viziunea metafizică sunt valorificate prin utilizarea unui număr mare de termeni religioși care denumesc obiecte: „altar”, „biserica”, „cădelniță”, „candelă”, „cruce”, „criptă”, „liturghie”, „tămâie”, ființe: „arhanghel”, „călugăr”, „demon”, „înger”, „mucenic”, „popă”, „sfânt”, „stareț” sau elemente abstracte: „erezie”, „rugăciune”, „păcat”, „mântuire”, „amin”, respec-

tiv antroponime de proveniență biblică: „Adam”, „Crist”, „Dumnezeu”, „Elohim”, „Eva”, „Iosif”, „Isus”, „Maria”, „Milostivul”, „Părinte” etc.

Deși nu au un rol stilistic definitoriu, există în discurs devieri fonetice, care apar în paralel cu formele corecte: fonetismele populare („streașină”, „țărână”, „cetire”, „mumă”); folosirea ocazională a unor cuvinte în care diftongul „ii” apare monoftongat, ca în graiurile de nord („câne”, „pâne”); trecerea lui „ă” proton la „a” („paseri”); închiderea lui „e” la „i” în forma de plural a unor substantive feminine („suferinți”, sau a lui „e” median la „i” („contimporan”); prezența formelor verbale iotacizate conform cu specificul muntenesc („să cate”, „să vie”, „să rămâie”, „să puie”, „chiamat”) sau a formelor feminine de genitiv singular formate cu desinența „ei” care o înlocuiește pe cea corectă „ii” („tăgăduirei”, „iubirei”).

continuare în numărul viitor

Parada revistelor

de Constantin Dobrescu

ASTRA BLĂJEANĂ

nr. 4(85) decembrie 2017

În paginile revistei întâlnim numeroase texte privind Contribuția locuitorilor din zonă la realizarea României Mari.

Parcurgând sumarul revistei de altfel foarte bogat, constatăm că la Blaj – Mica Romă pulsează o viață culturală de excepție.

De fapt, cei care se ocupă de cultura blăjeană cinstesc cum se cuvine memoria celor care au luptat și murit pentru realizarea visului secular.

Nu ne rămâne decât să-i felicităm pe cei grupați în Despărțământul Blaj al Astei pentru acest monument Cultural care-i onorează.

DILEMA VECHĂ

nr. 727, 25-31 ianuarie 2018

Acest număr are un interesant dosar referitor la Cultura europeană.

Am reținut din tot noianul de idei textul referitor la ROMI (țigani) am aflat un lucru interesant și anume că la București cu toată opoziția municipalității s-a înființat un interesant și inedit muzeu al Culturii romilor.

Muzeul se află la periferia Capitalei pe un teren donat de un arab. Acest inedit Muzeu a fost vizitat de Comisarul european pentru educație și de miliardarul George SOROS care s-a împotmolit în noroi pe drumul către muzeu care nu este nici asfaltat.

Păcat că autoritățile nu se implică mai mult în crearea unui cadru instituțional care să contribuie la propășirea culturală a romilor care sunt nu numai cetățeni ai României dar și ai Europei.

Apropo biciclor din fruntea țării, știți că foarte mulți țigani au luptat, făcând minuni de vitejie și au murit în luptele din timpul primului război mondial? Contribuind și ei la înfăptuirea României Mari? Și noi ce am făcut? I-am marginalizat noroc că regimul COMUNIST i-a

mai scos din mizerie, făcându-i să se simtă oameni.

Pe vremea Comunismului mergeau la școli, erau decît îmbrăcați, aveau acces la rețeaua medicală nu erau discriminați.

Acum vai de ei și vai de noi. Degeaba au împărați, regi universali, mondiali, și ce or mai fi, căci aceștia nu se ocupă de soarta lor. Or fi țiganii rai, hoți, având toate relele pământului, dar și noi ne dovedim rasiști cu ei. Păcat și ei sunt frații noștri. Trbuie să adoptăm în relația cu ei o altă paradigmă.

CRONICA VECHĂ

nr. 1(84) ianuarie 2018

Foarte interesant textul lui Vasile Ghica despre Ecaterina /Cocuța Vogoride care prin fapta ei în 1857 a deschis drumul Principatelor spre marele vis al Unirii, care va deveni realitate la 24 ianuarie 1859.

Cocuța noastră – mare și curajoasă româncă era fiica lui Costache Conachi și sora vitregă a lui Costache Negri. Dar ce a făcut vajnica româncă de a binemeritat de la Patrie?

A dat publicității documente secrete prin care Poarta îl sfătua pe Caimacanul VOGORIDE să împiedice partida unionistă din MOLDOVA să cîștige alegerile.

Zilei de naștere a Luceafărului poeziei românești, revista publică două texte, unul datorat distinsului istoric Alex ZUB, iar al doilea este semnat de subsemantul.

Cristina HERMEZIU se ocupă în textul său de scriitorul Horia Vintilă (1915-1992) născut CAFTANGIOGLU. Prozatorul este autorul cunoscutului roman Dumnezeu s-a născut în exil (1960) pentru care i s-a atribuit în 1960 premiul GONCOURT. Aflăm că prozatorul vorbea curent 11 limbi. Acest scriitor al exilului și i-a scris romanele în franceză, iar poeziile în română. Scriitorul, în tinerețe a fost simpatizant legionar. În 1946 a fost condamnat de Tribunalul

Poporului pentru “Crime de război”. A plecat din țară și nu a mai revăzut-o niciodată.

Relev aici un episod depistat din ARHIVA Siguranței care în anii sovietizării României Horia Vintilă era căutat pentru a fi arestat prin pădurile dese ale SCORȚENIULUI, precizându-se că era ajutat de locuitorii din această comună. Dar scriitorul era plecat din țară și stabilit în Spania unde era profesor universitar.

Acest document l-am folosit în Monografia Comunei SCORȚENI fabuloasa Comună scrisă și publicată de subsemnatul împreună cu prof. Lazăr Traian și Daniel Dimache.

Îmi manifest aici nedumerirea pentru ce edilul șef al Comunei SCORȚENI nu ne grăbește să-i facă o lansare acestei cărți.

Scriu aceste rînduri pentru a lua cunoștință și cei care au vreo legătură cu localitatea SCORȚENI SORIN IFTIMI ne prezintă în textul său o clădire emblematică a lașului de altă dată și anume Hotelul “CONTINENTAL” care în 1910 era cea mai înaltă și modernă clădire.

ARGEȘ

nr. 1 (427) ianuarie 2018

Iată o revistă care prin tenacitate și valoare se impune în spațiul cultural național.

Un lucru care mă cam deranjează, aproape în toate revistele de cultură te lovești de tot felul de basarabeni cu pretenții de oameni de cultură. I-a apucat dragostea de noi, cei de peste Prut. Pe Leo Butnaru îl găsesc ba în Cronica veche, Pro Saeculum și câte și mai câte alte reviste. Același lucru pot spune și despre eminescologul N. Georgescu, îl găsim prezent atât în reviste ca Oglinda literară, Litere, etc.

După acestea spuse să revenim la oile noastre. În legătură cu Centenarul Marii Uniri, revista publică un text al lui Aurel V. David privind

comentarii la romanul Sacrificiu scris de Mihail Diaconescu.

CONȘTIINȚA

nr. 148 ianuarie 2018

Remarcăm și apreciem noua ținută grafică a revistei. Pentru acest lucru îi felicităm pe cei care se ocupă de destinele revistei de informare și opinie creștin-ortodoxă. Nu putem fi de acord cu lăcomia popilor de a majora costul revistei cu 1 leu. Măi fraților nu vă mai săturați, așa de mare este foamea de bani?

Trecă de la noi această majorare, mai ales că ne-a mers la inimă textele despre Centenarul României Mari care ar trebui să ne găsească UNIȚI iar nu dezbinați. Dar mă întreb ce face POPIMEA pentru ca în România să fie ARMONIE socială și politică? Ia cumva POPIMEA poziție față de mocirla existentă, corupția care ne sufocă? Bate cumva popimea obrazul lui Pablito de Teleorman lui Tăriceanu și alții ca ei? Afurisește POPIMEA faptele revizioniştilor maghiari care vor să sfărtece țara? Pe noi nu ne interesează o unire forțată cu BASARABIA pentru că așa cum spune DODON înseamnă Rezel cu toată alianța cu NATO. **Îi respect pe unguri pentru seriozitatea lor în comparație cu parșivenia basarabenilor care nu fac altceva decât să ne speculeze.**

ROMÂNIA LITERARĂ

nr. 4, 26 ianuarie 2018

În textul său, istoricul literar Nicolae Scurtu, introduce în circuitul publicistic trei scrisori trimise de poetul și memorialistul Ioan N. Roman (1865-1931) lui C. Săteanu (1878-1949) ziarist din Iași în anii 1921 și 1930 care vin să arunce o nouă lumină asupra vieții acestuia și mai ales îl evocă în aceste scrisori pe M. Eminescu pe care l-a cunoscut îndeaproape. Ioan N. Roman a trăit la Constanța fiind inițiatorul în anul 1920 a Societății Culturale dobrogene. Numele său este des întâlnit în revistele de cul-

tură din zona Dobrogei. Biblioteca din Constanța poartă numele acestui poet și memorialist.

Răzvan Voncu pornind de la cartea lui Daniel Cristea - Enache intitulată "Convorbiri cu Nicolae Manolescu" ne evocă personalitatea academicianului N. Manolescu care ne oferă un splendid spectacol critic.

Gellu Dorian poartă un interesant dialog cu Aurel Pantea laureatul Premiului Național "Mihai Eminescu" în anul 2017.

Ion Talas abordează în textul său personalitatea lui Radu Nicolescu eminent cercetător al poeziei populare românești. Citind acest text, am rămas adânc impresionant de iubirea de țară a unui strămoș al lui Radu Nicolescu și anume Iosif LUCA. Acesta în 1916 s-a înrolat în armată în locul unui evreu deși în 1916 avea șase copii și era scutit de armată. A participat la războiul pentru întregirea neamului, jertfindu-și viața. Sublim gest

Dorina Condrea Derer ne propune prin eruditul său text o reîntâlnire cu nuvelele Pirandelliene.

Nicolae Mareș originar din Plopeni și fost diplomat cu misiuni diplomatice în Polonia ne prezintă în amplul său text modul cum este receptată opera lui M. Eminescu în POLONIA. Cu mare interes am citit în paginile revistei o notă scrisă de N. Manolescu, (CRONICAR) din care rezultă că la Bistrița-Năsăud apare o publicație periodică intitulată ARHIVELE BISTRITELI care în anul Centenarului Marii Uniri a publicat lucrările și comunicările prezentate la Seminarul de Istorie Marea Unire a Românilor. Din tentativă reținem texte despre Alexandru Vaida-Voevod acest om pentru istorie" făuritor al Marii Uniri. Printre cei care semnează în această revistă, **am avut și noi la Ploiești o astfel de revistă ARHIVELE PRAHOVEI**, întâlnim pe Liviu Maior, academicianul IOAN AUREL POP etc. Felicitări celor din inima Ardealului. **Revenind la publicația de la PRAHOVA pe care am coordonat-o eu, Dobrescu CONSTANTIN, care până la pensionarea mea era o**

publicație cunoscută în mediul istoric local și chiar NAȚIONAL

În loc să continue apariția acestei publicații actuala conducere se complăce în mediocritate și mai ales în organizarea de expoziții facile și participarea la simpoziioane ușurele organizate de Cultul eroilor.

Păcat, că nu luptă ca Arhivele să fie un REPER CULTURAL ȘI ISTORIC. Ministrul de Interne distinsa doamnă Carmen Dan e ocupată să "stîrpească" PEDOFILIA din MAI, nu să facă CURĂȚENIE și la ARHIVE.

DILEMA VECHĂ

nr. 729, 8-14 februarie 2018

Am citit cu mâna pe făcăleț textul lui Andrei Pleșu intitulat "Singuri printre dușmani" și mă întreb a înnebunit oare Conu Pleșu de critică ceea ce se întâmplă în țară sub guvernarea lui Don PABLITO de Teleorman?

M-am dumirit repede nu nu-l adevărat Conu Pleșu este același pe care-l cunosc și respect. Am o rugămintă de la Conul PLEȘU fă domnule uz de influența dumitale în lumea civilizată, dacă o mai ai și roagă-i pe cei în cauză să ne scape de ciuma ROȘIE. Dacă mai stau aștia mult la putere ne lasă fără cioareci.

Foarte interesant și merită citit cu atenție dosarul Dilema veche referitor la "Avem o istorie. "Cum o citim. Istorici ca Lucian Boia, Adrian Cioroianu, Mirela Florian și printre ei găsim și pe ploieșteanul Dorin Stănescu își expun ideile referitoare la modul cum este percepută această știință și totodată disciplină de studiu.

TRIBUNA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

nr. 1423, 1424, 1425

și 1426 din 15 ianuarie-29 ianuarie și 4 februarie-11 februarie 2018

Foarte interesantă această revistă națională de educație și cultură fondată în 1949.

Pe lângă texte ale unor directori de școli de grade diferite gimnazii, licee colegii naționale care scot în evidență realizările obținute în

aceste timpuri de criză și faliment a învățămîntului întîlnim și texte semnate de istorici de renume despre personalități ale culturii naționale sau evenimente importante din istoria națională.

Iată o revistă care merită citită din scoarță în scoarță.

ROMÂNIA LITERARĂ

nr. 5-6 din 2 februarie 2018

Reținem din acest număr editorialul lui Nicolae Manolescu, care ne face cunoscut că cel din urmă boier-istoric Neagu Djuvara s-a mutat la casa de lut a strămoșilor săi.

Ilustrul dispărut -chiar dacă vedea peste tot CUMANI – ne era simpatic și deja îi simțim lipsa. Păcat-asta-i legea firii – ne părăsesc toți cu care au lăsat o urmă adîncă în Cultura română. Ne pare rău că rămân în urmă tot felul de jeguri pe care nici nu-ți vine să-i amintești. Nu ne rămîne decît să-l rugăm pe istoric care a plecat să vegheze asupra noastră și să pună o vorbă bună pe lîngă Dumnezeu pentru România noastră pe care și el a iubit-o nespus de mult.

Răzvan Voncu se ocupă în textul său de un prelot. Cardinalului Alexandru ODEA prin lentilele Securității, pornind de la cartea lui Sergiu Stoica apărută anul trecut la editura Mega din Cluj Napoca despre acest print al bisericii greco-catolic. Nu putem să nu consemnăm suplimentul privind Centenarul Marii Uniri, de unde Cristian PĂTRĂȘCONIU, Ioan T. MORAR (Ce treabă are asta cu istoria?) **Lucian BOIA, care atunci cînd vorbește de acest eveniment pune accentul pe NOROC iar nu pe lupta dură și sîngeroasă dusă de poporul român**, Simona Preda care se ocupă de personalitatea lui Iancu Flondor pornind de la cartea lui Andrei Popescu despre acest luptător bucovinean pentru făurirea României Mari.

Martin S. Martin ne prezintă un grupaj cu câteva date privind gastronomia românească la 1918. În privința băuturilor aflăm câteva lucruri interesante. Astfel Sifonul

era o invenție italiană care a apărut în regiunea VENETIEI și se numea Spritz. Moldovenii, înapoiți ca întotdeauna nu știau ce-i bun disprețuiau spritul acidulat și rece și răcoritor în lunile calde.

Eugen Stancu ne prezintă pe Samoilă Mânza (1866-1968) fotograficul Marii Uniri. **El este cel care fotografiază ceremonia sfințirii steagului tricolor al Consiliului Național Român în ziua de 14 Noiembrie 1918 la VIENA.**

Fotografiile făcute de Samoilă MÂRZA cu ocazia MARII UNIRI le-a strâns într-un album "Marea Adunare de la Alba Iulia în chipuri" pe care îl va oferi unor mari personalități implicate în realizarea idealului național, Regele FERDINAND, I. C. Brătianu, Iuliu MANIU, generalul H. M. BERTHELOT, episcopul grec catholic Iuliu HOSSU și Nicolae IORGA.

ROMÂNIA LITERARĂ

nr. 7, 9 februarie 2018

Istoricul literar Nicolae SCURTU introduce în circuitul științific patru epistole trimise în anii 1931, 1945 și 1979 de Emil BOTTA, Geo BOGZA și George Juvara, lui G. T. KIRILEANU și Elena Galaction, care cuprind informații de ordin biographic, de istorie literară și culturală.

Mircea Anghelescu pornind de la lucrarea lui Mihai MITU despre viața lui Ioan BuDAI Deleanu se ocupă contribuția reprezentantului Școlii Ardelene la dezvoltarea istoriei culturii naționale.

Despre opera și personalitatea lui M. Eminescu se ocupă și textile semnate de Daniel Cristea Enache și Răzvan VONCU.

În eseu său Alexandra Ciocârlie ne prezintă trei feluri de a muri.

Cristian Pătrășcaniu poartă un dialog plin de har cu Ion Vianu despre Sfântul Duh al literaturii și al medicinei, iar SORIN LAVRIC se ocupă de analiza operei lingvistului cărcotaș Eugen COȘERIU.

Foarte interesant este textul Cronicarului alias N. Manolescu intitulat "Odată cu plecarea dintre

noi care a ținut să evoce memoria Ex Regelui Mihai I.

Distinsul scriitor are dreptate, odată cu plecarea dintre noi a celui ce a fost Regele României avem sentimentul că țara noastră se îndepărtează de posibilitatea de a deveni MONARHIE.

O întrebare tot am pentru distinsul Cronicar. Voi aștilați care formați elita culturală a țării de ce vă complaceți în mocirla asta? De ce nu protestați, de ce nu deschideți ochii prostimii să iasă mic cu mare în stradă să scăpăm de mafia existentă.

ANUARUL SOCIETĂȚII

PRAHOVENE DE ANTROPOLOGIE GENERALĂ

nr. 3/2017 editat de Centrul Județean de Cultură Prahova.

Despre Centrul Cultural Prahova am o părere bună mai ales din perioada cât a fost condus cu competență de distinsul om de știință Dragoș Grigorescu. Pentru că **nătăfleților jucați pe degete de strănepotul lui Mihai Viteazul nu le este pe plac oamenii merituoși, l-au destituit.** Dar să revenim la oile noastre. Publicația de care ne ocupăm are o ținută grafică deosebită, vezi ce înseamnă să fii finanțat de Consiliul Județean?

Coordonatorul publicației care se crede mare elitist venit parcă de pe altă lume, străină spiritului și mentalității – apropo ce a publicat distinsul domn Sebastian Ștefănuță? – nu reușește să convingă marea majoritate a inteligenței locale.

Cum naiba este posibil ca cei de la Consiliul Județean să tolereze o astfel de publicație străină de spiritul și ideile lui Dimitrie Gusti și alții?, cei de la Consiliul Județean ar trebui să mai consulte și specialiști din alte instituții pe care le are în subordine. Articolul subsemnatului despre țiganii ploieșteni bazat pe documente inedite, nu era de nasul așa-zișilor "elitiști" priponiți la redacția acestui ANUAR. Nici o problemă textul meu este CITAT în diverse cărți de SPECIALITATE.

Evenimente Culturale

de Marian Chirulescu

- *** – martie 1848 – decembrie 1849 – 170 de ani de la Revoluția din 1848 din țările române
- *** – martie–decembrie – Se desfășoară Războiul de Independență a României (1877 – 1878)
- *** – martie – Se urcă pe tron domnul Țării Românești, Antonie – Vodă din Popești (1669 – 1672)
- *** – martie – Este instalată prima rafinărie de petrol din România, la Ploiești, în bariera Râfov, de către Teodor Mehedințeanu. Era a treia rafinărie din lume (1857)
- *** – martie – 140 de ani de la nașterea avocatului și omului politic Constantin Ceruleanu (n. 1878, sat Inotești, PH – m. după 1935)
- *** – martie – Se înființează Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu”
- **01.03.** – 615 ani de la moartea sultanului Baiazid I Ildirin (Fulgerul) (cca martie 1360-1403)
- **01.03.** – 230 de ani de la nașterea scriitorului Gheorghe Asachi (1788 – 1869)
- **01.03.** – 145 de ani de la nașterea sculptorului Themistocle Vidali (n. 1873, București – m. 1940, Ploiești)
- **01.03.** – 130 de ani de la nașterea învățătorului Nicolae C. Ionescu (n. 1888 – m.1982), cu activitate în Măneciu, PH
- **01.03.** – 120 ani de la nașterea lui Constantin Daicoviciu (1898) și 45 de ani de la moartea sa (1973)
- **01.03** sau **10.06** – Se naște scriitorul Ion Creangă (1837-1889)
- **01.03** – Începe să apară prima serie a revistei “Convorbiri literare”, la Iași (1867-continuă; cu întreruperi)
- **01.03** – Apare revista „Viața românească” (1906 – continuă în mai multe serii)
- **01.03.** – Se naște Solomon Marcus (n. 1925)
- **01.03.** – Se naște poeta Violeta Berbaru (1959, Ploiești)
- **01.03.** – Se naște sculptorița Alice – Ana Neculcea (1964)
- **02.03.** – Se naște poetul Eugeniu Ștefanescu-Est (1881 – 1980), cu activitate și în Ploiești
- **02.03.** – Se naște poetul Radu Gyr (1905-1975)
- **02.03.** – Se naște poetul Petre Ghelmez (1932-2001)
- **02.03.** – Se naște prozatorul Hanibal Stănciulescu (1955, Posești, PH)
- **02.03.** – S-a născut poetul ing. Călin Angelescu (1957, Ploiești – 2002)
- **03.03.** – 155 de ani de la moartea poetului Iancu Văcărescu (cca. 1792 – 1863)
- **03.03.** – Se naște pictorița Cornelia Peiulescu (1917, Ploiești – 1967)
- **03.03.** – Se naște soprana Rodica Lixandru Mincef (n. 1949, sat Tăriceni, PH)
- **03.03.** – Se naște poetul Alexandru Pătrulescu (Ion A. Popa) (1947, com. Drajna de Sus, PH)
- **04.03.** – 340 de ani de la nașterea compozitorului Antonio Vivaldi (1678-1741)
- **04.03.** – 140 de ani de la nașterea prozatorului Takedo Arishima (1878) și 95 de ani de la moartea sa (09.06.1923)
- **04/17.03** – Se naște diplomatul Nicolae Titulescu (1882-1941)
- **04.03.** – 85 de ani de la nașterea tehnicianului, poetului și epigramistului Mihai Danielescu (1933 – 2014, Ploiești)
- **04.03.** – 80 de ani de la moartea doctorului în drept Nicolae I. Basilescu (n.1860, Urlați – m. 1938, București)
- **04.03.** – 80 de ani de la moartea inginerului și omului politic Alexandru Dobrogeanu Gherea (n. 1879, Ploiești – m. 1938, U.R.S.S.)
- **04.03.** – 70 de ani de la moartea scriitorului Antonin Artaud (1896 – 1948)
- **05.03.** – Se naște doctorul în teologie, preotul Alexandru Joița (n. 1947, com. Ceptura, PH – m. 1995, Ploiești)
- **05.03.** – A apărut primul periodic ploieștean, „Perseveranța” (1867)
- **06.03** – Se naște Michelangelo Buonarroti (1475-1564), sculptor, pictor, poet
- **06.03.** – 90 de ani de la nașterea scriitorului Gabriel García Márquez (n. 1928)
- **06.03.** – 85 de ani de la nașterea actriței Margareta Pogonat (n. 1933 – 2014), cu activitate și în Ploiești
- **07.03.** – 110 ani de la nașterea actriței Anna Magnani (1908) și 45 de ani de la moartea sa (26.09.1973)
- **07.03.** – Se naște istoricul și muzeograful Ion Jercan (n. 1932, Homorâciu, PH – m. 2005, Ploiești)
- **07.03.** – Se naște profesorul și omul de cultură Gheorghe Marinică (1935, Vadul Părului, PH), cu activitate și în Ploiești
- **07.03.** – Se naște scenograful Dan Jitianu (n.1940, Ploiești – m. 1994)
- **07.03** – Se naște ing. Claudia Luminița Avram, directoare a Casei de Cultură „I. L. Caragiale” Ploiești (1968)
- **08.03** – Ziua Internațională a Femeii (celebrată din 1911)
- **08.03.** – 160 de ani de la nașterea compozitorului Ruggero Leoncavallo (1858 – 1919)
- **08.03.** – 130 de ani de la nașterea sculptorului Cornel Medrea (1888 -1964)
- **08.03.** – Se naște scriitoarea Agatha Grigorescu-Bacovia (n. 1895, Mizil – m.1981, București)
- **08.03.** – Se naște scriitorul Radu Tudoran (n. 1910, com. Blejoi, PH -m.1992, București)
- **08.03.** – Se naște poetul și publicistul Corneliu Șerban (1937), cu activitate în Ploiești
- **08.03** – 70 de ani de la nașterea ing. Romeo Octavian Hanganu (n. 1948, Ploiești)
- **09.03.** – 135 de ani de la moartea economistului Arnold Toynbee (1852-1883)
- **09.03** – Se naște orientalistul și folcloristul Gh. Popescu-Ciocănel (1869, Ploiești-1929, Ploiești)
- **09.03.** – Se naște polisportivul și publicistul Gheorghe Epuran (n. 1921, Sinaia – 1993)

- **10/22.03.** – Se organizează falansterul de la Scăieni, de către Teodor Diamant (1835)
- **10.03.** – Se naște scriitoarea Ana Hâncu (1950, sat Pietroșani, jud. Ph)
- **11.03.** – Moare scriitorul Edmondo De Amicis (1846 -1908)
- **11.03.** – 125 ani de la crearea Societății Carpatine “Sinaia” (1893, Sinaia)
- **11.03.** – Se naște prof. univ. dr. în matematici Miron Oprea (n. 1931), cu activitate în Ploiești
- **11.03.** – Se naște actorul Ion Caramitru (n. 1942), „ Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești”
- **11.03.** – 75 de ani de la nașterea poetului Adam Puslojic (n. 1943), „Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești”
- **12.03.** – 370 de ani de la moartea scriitorului Tirso de Molina (1584-1648)
- **12.03.** – 155 de ani de la nașterea scriitorului Gabriele D’Annunzio (Italia) (1863) și 80 de ani de la moartea sa (01.03.1938)
- **12/25.03.** – Se naște scriitorul Mateiu I. Caragiale (1885-1936)
- **12.03.** – 90 de ani de la nașterea dramaturgului Edward Albee (n. 1928)
- **12.03.** – Se naște compozitorul și solistul vocal nevăzător George Nicolescu (1950, Ploiești)
- **13.03.** – Se naște poetul George Gregorian (G. Ionescu)(n. 1886, Sinaia)
- **13.03.** – 130 de ani de la nașterea preotului și poetului Al. Mateevici(1888-1916)
- **13.03.** La Ploiești, prin Înalt Decret Regal, se înființează Batalionul 9 Vânători (1904)
- **13.03.** – Are loc premiera absolută la Opera Mare din Paris a tragediei lirice „Oedip” de George Enescu (1936)
- **13.03** – S-a născut pictorul Mircea Doinaru (1960)
- **14.03.** – 195 de ani de la nașterea poetului Theodore de Banville (1823-1891)
- **14.03.** – Se naște scriitorul Alexandru Macedonski (1854-1920)
- **14.03.** – Se naște Albert Einstein (1879)
- **14.03.** – Parlamentul votează Legea prin care România devenea regat (1881)
- **14.03.** – Se naște scriitorul Constantin Gheorghinoiu (1951, com. Aricești-Zeletin, PH)
- **14.03.** – Se naște Marta Petreu (n. 1955), critic și istoric literar
- **15.03.** – Se naște sculptorul Mihai Istudor (1944, Ploiești)
- **16/28.03.** – 150 de ani de la nașterea scriitorului Maxim Gorki (1868 -1936)
- **16.03.** – 150 de ani de la nașterea medicului Ioan G. Radovici (1868, Ploiești) și 110 de ani de la moartea sa (aprilie 1908)
- **16.03** – 135 de ani de la nașterea scriitorului Carol Ardeleanu (1883-1949)
- **16.03.** – 110 ani de la nașterea profesorului de matematici Constantin Ilovici (1908 – 1944)
- **16.03.** – Se naște scriitorul Bujor Nedelcovici (1936)
- **16.03.** – S-a născut istoricul și publicistul Codruț Darie Constantinescu (1977, Câmpina)
- **17.03.** – 135 de ani de la nașterea scriitorului Urmuz (Dimitrie Demetrescu-Buzău) (1883) și 95 de ani de la moartea sa (22.11.1923)
- **17.03.** – Se naște prof. univ. dr. ing. Vlad Ulmanu (n. 1941), cu activitate în Ploiești
- **17.03.** – Se naște juristul și poetul Dan Minoiu (1961, Ploiești)
- **17.03.** – 35 de ani de la nașterea poetei Ramona-Ionela Catană (1983, Ploiești)
- **18.03.** – 195 de ani de la nașterea lui C. D. Aricescu (1823 – 1886)
- **18.03.** – 160 de ani de la nașterea lui Rudolf Diesel, inventatorul motorului cu ardere internă (1858) și 105 de ani de la moartea sa (29.09.1903)
- **18.03.** – Primul zbor din Europa, cu un aparat mai greu decât aerul, realizat la Paris de Traian Vuia (1906)
- **18.03.** – Se naște scriitorul, avocatul și omul politic Mircea Ionescu-Quintus (1917 – 2017), „ Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești”
- **18.03.** – Se naște Valeriu Anania (1921-2011), scriitor și cleric
- **18.03.** – S-a născut inginerul și publicistul Constantin Gh. Ilie (1929, com. Păulești, jud. Ph.)
- **18.03.** – Apare revista săptămânală „Gazeta literară” (1954 – 1968)
- **19.03** – 135 de ani de la moartea istoricului Arnold Toynbee (1852 – 1883)
- **19.03.** – Se naște soprana Eugenia Moldoveanu (1944, Bușteni), „Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești”
- **20.03.** – Ziua Internațională a Fericirii (ONU)
- **20.03.** – 190 de ani de la nașterea scriitorului Henrik Ibsen (1828-1906)
- **20.03/ 01.04** – 145 de ani de la nașterea compozitorului Serghei Rahmaninov (1873) și 75 de ani de la moartea sa (28.03.1943)
- **20.03.** – Se naște scriitorul George Topârceanu (1886-1937)
- **20.03.** – Se inaugurează Biblioteca Populară „N. Iorga” Ploiești (azi, bibliotecă județeană) (1921)
- **20.03.** – Se naște scriitorul Mihai Ispirescu (1940, Ploiești), „Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești”
- **20.03.** – Se naște Viorel Domenico, scriitor și cineast prahovean (n. 1947)
- **20.03.** – Se naște dr. în istorie și publicistul Dorin Stănescu (n. 1974, com. Bucov, PH)
- **21.03.** – Ziua Mondială a Poeziei (UNESCO) și Ziua Internațională pentru Eliminarea Discriminării Rasiale
- **21.03.** – 120 ani de la nașterea generalului Niculae N. Ionescu (n. 1898, Ploiești – m. ?)
- **21.03.** Persia a adoptat noul nume: Iran (1935)
- **22.03.** – Ziua Mondială a Apei
- **22.03.** – 150 de ani de la nașterea criticului și istoricului literar Mihail Dragomirescu (1868 – 1942)
- **22.03.** – 115 ani de la nașterea scriitorului Virgil Gheorghiu (1903-1977)
- **22.03.** – 75 de ani de la premiera filmului “O noapte furtunoasă” (regia: Jean Georgescu; după piesa lui I.L.Caragiale) (1943)
- **22.03** – 65 de ani de la nașterea prozatorului și publicistului Florin Toma (n. 1953)
- **22.03.** – 40 de ani de la nașterea actorului Bogdan Albulescu (n. 1978, Ploiești)

- **23.03.** – 75 de ani de la nașterea scriitorului, publicistului și muzeografului Valentin Ciucă (n. 1943, Vălenii de Munte, PH)
- **23.03.** – Ziua Mondială a Meteorologiei (OMM)
- **23.03.** – Se naște istoricul A. D. Xenopol (1847 – 1920)
- **23.03.** – 70 de ani de când s-a înființat Grupul Plastic Prahovean (actualul U.A.P.) (1948)
- **23.03.** – Se naște prof. de istorie și poeta Diana Barbu (n. 1962, Măneciu Ungureni, PH)
- **24.03.** – 105 ani de la moartea doctorului în drept și omului politic Gheorghe Grigore Cantacuzino (1832 – 1913)
- **25.03.** – O scrisoare a papei Inocențiu al IV-lea menționează existența românilor în spațiul danubiano – pontic (1245)
- **25.03.** – La Roma, se semnează Tratatul care pune bazele Comunității Economice Europene (1957)
- **25.03.** – S-a născut scriitorul Cezar Bolliac (1813-1958)
- **25.03.** – 100 de ani de la moartea compozitorului Claude Debussy (1862-1918)
- **25.03.** – Se naște pictorul Valeriu Scărlătescu (1940, Ploiești)
- **25.03.** – Se naște scriitoarea Ana Blandiana (n. 1942)
- **25.03.** – Se naște acad. Basarab Nicolescu, fizician și matematician (n. 1942, Ploiești), „ Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești”
- **25.03.** – Se naște ing. Martha Maria – Cornelia Mocanu, fostă atletă, președinte Rotary (1954, Ploiești)
- **25.03.** – 60 de ani de la moartea filologului Ștefan Bezdechi (1886, Ploiești -1958)
- **25.03.** – 55 de ani de la nașterea scriitorului prof. Dan Culicovschi (n. 1963, Ploiești)
- **26.03.** – 35 de ani de la nașterea poetei Alina Buda (n. 1983, Ploiești)
- **26.03.** – Domnitorul Carol I al Principatelor Române este proclamat primul rege al României (1881)
- **26.03.** – 95 de ani de la moartea actriței Sarah Bernhardt (1844-1923)
- **26.03.** – România devine membră NATO (2004)
- **27.03.** – Ziua Mondială a Teatrului (I.I.T.)
- **27.03.** – 315 ani de când țarul Petru I cel Mare a fondat orașul Sankt – Petersburg (1703) (un timp, numit „Petrograd” și apoi „Leningrad”)
- **27.03/09.04** – Are loc Unirea Republicii Democratice Moldovenești cu România, prin decizia Sfatului Țării (1918)
- **27.03.** – 60 de ani de la nașterea poetului Ioan Es. Pop (n. 1958)
- **28.03.** – Se naște poetul și publicistul Florin Dochia (1950, Câmpina)
- **28.03.** – Se naște poeta Mariana Cîlț (n. 1986, Câmpina)
- **29.03.** – 140 de ani de la nașterea poetei Elena Farago (1878 – 1954)
- **29.03.** – Se naște dr. în istorie Laura Cristina Geală (1975, Ploiești)
- **30.03.** – 165 de ani de la nașterea pictorului Vincent Van Gogh (1853-1890)
- **30.03.** – Se naște prof. univ. dr. în istorie Ion Bulei (n. 1941, Comarnic)
- **31.03.** – S-a desfășurat Răscoala țărănească de la Bobâlna (1437)
- **31.03.** – Se inaugurează Turnul Eiffel (1889)
- **31.03.** – Se naște poeta prof. Natalia Boncu (1915-1985, Ploiești)
- **31.03.** – 85 de ani de la nașterea scriitorului Nichita Stănescu (1933, Ploiești) și 30 de ani de la moartea sa (1983, București)
- **31.03.** – Se naște poetul Valeriu Matei (1959)

CUPRINS

Editorial, <i>Gelu Nicolae Ionescu</i>	cop. 2
Remember Nichita Stănescu - pagini din Arhiva SIRFA, <i>Mihai Bandac</i>	1
România și debutul lor în mișcarea pentru deșteptarea națională în secolul XVIII (II), <i>Ion Șt. Baicu</i>	9
O sută de ani de la istoricul eveniment din 27 martie 1918 de la Chișinău, <i>Ion Șt. Baicu</i>	10
Castelanul de la Bucov de Prahova, mare luptător pentru unirea Basarabiei cu România, <i>Ion Șt. Baicu</i>	11
Regele Ferdinand (VIII), <i>Traian D. Lazăr</i> ..	12
Folclorul poetic despre evenimentele de la 1918 (VII), <i>Victor Rusu</i>	12
Monumentul din Bușteni (V), <i>C. Dobrescu</i>	13
Constanța în 1914 (V), <i>C. Dobrescu</i>	13
Ploieștiul la începutul războiului întregirii (IV) <i>C. Dobrescu</i>	14
Destine comune în războiul de întregire (IV), <i>Traian D. Lazăr</i>	15
Istografia ploieșteană și Centenarul Unirii, <i>Ion C. Petrescu</i>	16
Galeria marilor epigramiști: Gheorghe Bele, <i>C. Tudorache</i>	17
Scrisori deschise: O relație de prietenie spirituală (XXII), <i>Traian D. Lazăr</i>	19
Răsfoiri și comentarii, <i>C. Tudorache</i>	20
Acțiuni de omagiere a lui Eminescu în Prahova (III), <i>C. Dobrescu</i>	22
Perenitatea filonului liric tradiționalist, <i>Victor Rusu</i>	23
Lazăr Avram, față în față cu lumea și propria-i existență, (II) <i>Ion Bălu</i>	24
Zâmbetul documentelor de presă (II), <i>C. Dobrescu</i>	24
Concursul național de poezie „Iulia Hasdeu”	25
Avangarda sau radicalizarea conștiinței de sine a modernității, <i>Mădălina P. Ștefan</i>	26
Focșanii la 1909-1912 (XII), <i>C. Dobrescu</i> ..	27
Săli de spectacole ploieștene (X), <i>C. Dobrescu</i>	27
Domnitorul Alexandru Ioan Cuza în drum spre capitala țării (III), <i>C. Dobrescu</i>	28
Adevăratul descoperitor al celui de-al 93-lea element din Tabelul lui Mendeleev - Acad. Horia Hulubei (II), <i>C. Dobrescu</i>	29
O scrisoare a lui A. Ubicini comunicată lui A.D. Xenopol, <i>C. Dobrescu</i>	29
Pledoarie pentru lectură (II), <i>Irimescu Alina</i>	30
Modernismul literar și revoluționarea limbajului poetic (II), Angela Cârlan, Mihaela Răducea	30
Parada revistelor, <i>C. Dobrescu</i>	31
Evenimente culturale, <i>Marian Chirulescu</i>	34
O zi pe Valea Prahovei (II), <i>Elena Trifan</i>	cop. 4
Anotimpurile ființei mele, <i>Corina Popa</i> ..	cop. 4
Concursul „Brâncuși aproape de infinit”	cop. 4

O ZI PE VALEA PRAHOVEI (II)

de Elena Trifan

O atracție nouă pentru localnici și pentru turiști o constituie Muzeul Orașului Sinaia, inaugurat în 2015, amenajat în Palatul Florescu-Știrbey de pe Bulevardul Carol, nr. 28, cea mai veche clădire cu valoare arhitecturală a orașului.

Palatul Florescu-Știrbey a fost construit în anii 1874-1875, fiind reședința de vară a prințesei Alina Știrbey, fiica domnitorului Barbu Dimitrie Știrbey, și a soțului acesteia, generalul Ioan Emanuel Florescu.

Palatul este construit din piatră, în stil romantic german, după proiectul arhitectului olandez Josef Iacob Schieffelleers.

În cele 13 săli ale sale de la parter și subsol, muzeul și-a propus să prezinte o sinteză a vieții materiale și spirituale a orașului Sinaia, atât diacronic, cât și

sincronic, prin intermediul planșelor, hărților, tablourilor, machetelor, fotografiilor și diverselor obiecte de mobilier, de vestimentație sau specifice anumitor domenii de activitate.

Astfel la parter, trecut și prezent stau față în față. În holul din mijloc sunt expuse planșe care prezintă istoria orașului Sinaia, documente, obiecte de cult religios etc. În partea stângă se află Camera aristocratică, elegantă și rafinată unde pot fi admirate costume de epocă, obiecte de mobilier, tabloul prințului Dimitrie Ghica. În partea dreaptă se află imagini ale orașului Sinaia în comunism.

Pe o scară de lemn poți coborî pe trepte de istorie și să faci cunoștință cu aspecte din trecutul orașului: arborele genealogic al familiei Știrbey, statuia generalului Ioan Emanuel Florescu,

tabloul regelui Mihai I al României, trenul Venice Simplon Orient, Poiana Stâinii Regale, Stâncile Franz Joseph, reproducere la scară a basoreliefului comemorativ montat la Stâncile lui Franz Joseph, vizitele Ducilor: Vladimir Alexandrovici al Rusiei, Alfred de Saxa-Coburg și Gotha, Boris Vladimirovici al Rusiei, a Arhiducelui moștenitor Franz Ferdinand al Austro-Ungariei. De asemenea, poți întâlni informații despre Cercetașii României, primarii și cetățenii de onoare ai orașului, personalități, orașe înfrățite cu Sinaia, Salvamont, sporturile de iarnă. Două camere sunt dedicate Parcului Natural Bucegi, unde pe lângă macheta acestuia, sunt oferite și informații teoretice despre el, floră, faună, pășunat.

continuare în numărul viitor

ANOTIMPURILE FIINȚEI MELE

de Corina Popa

Din pana egreței

Vara. Simbioză

Omul este aproape viu.
Sufletul este felinar
Iar trupul...aproape candelă.
Licăresc tăcute, deasupra orașului zgomotos,
Care arde sub liniștea lor fecundă.
Doar înălțați peste cenușa orașului,
Renaștem.
Sufletul devine lună,
Iar trupul...aproape stea.
Plutind deasupra galaxiei,
Care se înecă în etern, odată cu timpul.
Dincolo de galaxii,
De orașe,
Suntem doar suflet,
Fără să mai conteze că am fost...aproape trup.
Suntem aproape timp,
Fără ca timpul să fie aproape de noi.

Toamna. Despărțire

Ssssst! Liniștea vobește prea tare.
Nu mai aud cum tace mormântul albastrului ultramarin.
Du-te și cheamă petele de galben, adună toate verbele, curăță urmele sângelui de stele,
Să fim cu toții martori când strigătul pietrei filozofale își va înfige atomul stâng în aripa dreaptă a cerului.
Dar vezi să nu fie murdare.
Pietrele.
Nici tranzitive.
Verbele.
Iar prin sânge,
Să curgă din nou Stele.

Iarna. Maieutică (ne) socratică

Nu știi ce e lacrima.
Abia după ce mor o să mă plâng pe mine.
Universul meu neadormit
O să-l dau lumii de pomană.
Între timp, voi pași zâmbind prin zăpadă
Cu sandalele albe,
Ca să contopesc cu imaculatul
Tălpile arzând,
Flăcările ce-mi curg prin vene,
Rugul pe care au ars orele literă cu literă,
Zilele, cuvânt cu cuvânt,
Veacurile, pagină cu pagină.
Știu însă ce e plânsul -
E o dimineată însorită,
În care umbra se ascunde în noi,
Pomul care înflorește lângă crengile tale uscate,
Ceasul care ticăie
Sub timpul omului oprit în loc.
Între a ști și a nu ști
Poate fi doar să știi că nu știi.
Între lacrimă și plâns,
Poate fi doar omul,
Care, neștiind ce e lacrima,
Plânge cu clipe amare.

Primăvara. Călător fără bilet

Ai uitat trenul meu în gară.
S-a îmbolnăvit de moarte
Din ziua în care vagonul sufletului a fost legat de locomotiva omului.
A hoinărit prin halte ale fericirii și prin nesfârșite păduri născute din lacul sărat al lacrimii.
L-am văzut și în port,
Când, înțepat de un spin al speranței,
A crezut că poate pluti pe mare spre nicăieri.
Îmbătat o matematică în care

Nicăierul era suma tuturor undevaurilor,
Știind că tu ești undeva,
Că undeva există,
Că „a exista” înseamnă „a fi”,
Că „a fi” se poate conjuga
La persoana I plural.

A mers pe bicicletă trenul meu.
Aruncând toate aleile deșteptării
În vagonul de dormit.
Și s-a urcat și pe sanie
Când soarele și-a făcut loc de stat la plajă printre stele,
Aruncând zăpada peste amintirea ta.

Și las trenul, în gară, uitat,
Ies prin geamul spart al vagonului de dormit
Cu un fir de alee în brațe,
Merg...

Cu un picior pe bicicletă, prin iarba pașilor tăi
Și, cu altul, pe sanie, adâncit în zăpada plumburie,
arsă de saturnism, înecat în destin.

Mă uit în spate,
Iar trenul pornește spre tine,
Într-un prea târziu pentru mine,
câci am ajuns deja într-un undeva ...
În care nicăierul tău nu va mai poposi
În gara mea.

Epilog

TIMP viu, TIMP verde, TIMP căzut pe asfalt,
acoperit de TIMP alb,
Oare n-a sosit TIMPUL să-i dai ceasului meu „dreptul la TIMP”?
Am să-ți spun numele ori de câte ori am TIMP,
Măcar să-mi scoți frunza de sub covorul tuturor TIMPURILOR.
N-o să-ți mai cer să-mi faci o nemurie dintr-o clipă,
Aruncă-mi doar eternitatea ta-ntr-un vers!

CONCURSUL „BRÂNCUȘI – APROAPE DE INFINIT”

Lucrări de pictură și grafică, inspirate din operele lui Constantin Brâncuși, realizate de câștigătorii concursului „Brâncuși – aproape de infinit”, ediția a III-a, secțiunea Creație, organizat în luna februarie 2018, cu ocazia împlinirii a 142 de ani de la nașterea marelui sculptor

Premiul al II-lea

Fuerea Cosmin, clasa a V-a A,
Colegiul Național „Al. I. Cuza”, Ploiești

Premiul I

Vișan Mihai Eugeniu, clasa a V-a
Colegiul Național „Al. I. Cuza”, Ploiești

Premiul al III-lea

Chivu Andreea, clasa a VII-a B,
Colegiul Național „Al. I. Cuza”, Ploiești

Mențiuni, Colegiul Național „Al. I. Cuza”, Ploiești

Radu Sara

Budurleanu Enya

Nicolăescu Dănuț

Bratosin Melisa

Chirchiboi Daria

Butaru Denisa

Ștefania Tenescu